

Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury
w Poznaniu

PORADNIK
BIBLIOGRAFICZNO-METODYCZNY

Kwartalnik

Poznań 2015

Przewodniczący Zespołu Redakcyjnego

Iwona Smarsz

Redaguje zespół:

Aneta Szczepaniak-Głębocka

Andrzej Dudziak

ISSN 0238-9142

Materiał szkoleniowy

Powielono w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu

A-5 350 egz.

S P I S T R E Ś C I

	str.
Ważniejsze wydarzenia i rocznice 2015 roku.....	5
I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ	
(Oprac. Andrzej Dudziak).....	11
II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE	
Katarzyna Mizerkiewicz – Impresjonizm w literaturze i sztuce	21
Małgorzata Derwich – Tadeusz Różewicz (1921-2014). Cz. 2.....	27
Andrzej Dudziak – Tajniki światła.....	39
Bibliografie osobowe: Michaił A. Bułhakow	50
Thomas S. Eliot	54
III. MATERIAŁY METODYCZNE	
Małgorzata Derwich – Podróż marzeń z Arkadym Fiedlerem	58
IV. MATERIAŁY REGIONALNE	
A. Przegląd nowości regionalnych	76
B. Imprezy kulturalne w bibliotekach publicznych woj. wielkopolskiego	84
C. Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury na łamach prasy	115
V. KRONIKA.....	121

WAŻNIEJSZE WYDARZENIA I ROCZNICE 2015 ROKU

Międzynarodowy Rok Światła i Technologii Wykorzystujących Światło

Rok Współpracy Rozwojowej (Europejski Rok Rozwoju)

Rok Mariana Rejewskiego (Bydgoszcz)

Rok Miasta Królów (Gniezno)

Rok Jana Pawła II ogłoszony przez Sejm RP

Rok Jana Długosza ogłoszony przez Sejm RP

Rok Teatru Publicznego ogłoszony przez Sejm RP

Rocznice obchodzone pod patronatem UNESCO:

100. rocznica urodzin Tadeusz Kantora

200. rocznica śmierci Jana Nepomucena Potockiego

250. rocznica urodzin Michała Kleofasa Ogińskiego – wspólna
rocznica Polski, Litwy i Białorusi.

- 750. rocznica urodzin Dante Alighieri – maj
- 600. rocznica urodzin Jana Długosza – grudzień
- 250. rocznica śmierci Michaiła Łomonosowa – kwiecień
- 250. rocznica urodzin Michała Kleofasa Ogińskiego – październik
- 250. rocznica utworzenia teatru publicznego w Polsce
- 200. rocznica zakończenia kongresu wiedeńskiego, na którym dokonano nowego podziału Europy po klęsce Napoleona – czerwiec
- 200. rocznica urodzin Maksymiliana Jackowskiego – październik
- 200. rocznica śmierci Jana Nepomucena Potockiego – grudzień

- 150. rocznica urodzin Kazimierza Przerwy-Tetmajera – luty
- 150. rocznica urodzin Gabriela Narutowicza – marzec
- 150. rocznica urodzin Rudyarda Kiplinga – grudzień
- 100. rocznica śmierci Aleksandra Skriabina – kwiecień
- 100. rocznica urodzin Tadeusza Kantora – kwiecień
- 100. rocznica urodzin Jana Twardowskiego – czerwiec
- 100. rocznica śmierci Józefa Brandta – czerwiec
- 100. rocznica śmierci Stanisława Witkiewicza (ojca Witkacego) – wrzesień
- 100. rocznica urodzin Édith Piaf – grudzień
- 90. rocznica śmierci Władysława Stanisława Reymonta – grudzień
- 80. rocznica śmierci Józefa Piłsudskiego – maj
- 75. rocznica śmierci Kazimierza Przerwy-Tetmajera – styczeń
- 75. rocznica pierwszej deportacji ludności polskiej przez Rosję Sowiecką (ZSRR) – luty
- 75. rocznica śmierci Michaiła Afanasjewego Bułhakowa – marzec
- 75. rocznica utworzenia obozu zagłady Auschwitz na rozkaz dowódcy SS Heinricha Himmlera – kwiecień
- 75. rocznica urodzin Josifa Brodskiego – maj
- 75. rocznica najazdu wojsk radzieckich na terytorium Litwy, Łotwy i Estonii – czerwiec
- 75. rocznica śmierci Janusza Kusocińskiego – czerwiec
- 75. rocznica złamania szyfru Enigmy – lipiec
- 75. rocznica utworzenia przez Niemców getta żydowskiego w Warszawie – październik
- 75. rocznica śmierci Francisa Scotta Fitzgeralda – grudzień
- 70. rocznica wyzwolenia Warszawy – styczeń
- 70. rocznica rozwiązania Armii Krajowej – styczeń

- 70. rocznica wyzwolenia obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau przez wojska ZSRR (Rosji Sowieckiej) – styczeń
- 70. rocznica konferencji w Jałcie – luty
- 70. rocznica wyzwolenia Poznania przez wojska radzieckie – luty
- 70. rocznica zdobycia Berlina przez Armię Radziecką i Wojsko Polskie – maj
- 70. rocznica podpisania w Berlinie aktu bezwarunkowej kapitulacji Niemiec wobec wojsk koalicji antyhitlerowskiej – maj
- 70. rocznica procesu moskiewskiego szesnastu przywódców Polski podziemnej – czerwiec
- 70. rocznica śmierci Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej – lipiec
- 70. rocznica konferencji szefów trzech mocarstw koalicji antyhitlerowskiej (USA, Wielkiej Brytanii i ZSRR) w Poczdamie – lipiec
- 70. rocznica zrzućenia bomby atomowej na Hiroszimę – sierpień
- 70. rocznica śmierci Stefana Jaracza – sierpień
- 70. rocznica śmierci Stefana Banacha – sierpień
- 70. rocznica kapitulacji Japonii; koniec II wojny światowej – wrzesień
- 70. rocznica śmierci Beli Bartoka – wrzesień
- 70. rocznica utworzenia Chóru Chłopięco-Męskiego „Poznańskie Słowiki” Filharmonii Poznańskiej pod dyrekcją Stefana Stuligrosza – październik
- 70. rocznica podpisania przez Polskę Karty Narodów Zjednoczonych – październik
- 70. rocznica powstania Organizacji Narodów Zjednoczonych – ONZ – październik
- 70. rocznica śmierci Wincentego Witosa – październik
- 70. rocznica urodzin Rafała Wojaczka – grudzień
- 60. rocznica śmierci Aleksandra Fleminga – marzec
- 60. rocznica śmierci Alberta Einsteina – kwiecień
- 60. rocznica śmierci Thomasa Manna – sierpień

- 50. rocznica śmierci Thomasa Stearnsa Eliota – styczeń
- 50. rocznica śmierci Winstona Churchilla – styczeń
- 50. rocznica śmierci Rogera Vaillanda – maj
- 50. rocznica śmierci Marii Dąbrowskiej – maj
- 50. rocznica śmierci Le Corbusier'a – sierpień
- 50. rocznica śmierci Alberta Schweitzera – wrzesień
- 50. rocznica śmierci Stanisława Strugarka – listopad
- 50. rocznica otwarcia obrad II Soboru Watykańskiego – grudzień
- 40. rocznica śmierci Dymitra Szostakowicza – sierpień
- 40. rocznica podpisania w Helsinkach przez przywódców 35 krajów Aktu Końcowego Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie – sierpień
- 40. rocznica śmierci Kazimierza Moczarskiego – wrzesień
- 30. rocznica śmierci Arkadego Fiedlera – marzec
- 30. rocznica śmierci Adama Bahdaja – maj
- 30. rocznica śmierci Rogera Zelazny – czerwiec
- 30. rocznica śmierci Janusza Zajdla – lipiec
- 25. rocznica śmierci Patricka White'a – październik
- 25. rocznica zjednoczenia Niemiec przez formalne przyłączenie pięciu landów byłej NRD do RFN – październik
- 25. rocznica śmierci Leonarda Bernsteina – październik
- 25. rocznica śmierci Tadeusza Kantora – grudzień
- 25. rocznica śmierci Friedricha Dürrenmatta – grudzień
- 20. śmierci Józefa Marii Innocenty Bocheńskiego – luty
- 20. rocznica śmierci Wiktora Degi – luty
- 10. rocznica śmierci Jana Nowaka-Jeziorańskiego – styczeń
- 10. rocznica śmierci Jana Pawła II (Karola Wojtyły) – kwiecień
- 10. rocznica śmierci Tymoteusza Karpowicza – czerwiec

- 5. rocznica katastrofy samolotu TU-154M pod Smoleńskiem z prezydentem RP Lechem Kaczyńskim i towarzyszącymi mu osobistościami życia państwowego i społecznego – kwiecień

Dalsze szczegółowe daty rocznic zawierają kalendaria kwartalne „Poradnika Bibliograficzno-Metodycznego”.

I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ

Poniższy kalendarz, to wybrane daty rocznic, obchodów i wydarzeń na I kwartał 2015 roku. Szerszy zestaw dat na I kwartał znajduje się w „Poradnikach Bibliograficzno-Metodycznych” z lat ubiegłych.

S t y c z e ń

	1 I		– Światowy Dzień Pokoju proklamowany przez papieża Pawła VI, obchodzony od 1968 roku przez Kościół katolicki
(155)	1 I	1860	– W Królestwie Polskim wyszedł pierwszy znaczek pocztowy
	3 I		– Dzień Pamięci Ofiar Reżimu Hitlerowskiego proklamowany przez prezydenta RFN Romana Herzoga 3 stycznia 1996 r.
(140)	3 I	1875	– Zm. Pierre Larousse, francuski pisarz, gramatyk, leksykograf i wydawca (ur. 23 X 1817)
(55)	4 I	1960	– Zm. Albert Camus, pisarz francuski, laureat Nagrody Nobla w 1957 r. (ur. 7 XI 1913)
(50)	4 I	1965	– Zm. Thomas Stearns Eliot, anglo-amerykański poeta i dramaturg, laureat Nagrody Nobla w 1948 r. (ur. 26 IX 1888)
(80)	8 I	1935	– Ur. Elvis Aaron Presley, piosenkarz amerykański, prekursor rock and rolla (zm. 16 VIII 1977)
(125)	9 I	1890	– Ur. Karel Čapek, pisarz czeski (zm. 25 XII 1938)
(100)	11 I	1915	– Zm. Teodor Tomasz Jeż (właśc. Zygmunt Miłkowski), powieściopisarz, działacz polityczny (ur. 23 III 1824)
(5)	11 I	2010	– Zm. Danuta Mostwin, żołnierz AK, powieściopisarka, nowelistka, członek Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie, profesor psychologii (ur. 31 VIII 1921)

- (85) 13 I 1930 – Ur. Roman Cieślewicz, artysta grafik, czołowy przedstawiciel polskiej szkoły plakatu (zm. 21 I 1996)
- (245) 14 I 1770 – Ur. Adam Jerzy Czartoryski, pisarz, mecenas sztuki i kultury, mąż stanu (zm. 15 VII 1861)
- (140) 14 I 1875 – Ur. Albert Schweitzer, niemiecki lekarz, filozof, misjonarz, muzyk, laureat pokojowej Nagrody Nobla w 1952 r. (zm. 4 IX 1965)
- (110) 14 I 1905 – Zm. Maksymilian Jackowski, działacz społeczny i gospodarczy, zasłużony dla rolnictwa wielkopolskiego (ur. 11 X 1815)
- (220) 15 I 1795 – Ur. Aleksander Gribojedow, dramaturg rosyjski (zm. 11 II 1829)
- (415) 17 I 1600 – Ur. Pedro Calderon de la Barca, dramaturg i poeta hiszpański (zm. 25 V 1681)
- (70) 17 I 1945 – Wyzwolenie Warszawy
- (75) 18 I 1940 – Zm. Kazimierz Przerwa Tetmajer, poeta, nowelista, powieściopisarz, dramaturg (ur. 12 II 1865)
- (295) 19 I 1720 – Ur. Franciszek Bohomolec, dramaturg, wydawca (zm. 24 IV 1784)
- (70) 19 I 1945 – Rozwiązanie Armii Krajowej – rozkaz komendanta Sił Zbrojnych w Kraju, gen. Leopolda Okulickiego, „Niedźwiadka”
- (40) 19 I 1975 – Zm. Kazimierz Wyka, historyk literatury i krytyk literacki (ur. 19 III 1910)
- (30) 19 I 1985 – Zm. Leonard Turkowski, pisarz związany swoją twórczością z Wielkopolską i Poznaniem (ur. 23 IX 1914)
- (170) 20 I 1845 – Zm. Edward Raczyński, mecenas sztuki i nauki, założyciel biblioteki w Poznaniu (ur. 2 IV 1786)
- (160) 20 I 1855 – Ur. Ludwik Solski (właśc. Ludwik Napoleon Sosnowski), aktor i reżyser polski (zm. 19 XII 1954)

- (85) 20 I 1930 – Ur. Egon Bondy (właśc. Zbynek Fiszer), czeski poeta i filozof (zm. 9 IV 2007)
- 21 I – Dzień Babci
- (145) 21 I 1870 – Zm. Aleksander Hercen, rosyjski pisarz, filozof i działacz rewolucyjny (ur. 6 IV 1812)
- (65) 21 I 1950 – Zm. George Orwell (właśc. Eric Arthur Blair), angielski pisarz i publicysta (ur. 7 V 1903)
- (10) 21 I 2005 – Zm. Jan Nowak-Jeziorański (właśc. Zdzisław Antoni Jeziorański), kurier i emisariusz podczas II wojny światowej, polityk, działacz społeczny, dziennikarz (ur. 3 X 1914)
- 22 I – Dzień Dziadka
- (240) 22 I 1775 – Ur. Andre Marie Ampere, fizyk francuski, twórca podstaw elektrodynamiki (zm. 10 VI 1836)
- (110) 22 I 1905 – Początek rewolucji 1905 roku w Rosji
- (110) 23 I 1905 – Ur. Konstanty Ildelfons Gałczyński, poeta, satyryk, tłumacz (zm. 6 XII 1953)
- 24 I – Dzień Środków Społecznego Przekazu (obchodzony przez Kościół katolicki w Polsce we wrześniu)
- (85) 24 I 1930 – Ur. Aleksander Wojciechowski, poeta poznański (zm. 30 III 1984)
- (50) 24 I 1965 – Zm. Winston Churchill, brytyjski mąż stanu, pisarz i publicysta, laureat Nagrody Nobla w 1953 r. (ur. 30 XI 1874)
- 25 I – Ogólnopolski Dzień Sekretarki i Asystentki ogłoszony w 1997 r. przez miesięcznik „Sekretariat” oraz Europejskie Stowarzyszenie Profesjonalnych Sekretarek – Polska
- 25 I – Światowy Dzień Pomocy Chorym na Trąd obchodzony od 1954 roku w ostatnią niedzielę stycznia

- (105) 25 I 1910 – Ur. Stefan Themerson, polski powieściopisarz, autor książek dla dzieci, eseista, fotografik i filmowiec (zm. 6 IX 1988)
- 27 I – Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holocaustu ustanowiony przez ONZ
- (70) 27 I 1945 – Wyzwolenie obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau przez wojska ZSRR (Rosji Sowieckiej)
- (5) 27 I 2010 – Zm. Jerome David Salinger, pisarz amerykański, autor powieści „Buszujący w zbożu” (ur. 1 I 1919)
- 28 I – Międzynarodowy Dzień Mobilizacji przeciwko wojnie nuklearnej obchodzony od 1966 r. z inicjatywy Światowej Rady Pokoju
- (130) 28 I 1885 – Ur. Władysław Raczewicz, polityk, działacz społeczny, prezydent RP na uchodźstwie (zm. 6 VI 1947)
- (155) 29 I 1860 – Ur. Antoni Czechow, nowelista i dramaturg rosyjski (zm. 15 VII 1904)
- (165) 30 I 1850 – Ur. Aleksander Gierymski, malarz polski (zm. 6 III 1901)

L u t y

- 2 II – Dzień Handlowca
- (45) 2 II 1970 – Zm. Bertrand Russell, matematyk i filozof angielski, laureat Nagrody Nobla w 1950 r. (ur. 18 V 1872)
- (280) 3 II 1735 – Ur. Ignacy Krasicki, poeta, prozaik (zm. 14 III 1801)
- (110) 3 II 1905 – Strajki w Sosnowcu, związane z rewolucją 1905 r. w Rosji
- (510) 4 II 1505 – Ur. Mikołaj Rej, poeta, prozaik, dramaturg, polityk (zm. 8 IX 1569)
- (70) 4 II 1945 – Konferencja w Jałcie (zakończona 11 II 1945)

- (130) 7 II 1885 – Ur. Sinclair Lewis, pisarz amerykański, laureat Nagrody Nobla w 1930 r. (zm. 10 I 1951)
- (20) 8 II 1995 – Zm. Józef Maria Innocenty Bocheński, filozof, logik, teolog, krytyk marksizmu, sowietolog, zakonnik – dominikanin (ur. 30 VIII 1902)
- (260) 10 II 1755 – Zm. Monteskiusz (właśc. Charles de Secondat Montesquieu), pisarz, filozof, polityk i prawnik francuski (ur. 18 I 1689)
- (125) 10 II 1890 – Ur. Borys Pasternak, rosyjski prozaik, poeta i tłumacz, laureat Nagrody Nobla w 1958 r. (zm. 30 V 1960)
- (95) 10 II 1920 – Zaślubiny Polski z Bałtykiem. Akt zaślubin podpisali: marszałek Sejmu Maciej Rataj, gen. Józef Haller i minister spraw wewnętrznych Stanisław Wojciechowski
- (75) 10 II 1940 – Pierwsza deportacja ludności polskiej przez Rosję Sowiecką (ZSRR)
- 11 II – Europejski Dzień Numeru 112 ogłoszony przez Unię Europejską
- 11 II – Światowy Dzień Chorego obchodzony w dniu Matki Boskiej z Lourdes (ustanowiony 13 V 1992 roku przez papieża Jana Pawła II)
- (365) 11 II 1650 – Zm. Kartezjusz (właśc. René Descartes), francuski filozof i matematyk (ur. 31 III 1596)
- (150) 12 II 1865 – Ur. Kazimierz Przerwa-Tetmajer, poeta, nowelista, powieściopisarz, dramaturg (zm. 18 I 1940)
- (115) 12 II 1900 – Ur. Alfred Bem, wielkopolski działacz ruchu robotniczego (zm. 23 X 1940)
- 13 II – Światowy Dzień Radia
- 14 II – Dzień Patronów Europy, św. Cyryla, mnicha i św. Metodego, biskupa
- (110) 15 II 1905 – Zm. Lewis Wallace, amerykański pisarz, generał, polityk (ur. 10 IV 1827)

- (105) 15 II 1910 – Ur. Irena Sendlerowa, polska działaczka społeczna, odznaczona medalem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata” (zm. 12 V 2008)
- (50) 15 II 1965 – Zm. Nat „King” Cole (właśc. Nathaniel Adams Colles), amerykański pianista, muzyk jazzowy i piosenkarz (ur. 17 III 1919)
- (20) 16 II 1995 – Zm. Wiktor Dega, lekarz ortopeda, twórca polskiej szkoły rehabilitacji, Wielkopolek, profesor UAM i AM (ur. 7 XII 1896)
- (270) 18 II 1745 – Ur. Alessandro Volta, fizyk włoski (zm. 5 III 1827)
- (190) 18 II 1825 – Ur. Mor Jokai, węgierski pisarz, rewolucjonista (zm. 5 V 1904)
- 21 II – Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego
- 21 II – Międzynarodowy Dzień Walki z Kolonializmem
- 22 II – Dzień Myśli Braterskiej obchodzony przez organizacje skautowe całego świata
- (205) 22 II 1810 – Ur. Fryderyk Chopin, kompozytor, pianista polski (zm. 17 X 1849)
- (330) 23 II 1685 – Ur. Georg Friedrich Händel, niemiecki kompozytor i organista, twórca oper i oratoriów (zm. 14 IV 1759)
- (100) 23 II 1915 – Ur. Leokadia Serafinowicz, scenograf, reżyser, długoletni dyrektor Poznańskiego Teatru Lalki i Aktora „Marcinek” (zm. 24 XI 2007)
- (70) 23 II 1945 – Zm. Aleksiej Nikołajewicz Tołstoj, pisarz rosyjski, klasyk socrealizmu (ur. 10 I 1883)
- (70) 23 II 1945 – Wyzwolenie Poznania przez wojska radzieckie
- (165) 24 II 1850 – Zm. Józef Bem, generał wojsk polskich, węgierskich i tureckich (ur. 14 III 1794)
- (130) 24 II 1885 – Ur. Witkacy (właśc. Stanisław Ignacy Witkiewicz), pisarz, dramaturg (zm. 18 IX 1939)
- (130) 24 II 1885 – Ur. Juliusz Kaden Bandrowski (właśc. Juliusz Bandrowski), prozaik, publicysta (zm. 8 VIII 1944)

- (45) 28 II 1970 – Zm. Jan Drda, pisarz czeski, autor sztuk scenicznych (ur. 4 IV 1915)

M a r z e c

- 1 III – Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wykolejonych” ustanowiony z inicjatywy prezydenta Lecha Kaczyńskiego dla uczczenia żołnierzy niepodległościowego podziemia
- 1 III – Międzynarodowy Dzień Walki przeciwko Zbrojeniom Atomowym, obchodzony w rocznicę wybuchu amerykańskiej bomby wodorowej na atolu Bikini w 1954 roku
- (570) 1 III 1445 – Ur. Sandro Botticelli (właśc. Filipepi Alessandro di Mariano), włoski malarz renesansowy (zm. 17 V 1510)
- (35) 2 III 1980 – Zm. Jarosław Iwaszkiewicz, prozaik, poeta, eseista, tłumacz (ur. 20 II 1894)
- 3 III – Międzynarodowy Dzień Pisarzy ustanowiony przez Międzynarodowy PEN-Club w 1984 r.
- (40) 3 III 1975 – Zm. László Németh, pisarz węgierski (ur. 18 IV 1901)
- (120) 5 III 1895 – Zm. Nikołaj Leskow, pisarz rosyjski (ur. 16 II 1831)
- (540) 6 III 1475 – Ur. Michał Anioł (właśc. Michelangelo Buonarroti), malarz i rzeźbiarz włoski (zm. 18 II 1564)
- (230) 6 III 1785 – Ur. Karol Kurpiński, kompozytor (zm. 18 IX 1857)
- (140) 7 III 1875 – Ur. Maurice Ravel, kompozytor francuski (zm. 28 XII 1937)
- (30) 7 III 1985 – Zm. Arkady Fiedler, pisarz poznański, podróżnik (ur. 28 XI 1894)
- 8 III – Dzień Kobiet, święto ustanowione na II Międzynarodowym Zjeździe Kobiet Socjalistek w Kopenhadze w 1910 r.

- (75) 10 III 1940 – Zm. Michaił Afanasjew Bułhakow, pisarz i dramaturg radziecki (ur. 15 V 1891)
- (30) 10 III 1985 – Zm. Bronisław Zieliński, tłumacz literatury anglosaskiej (ur. 22 VIII 1914)
- (60) 11 III 1955 – Zm. Aleksander Fleming, lekarz angielski, wynalazca penicyliny (ur. 6 VIII 1881)
- (15) 11 III 2000 – Zm. Kazimierz Brandys, prozaik, eseista, dramaturg, autor scenariuszy filmowych (ur. 27 X 1916)
- 12 III – Światowy Dzień Nerek obchodzony w drugi czwartek marca
- (65) 12 III 1950 – Zm. Heinrich Mann, pisarz niemiecki (ur. 27 III 1871)
- (40) 13 III 1975 – Zm. Ivo Andrić, serbski powieściopisarz, nowelista i poeta, laureat Nagrody Nobla w 1961 r. (ur. 10 X 1892)
- (35) 14 III 1980 – Zm. Anna Jantar (właśc. Anna Maria Szmeterling), piosenkarka urodzona w Poznaniu, zginęła w katastrofie lotniczej (ur. 10 VI 1950)
- 15 III – Światowy Tydzień Mózgu
- 15 III – Międzynarodowy Dzień Konsumenta
- (185) 15 III 1830 – Ur. Paul Johann Ludwig von Heyse, pisarz niemiecki, laureat Nagrody Nobla w 1910 r. (zm. 2 IV 1914)
- (45) 15 III 1970 – Zm. Tarjei Vesaas, pisarz norweski (ur. 20 VIII 1897)
- (75) 16 III 1940 – Zm. Selma Lagerlöf, pisarka szwedzka, laureatka Nagrody Nobla w 1909 r. (ur. 20 XI 1858)
- (60) 16 III 1955 – Zm. Stanisław Górski, malarz gór, uczeń Pankiewicza, ur. w Kościanie (ur. 15 I 1887)
- (45) 16 III 1970 – Zm. Jerzy Szaniawski, prozaik, dramaturg, nowelista (ur. 10 II 1886)

- 17 III – Światowy Dzień Morza obchodzony na wniosek Międzynarodowej Morskiej Organizacji Doradczej IMCO w rocznicę wejścia w życie konwencji o powołaniu tej organizacji w 1958 r.
- (150) 17 III 1865 – Ur. Gabriel Narutowicz, pierwszy prezydent Rzeczypospolitej Polskiej (zm. 16 XII 1922)
- 18 III – Europejski Dzień Mózgu obchodzony w Polsce od 1998 roku z inicjatywy Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Krzewienia Wiedzy o Mózgu
- (35) 18 III 1980 – Zm. Erich Fromm, niemiecki filozof, socjolog, psycholog i psychoanalityk (ur. 23 III 1900)
- 19 III – Światowy Dzień Inwalidy
- (115) 19 III 1900 – Ur. Frederic Joliot-Curie, francuski fizyk, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie chemii w 1935 roku, którą otrzymał wraz z żoną Irène Curie, córką Marii Skłodowskiej-Curie (zm. 14 VIII 1958)
- (105) 19 III 1910 – Ur. Kazimierz Wyka, historyk literatury i krytyk literacki (zm. 19 I 1975)
- (90) 20 III 1925 – Ur. Yukio Kudo, japoński poeta, eseista, tłumacz literatury polskiej m.in. Gombrowicza, Konwickiego, Miłosza, Schulza i Mickiewicza (zm. 5 VII 2008)
- 21 III – Dzień Ziemi obchodzony w dniu wiosennego przesilenia, ogłoszony z inicjatywy sekretarza generalnego ONZ w 1971 r.
- 21 III – Światowy Dzień Poezji ustanowiony przez UNESCO na Konferencji Generalnej w listopadzie 1998 roku
- 21 III – Międzynarodowy Dzień Walki z Dyskryminacją Rasową obchodzony od 1967 r. na wniosek ONZ
- (330) 21 III 1685 – Ur. Johann Sebastian Bach, kompozytor niemiecki (zm. 28 VII 1750)
- 22 III – Światowy Dzień Wody obchodzony od 1993 r., ustanowiony podczas Szczytu Ziemi (konferencji ONZ) w Rio de Janeiro w 1992 r.

- 22 III – Dzień Ochrony Bałtyku ustanowiony przez Komisję Helsińską w 1997 r.
- 23 III – Światowy Dzień Meteorologii
- (115) 23 III 1900 – Ur. Erich Fromm, niemiecki filozof, socjolog, psycholog i psychoanalityk, pochodzenia żydowskiego (zm. 18 III 1980)
- (105) 23 III 1910 – Ur. Akira Kurosawa, japoński reżyser, scenarzysta i producent filmowy (zm. 6 IX 1998)
- 24 III – Narodowy Dzień Życia ustanowiony uchwałą Sejmu RP 27 sierpnia 2004 roku
- (110) 24 III 1905 – Zm. Juliusz Verne (właśc. Jules Verne), pisarz francuski (ur. 8 II 1828)
- 25 III – Dzień Świętości Życia wprowadzony przez Kościół katolicki w Polsce na apel Jana Pawła II
- (110) 25 III 1905 – Ur. Olgierd Karol Borchartt, kapitan żeglugi wielkiej, polski pisarz, marynista (zm. 20 V 1986)
- 27 III – Międzynarodowy Dzień Teatru obchodzony w rocznicę otwarcia sezonu Teatru Narodów w Paryżu, w 1957 r.
- (170) 27 III 1845 – Ur. Konrad Roentgen (właśc. Konrad Wilhelm Röntgen), fizyk niemiecki, laureat Nagrody Nobla w 1901 r. (zm. 10 II 1923)
- (45) 27 III 1970 – Zm. Jerzy Koller, teatrolog, krytyk literacki, historyk sztuki, związany z Wielkopolską (ur. 5 XI 1882)
- (135) 30 III 1880 – Ur. Sean O'Casey (właśc. John Casey), pisarz i dramaturg irlandzki (zm. 18 IX 1964)
- (160) 31 III 1855 – Zm. Charlotte Brontë, powieściopisarka angielska (ur. 21 IV 1816)
- (135) 31 III 1880 – Zm. Henryk Wieniawski, kompozytor i skrzypek (ur. 10 VII 1835)

II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

W 2015 roku na egzaminach maturalnych z języka polskiego w technikach i liceach zawodowych nadal będzie wymagana prezentacja. Stąd zamieszczamy tekst, który może być pomocą dla uczniów tego typu szkół. W następnym numerze „Poradnika Bibliograficzno-Metodycznego” udostępnimy artykuł uwzględniający zmiany w tematyce matury.

Katarzyna Mizerkiewicz

IMPRESJONIZM W LITERATURZE I SZTUCE

Ustny egzamin maturalny z języka polskiego od kilku lat przyjął formę prezentacji, którą uczniowie sukcesywnie przygotowują od września. Praca nad takim wystąpieniem trwa etapami, by finalnie zdający zaprezentował się jako znawca tematu. Szczególnie ciekawe są prezentacje, które podejmują tematy intertekstualne. Uczniowie omawiając problem, często korzystają z prezentacji multimedialnych, zdjęć, plakatów czy nagrań. Jednym z podejmowanych zagadnień jest bardzo popularny motyw impresjonizmu w literaturze i kulturze, który pojawić się może w różnych ujęciach problemowych.

Zastanawiając się nad koncepcją pracy na temat tego nurtu artystycznego, należy dokładnie przemyśleć kompozycję wystąpienia. Prezentacja bowiem powinna odnosić się do literatury i na przykład dzieł plastycznych, które tworzone były zgodnie z wyznacznikami impresjonizmu. Uczeń może przyjąć wariant, iż najpierw omawia dzieła literackie i wskazuje, w jaki sposób i w jakim celu wykorzystują one obrazowanie impresjonistycznie, potem dopiero przechodzi do omówienia dzieł malarskich. Spójniejsze jednak wydaje się stworzenie prezentacji, w której autor równolegle odwołuje się najpierw do dzieła literackiego, następnie do malarskiego, wskazując tym samym elementy wspólne. Dzięki temu wykazane zostanie, że nurt ten jest intertekstualny.

Trudno mówić o impresjonizmie nie odwołując się do jego genezy. We wstępie zatem zasadne jest odwołanie się do źródeł nurtu. Warto zaznaczyć, że impresjonizm powstał we Francji około 1875 roku i początkowo dotyczył tylko malarstwa. Jego pojawienie się zapowiadało znaczne zmiany na polu artystycznym. W różnych źródłach znaleźć można wzmianki, iż zadaniem tej techniki było uchwycić ulotną chwilę, odzwierciedlić subiektywne postrzeganie i wyrazić jednorazowe odczucia. Warto także zwrócić uwagę, że do głównych

cech tego nurtu oprócz subiektywizmu należą: dynamika, ruch, przemijanie. W technice zauważamy brak wyraźnych konturów, malowanie plamami i smugami. Oczywiście wyjaśnienia wymaga etymologia słowa: nazwa nurtu pochodzi od obrazu Claude Moneta „Impresja. Wschód słońca”. Właśnie ten artysta uważany jest za twórcę impresjonizmu.

W tym miejscu zasadne jest odwołanie się do obrazu Moneta. Dzieło może być wyświetlone w prezentacji lub pokazane w postaci reprodukcji – ważne, aby było przedstawione, ponieważ nie można prowadzić analizy i interpretacji obrazu bez jego unaocznienia. Analiza powinna rozpocząć się od omówienia kompozycji dzieła. Co widzi obserwator? Otóż z porannej mgły wyłania się portowa zatoka w Hawrze. Za pomocą oszczędnych środków artysta stworzył zamgloną atmosferę poranka, którą przenikają ognistordzawe promienie wschodzącego słońca. Warto też krótko skomentować technikę wykonania obrazu. Monet zamalował całą powierzchnię płótna, aby później otrzymać efekt mglistego widoku. Gęstą, wyraźniejszą farbą zaznaczył główne elementy kompozycji i dlatego widać, że w porannej mgle pojawiają się zabudowania i urządzenia portowe. Słońce i jego rozmyte odbicie w wodzie namalował wieloma krótkimi pociągnięciami pędzla. Łodzie z pierwszego planu najwyraźniej powracają z nocnych połowów. Nieśmiało jeszcze światło wschodzącego słońca przesłania lekka mgła. Na obrazie jest ona zarysowana cienką warstwą koloru niebieskiego. Warto w tym miejscu podkreślić, iż fakt ten realizuje jeden z postulatów impresjonizmu, mianowicie utwalenie chwilowego zjawiska oraz subiektywnego postrzegania świata przez artystę, bo przecież mgła za chwilę opadnie. Źródła na temat Moneta podają, że artysta malował swoje pejzaże prosto z natury, co określane zostaje jako „en plain air”, czyli w otwartej przestrzeni. Obraz powstawał błyskawicznie, ponieważ artyście zależało na uchwyceniu oświetlenia, kolorytu i chwili. Są to kolejne cechy charakterystyczne impresjonizmu. Analizując wnikliwiej strukturę dzieła widać, że artysta malował poprzez nanoszenie farby krótkimi pociągnięciami pędzla, a niektóre elementy powstały metodą alla prima (tzn. za pierwszym razem), czyli poprzez naniesienie farby na płótno prosto z tubki. Przedstawiony przez artystę pejzaż wydaje się być tylko pretekstem do wydobywania różnego rodzaju oświetlenia, stąd też głęboka kolorystyka. Monet stosuje kolory od wszelkich odcieni żółci, oranżów i czerwieni po zimne błękity i zielenie. Doskonale widać zacieranie się konturów malowanych przedmiotów oraz nakładanie się jasnych barw. Pozwoliło to osiągnąć wrażenie zmienności i ulotności. Te właśnie cechy odzwierciedliły przekaz subiektywnych odczuć obserwowanych zjawisk.

Po omówieniu tego kluczowego dzieła, warto przywołać inne, szczególnie te, które w sposób wyraźny będą korespondowały z omawianymi później tekstami literackimi. Bez wątplenia warto przyjrzeć się twórczości Edgara

Degasa. Jednym z najpopularniejszych jego impresjonistycznych obrazów jest „Klasa tańca”. Ponownie obraz musi zostać zaprezentowany, by go dokładnie omówić. Na tym płótnie ukazane zostały sceny z życia baletnic. Malarz obserwował je tańczące, w momencie największego wysiłku lub całkowicie odprężone, zrelaksowane. Ponieważ prezentacja jest także dowodem przestudiowanej literatury przedmiotowej, warto powołać się na słowa malarza, które stanowią doskonały komentarz do dzieła. Sam Degas powiedział: „Nazywają mnie malarzem tancerek, nie rozumiejąc, że dla mnie tancerka jest pretekstem do malowania pięknych tkanin i interpretacji ruchu”. Warto zwrócić także uwagę na genezę obrazu. Otóż został namalowany w hołdzie dla Julesa Perrot – znakomitego nauczyciela tańca.

„Klasa tańca” to dzieło, które eksponuje rozkojarzenie tancerek, próbujących się odprężyć. Artysta podpatruje nieporadne, pozbawione jeszcze wdzięku ruchy. Jedna z dziewcząt próbuje właśnie podrapać się po plecach, inna po drugiej stronie sali poprawia sobie wstążkę, te które znajdują się w głębi obrazu oglądają sobie ręce czy układają kwiaty we włosach. Tylko nieliczne słuchają poleceń mistrza. Warto zwrócić uwagę na umieszczone na obrazie szczegóły, które wzbogacają kompozycję. W lewym rogu widać konewkę z wodą do zwilżania podłogi, a u nóg pierwszoplanowej tancerki małego pieska – kolor jego sierści zlewa się niemal z barwą podłogi. Na uwagę zasługuje kompozycja obrazu – wyznaczają ją deski, których linie prowadzą ukośnie (diagonalnie) od lewego dolnego rogu ku głębi. Centralną postacią jest nauczyciel. Jednak Degas zaplanował kompozycję wieloplanowo. Sala baletowa widziana jest w skrócie perspektywicznym. Oto na jednej ze ścian widnieją drzwi do następnego pomieszczenia. Tam gdzieś głębiej widać okno. Począwszy od postaci pierwszoplanowej wzrok widza wędruje po rzędzie tancerek, który również stanowi oś perspektywiczną. Warto dodać, że jak na dzieło impresjonistyczne przystało, artysta doskonale operuje techniką, barwami i światłem. Całość utrzymana jest w pastelowych barwach, a stroje baletnic mienia się bielą i przejrzystością. Obraz ten stanowi doskonały przykład impresjonistycznej scenki rodzajowej, tym samym różni się już nieco od malarstwa Moneta.

Skoro mowa o różnym sposobie impresjonistycznego obrazowania, zasadne jest przytoczenie jeszcze jednego dzieła takiego, które jest dowodem, że nurt ten miał także swoich naśladowców w malarstwie polskim. Jednym z nich był Leon Wyczółkowski. Spośród wielu dzieł tego artysty warto wybrać takie, które będzie korespondowało z wybranymi tekstami literackimi np. obraz „Mnich nad Morskim Okiem” jako przykład malarstwa pejzażowego. Analiza i interpretacja tego dzieła powinny przebiegać analogicznie do omawianych wcześniej, zatem rozpoczynać się od omówienia kompozycji dzieła. Obraz

Wyczółkowskiego wyraźnie podzielony został na trzy części. Pierwszą stanowi tafla wody, w której odbija się obraz gór, druga przedstawia góry, które wyraźnie odcinają się u szczytów od unoszącej się dynamicznej mgły. Perspektywę głębi stanowią ścieżki górskie, które prowadzą od środka i lewej strony, zbiegają się w centrum i dalej ku prawej stronie znikają wśród szczytów. Artysta zastosował charakterystyczne dla tego nurtu różne odcienie żółci i oranżów. Gdziegdzie widać białe plamy – resztki śniegu. Fascynujące jest odbicie w wodzie, które nie tylko pogłębia przestrzeń obrazu, ale za pomocą impresjonistycznych plam powoduje, że płótno stanowi chwilowe odzwierciedlenie pejzażu, co podkreślają wirujące nad szczytami mgły, przyslaniające słońce. Obserwator ma wrażenie, że za chwilę miną, opadną, a góry przybiorą zupełnie inną barwę.

Zatem technika, barwa i światło to podstawa malarskiego impresjonizmu.

Następnym etapem pracy będzie omówienie zagadnienia w odniesieniu do tekstów należących do wszystkich rodzajów literatury.

Funkcja tego nurtu w poezji doskonale została ukazana w poezji młodopolskiej. Sztandarowym tekstem impresjonistycznym tamtych czasów jest niezwykle zmysłowy wiersz Kazimierza Przerwy-Tetmajera pt. „Melodia mgieł nocnych nad Czarnym Stawem Gąsienicowym”, a jego treść doskonale koresponduje z wcześniej omawianym obrazem Wyczółkowskiego. To właśnie Tetmajer uznawany był za mistrza poetyckiej impresji. W swoich wierszach patrzy na przyrodę tak jak malarz impresjonista. Nazwany niezrównanym kolorystą słynie jako poeta pejzaży górskich. Buduje obrazy utralające barwy, grę światła i wrażenia zmysłowe. Przytoczony wiersz maluje pejzaż głównie za pomocą subtelnych, sensualnych środków poetyckich. Podmiotem lirycznym są spersonifikowane mgły. To one opisują ruch, który jest cichy i przypomina taniec. Dynamikę obrazu podkreślają takie czasowniki jak: płasajmy, wzlatujmy. Wrażenia dźwiękowe poeta odzwierciedlił za pomocą instrumentacji głoskowej polegającej na szczególnie często powtarzających się głoskach szeleszczących (ś, ć, dź) oraz wyrazów dźwiękonaśladowczych np. szmer, szept, szum. Gra światła i barw wpływa na zmysł wzroku np. tęcza blasków. Zmysł dotyku uaktywniają takie epitety jak: puch mlecza, pierze puszyste, a zapach: kwiatów woń. Warto zwrócić uwagę na zastosowany w wierszu zabieg synestezji np. dźwięczne kwiaty. Wszystkie zastosowane środki kreują piękny pejzaż malowany słowem. Na koniec warto podkreślić, że dla Tetmajera góry stanowiły oazę spokoju, w której odnajdywał trzy najważniejsze wartości: ciszę, światło i przestrzeń.

Kolejnym dziełem literackim, do którego warto się odnieść omawiając impresjonizm w literaturze jest tym razem epicki utwór pt. „Chłopi” autorstwa Władysława Stanisława Reymonta. O ile bowiem w poezji nurt ten stanowił

zupełnie odrębną całościową technikę, o tyle w prozie funkcjonuje równolegle z innymi. W prozie tamtych czasów najważniejsze stało się impresjonistyczne opisywanie wydarzeń w danej chwili. W ten sposób powstała technika punktu widzenia. Narracja stała się subiektywna, zmianie uległa też funkcja opisu. Od tej pory miał on ukazywać wycinki świata postrzegane przez daną jednostkę. W powieści Reymonta nie ma jednorodnej narracji. Warto przywołać trzy typy narracji zastosowane przez Reymonta: trzecioosobowego wszechwiedzącego narratora, wsiowego gawędziarza (gadulę) i młodopolskiego stylizatora. Ten trzeci odgrywa szczególną rolę w opisach impresjonistycznych. Posługuje się językiem silnie nacechowanym emocjonalnie, buduje obrazy ze szczególną dbałością o wartości estetyczne. Styl jego wypowiedzi jest pełen metafor i innych środków poetyckich, szczególnie epitetów. Występuje też stylizacja gwarowa – tu warto powołać się na konkretne fragmenty np.: „W nocy na odedniu mróz był znowu krzepko chwycił, a że przyszedł po paru dniach miętkich i wilgotnych mgieł to obalił drzewa sadią jakby tymi szklanymi strużynami, albo zasię puchem co najbielszym”. Impresjonizm w „Chłopach” ujawnia się też poprzez psychizację krajobrazu np. „Noc stała rozgwieżdżona, księżyc wisiał wysoko w pół nieba; cały świat leżał bez tchu w upojnym zapomnieniu”. Elementy tego nurtu zauważalne są także w tendencji mitologizacyjnej tzn. w takim ukazaniu życia jednostek i gromady wiejskiej, by obraz nabierał wymiaru głębszego, symbolicznego podkreślając metafizyczny charakter życia ludzkiego w naturze (koniecznie należy przywołać fragment ilustrujący taką tezę) np. „Szła toć zima, naród oderwał ręce spracowane od matki Ziemi (...) a co świtanie – leniwiej bydło szło na paszę, ciszej skrzypiały wierzeje i ciszej brzmiały głosy, na polach widni byli ludzie, jak przestawali nagle i patrzyli długo w dal omroczoną, siną”.

Wniosek z tego literackiego przykładu impresjonizmu może być następujący: w młodopolskiej prozie impresjonizm nie jest techniką, ale współistnieje z innymi tendencjami.

Po omówieniu nawiązań impresjonistycznych w poezji i prozie, należy także powołać się na dramat. W literaturze polskiej świetnie wykorzystał ten nurt Stanisław Wyspiański w „Weselu”, dlatego ten dramat warto umieścić w literaturze podmiotu. W przypadku dramatu elementy impresjonistyczne nie są zauważalne w tekście głównym, lecz w didaskaliach. Impresjonizm zatem pełni tutaj jedynie funkcję pomocniczą. Najwyraźniej dostrzec można jego elementy w tekście pobocznym rozpoczynającym I akt „Wesela”. Za pomocą środków językowych Wyspiański buduje impresjonistyczny obraz chaty weselnej, która zdaje się istnieć na pograniczu jawy i snu. Mówiąc o tych zabiegach, ponownie należy przytoczyć fragment, np.:

„Izba wybielana siwo, prawie błękitna, jednym szarawym tonem półbłękitu obejmująca i sprzęty i ludzi”.

Opis taki buduje nastrój niesamowitości, staje się zapowiedzią nadrealnych, niezwykle wydarzeń przedstawionych w akcie III. Techniki tej używa Wyspiański także po to, by scharakteryzować ogólną aurę Bronowickiego wesela. W dalszej części pojawia się kolejny przykład impresjonizmu:

„Wirujący dookoła, w półświecie kuchennej lampy, taniec kolorów, krasnych wstążek, pawich piór, kierezyj, barwnych kaftanów i kabatów”.

W podobnym celu zostanie wykorzystana technika impresjonistyczna w ostatniej scenie dramatu. Zatem w dramacie nurt ten pełni funkcję pomocniczą.

W podsumowaniu warto zwrócić uwagę na znaczenie nurtu w kulturze. Podkreślić należy, że chociaż impresjoniści w malarstwie dokonali przełomu, przezwyciężyli kategorię mimesis i pokazali nowe spojrzenie na rzeczywistość, to wpływ impresjonizmu na literaturę nie był zbyt wielki. Najbardziej powszechne było obrazowanie impresjonistyczne w liryce. Techniki tej używali poeci w wierszach tatrzańskich tworząc tym samym niezwykle nastrojowość. W powieściach młodopolskich także późniejszą technikę impresjonistyczną stosowano fragmentarycznie. Ukazywała związek człowieka z naturą, psychiką bohaterów i współodczuwanie stanów psychicznych przez przyrodę. Z kolei w dramacie impresjonizm należał do technik pobocznych pozwalających poprzez scenografię pokazać ogólny klimat utworu. Impresjonizm w literaturze był raczej zjawiskiem krótkotrwałym, stanowiącym swoisty eksperyment.

To, w jaki sposób uczeń wykorzysta przestudiowany materiał i w którym kierunku poprowadzi rozważania, zależeć będzie przede wszystkim od problemu zawartego w temacie i preferencji autora prezentacji. Materiał powyższy stanowi jedynie propozycję i zawiera wskazówki, co warto wziąć pod uwagę, mówiąc o impresjonizmie w literaturze i tekstach kultury.

BIBLIOGRAFIA

I. Literatura podmiotu

Literatura

1. PRZERWA-TETMAJER K., *Melodia mgieł nocnych*, [w:] Księga poezji młodopolskiej, Kraków 2008, s. 451.
2. REYMONT W.S., *Chłopi*, Wrocław 2006.
3. WYSPIAŃSKI S., *Wesele*, Warszawa 2008.

Malarstwo

1. DEGAS E., *Klasa tańca*, [<http://reprodukcje.org>].
2. MONET C., *Impresja. Wschód słońca*, [w:] *Leksykon malarstwa*, Poznań 2009, s. 218.
3. WYCZÓLKOWSKI L., *Mnich nad Morskim Okiem*, [<http://artyzm.com/obrazy/wyczolkowski-mnich.jpg>]

II. Literatura przedmiotu

1. BERNAT A., *Leon Wyczółkowski*, Warszawa 2006, s. 54-66
2. BRZOZOWSKI S., *Komentarze poetyckie*, Kraków 2002, s. 15-63.
3. HOWARD M., *Impresjonizm*, Warszawa 2004, s. 28-30, 78-79.
4. KRALKOWSKA-GĄTKOWSKA K., *Prądy kulturalne i filozoficzne*, [w:] *Młoda Polska*, Bochnia–Kraków–Warszawa 2005, s. 36-41.
5. NOWAKOWSKI J., Wstęp do: Stanisław Wyspiański, *Wesele*, Wrocław 1977, s. 8-53.
6. ZACHARSKA J., *Lektury młodopolskie*, Warszawa 1997.
7. ZARYCH E., *Księga poezji młodopolskiej*, Kraków 2008, s. 22-59.

Katarzyna Mizerkiewicz – absolwentka Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej UAM, nauczyciel języka polskiego w I Liceum Ogólnokształcącym i Gimnazjum Dwujęzycznym im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu; od 2014 roku także nauczyciel języka polskiego w Szkole Europejskiej w Brukseli.

Małgorzata Derwich
Dział Informacji Bibliograficznej i Regionalnej

T A D E U S Z R Ó Ź E W I C Z (1 9 2 1 - 2 0 1 4)
C z . 2

W Poradniku Bibliograficzno-Metodycznym nr 4/2014 zamieściliśmy szkic biograficzny Tadeusza Różewicza, spis chronologiczny oraz bibliografię jego

twórczości (z podziałem na poezję, dramaty, prozę, pamiętniki, korespondencje i artykuły).

Zgodnie z zapowiedzią w tym numerze Poradnika publikujemy część II bibliografii: opracowania dotyczące Różewicza oraz wywiady.

II. Opracowania

1. Omówienia biograficzne

a. Pozycje zwarte

1. NASZ starszy brat / oprac. Tadeusz Różewicz. – Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, 1992. – 230 s.
Inne wydanie:
Wrocław : Wydawnictwo Dolnośląskie, 2004.
2. TADEUSZ Różewicz / Stanisław Burkot. – Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1987. – 333 s.
3. TADEUSZ Różewicz w Karkonoszach / [red. Zbigniew Kulik]. – Karpacz : Muzeum Sportu i Turystyki, 2011. – 96 s.

b. Publikacje w czasopismach

1. CZERN. Cień. I cień. / Andrzej Franaszek. W: Tyg. Powszechny. – 2014, nr 18, s. 73-75
2. DZIĘKI poezji jesteśmy braćmi / Jacek Cieślak, Bartosz Marzec. W: Rzeczpospolita. – 2006, nr 117, s. A16
3. EPITAFIUM wielkiego poety / Elżbieta Morawiec. W: Tyg. Solidarność. – 2014, nr 18, s. 34-35
4. EPOKA Różewicza / Piotr Bratkowski. W: Newsweek. – 2014, nr 19, s. 86-89
5. INTELEKTUALISTA odkrywa Boga / Mateusz Matyszkowicz. W: Gaz. Polska. – 2014, nr 18, s. 15
6. KRONIKARZ rozpadu świata / Justyna Sobolewska. W: Polityka. – 2014, nr 18, s. 94-95
7. NIHILISTA, który wierzył / Tadeusz Sobolewski. W: Gaz. Wyborcza. – 2014, nr 96, s. 22-23
8. ODSZEDŁ ostatni z wielkich / Andrzej Horubała. W: Do Rzeczy. – 2014, nr 18, s. 16-17
9. OSTATNI z Kolumbów / Marcin Sendecki. W: Wprost. – 2014, nr 18, s. 90-91

10. PISAŁEM, żeby nie mówić / Kalina Błażejowska. W: Tyg. Powszechny. – 2014, nr 18, s. 66-69
11. POETA niespokojny : 90. rocznica urodzin Tadeusza Różewicza. W: Rzeczpospolita (W3). – 2011, nr 235, dod. s. 1-12
12. POETA odchodzi / Michał Miłosz. W: Tyg. Solidarność. – 2014, nr 18, s. 33
13. POETA oszukanej generacji / Janusz Drzewucki. W: Rzeczpospolita (W1). – 2014, nr 96, s. A4
14. POJEDYNEK o Boga. Różewicz kontra Miłosz / Józef Maria Ruszar. W: Rzeczpospolita (W1). – 2014, nr 101, s. P18-P19
15. PO MECZU / Małgorzata I. Niemczyńska. W: Gaz. Wyborcza – Kraków. – 2008, nr 75, s. 6
16. POŚPIESZNE wspomnienie o Tadeuszu Różewiczu / Robert Jarocki. W: Przegląd. – 2014, nr 19, s. 28-31
17. POŻEGNANIE / Bożena Chrzastowska. W: Polonistyka. – 2014, nr 6, s. 2
18. POŻEGNANIE Różewicza / Dorota Oczak. W: Gaz. Wyborcza (Wrocław). – 2014, nr 99, s. [1]
19. RÓŻEWICZ. Pożegnanie / Jacek Wakar. W: Dziennik Gaz. Prawna. – 2014, nr 89, dod. Kultura i Program TV, s. K3
20. SCENARZYSTA brata / Barbara Hollender. W: Rzeczpospolita (W1). – 2014, nr 96, s. A6
21. SKROMNOŚĆ mistrza / Magda Nogaj. W: Gaz. Wyborcza (Wrocław). – 2014, nr 100, s. 3
22. TADEUSZ Różewicz – słowo o mistrzu / Tadeusz Drewnowski. W: Polityka. – 2011, nr 1/2, s. 94-97
23. ZMARŁ Tadeusz Różewicz, autor „Kartoteki” / Bożydar Brakoniecki. W: Polska (Metrop. Warsz.). – 2014, nr 33, s. 09

2. Omówienia twórczości

a. Pozycje zwarte

1. CD. nauki chodzenia / Tadeusz Różewicz i Eugeniusz Get Stankiewicz. – Wrocław : Muzeum Narodowe, 2009. – 62 s.
2. DORZECZE Różewicza / [oprac. red. Jan Stolarczyk ; aut. Bonowicz i in.]. – Wrocław : Biuro Literackie, 2011. – 143 s.
3. DRAMAT polski : interpretacje. Cz. 2, Po roku 1918 / pod red. Jana Ciechowicza i Zbigniewa Majchrowskiego ; wstęp i posł. Dobrochny Ratajczakowej. – Gdańsk : „Słowo/Obraz Terytoria”, cop. 2001. – 404 s.

4. EWANGELIA odrzuconego : szkice w 90. rocznicę urodzin Tadeusza Różewicza / [red. nauk. Józef Maria Ruszar ; aut. szkiców Joanna Adamowska i in.]. – Warszawa : Narodowe Centrum Kultury, 2011. – 482 s.
5. FISZKI Tadeusza Różewicza : technika kompozycji w dramatach i poezji / Zbigniew Władysław Solski ; Instytut im. Jerzego Grotowskiego we Wrocławiu. – Opole : Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, 2011. – 428 s.
6. INTERTEKST, historia i (auto)ironia : szkice o twórczości Tadeusza Różewicza / Katarzyna Gutkowska. – Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2012. – 158 s.
7. INTERTEKSTUALNE gry w liryce Jana Lechonia i Tadeusza Różewicza / Piotr Pochel. – Kraków : Wydawnictwo i-Press ; Katowice : Uniwersytet Śląski, 2012. – 222 s.
8. JEZYKI teatru / Kazimierz Braun, Tadeusz Różewicz. – Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, 1989. – 205 s.
9. KORESPONDENCJA / Tadeusz Różewicz, Zofia i Jerzy Nowosielscy ; wstęp i oprac. Krystyna Czerni. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 2009. – 494 s.
10. LITERATURA na próbę : między literaturą a komentarzem: Różewicz, Witkacy, Kantor / Irena Górka. – Poznań : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2013. – 298 s.
11. „MÓJ” teatr Różewicza / Kazimierz Braun ; współpr. Justyna Hofman-Wiśniewska. – Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2013. – 254 s.
12. OBRAZY Chrystusa w twórczości Aleksandra Wata i Tadeusza Różewicza / Tomasz Żukowski. – Warszawa : Stowarzyszenie Pro Cultura Litteraria : Instytut Badań Literackich PAN. Wydawnictwo, 2013. – 320 s.
13. O TADEUSZU Różewiczu : studia i szkice / Tadeusz Kłak. – Kielce : Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, 2012. – 213 s.
14. POETA teatru : Tadeusz Różewicz w Teatrze Narodowym / [red. i wybór materiałów Dorota Semenowicz]. – Warszawa : Teatr Narodowy, 2011. – 58 s.
15. „POEZJA jak otwarta rana” : (czytając Różewicza) / Zbigniew Majchrowski. – Warszawa : Państw. Instytut Wydawniczy, 1993. -233 s.
16. POWRACAJĄC do Różewicza : studia i szkice / pod red. Zbigniewa Majchrowskiego ; przy współpr. Moniki Żółkoś ; Biblioteka Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Gdańskiego. – Gdańsk : Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 2006. – 189 s.
17. PRZODEM Różewicz / Andrzej Skrendo. – Warszawa : Instytut Badań Literackich PAN. Wydawnictwo, 2012. -207 s.

18. REKOPISY i formy : badanie literatury jako sztuka odnajdywania pytań / Wojciech Kruszewski ; Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Katedra Tekstologii i Edytorstwa. – Lublin : Wydawnictwo KUL, 2010. – 242 s.
19. RÓŻEWICZ / Zbigniew Majchrowski. – Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, 2002. – 276 s.
20. RÓŻEWICZ : dodawanie / pod red. Ewy Bartos i Marty Cuber. – Katowice : Uniwersytet Śląski : Oficyna Wydawnicza Waclaw Walasek, 2012. – 290 s.
21. RÓŻEWICZ i Herbert : aksjologiczne aspekty twórczości / Joanna Adamowska. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych Universitas, cop. 2012. – 388 s.
22. RÓŻEWICZ parokrotnie / Kazimierz Wyka ; oprac. Marta Wyka. – Warszawa : Państw. Instytut Wydawniczy, 1977. – 125 s
23. STARA baba i Goethe : doświadczenie i transgresja starości : Tadeusz Różewicz, Czesław Miłosz, Jarosław Iwaszkiewicz / Joanna Hobot-Marcinek. – Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2012. – 332 s.
24. STWARZANIE światów : antologia współczesnego dramatu polskiego. [Cz. 1] / wybór i oprac. Bohdan Urbankowski. – Warszawa : WSiP, 1995. – 383 s.
25. TADEUSZ Różewicz i nowoczesna tożsamość / Wojciech Browarny. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych Universitas : na zlec. Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego, cop. 2013. – 582 s.
26. TADEUSZA Różewicza opisanie świata : szkice literackie / Stanisław Burkot. – Kraków : Wydaw. Naukowe AP, 2004. – 222 s.
27. TEATR Różewicza : [praca doktorska] / Stanisław Gębała. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1978. – 233 s.
28. TEATRALNOŚĆ i dramatyczność : Gombrowicz, Różewicz, Mrozek / Stanisław Gębała. – Bielsko-Biała : Wydawnictwo Akademii Techniczno-Humanistycznej, 2005. – 248 s.
29. TR / Jacek Łukasiewicz ; Uniwersytet Jagielloński. Wydział Polonistyki. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych Universitas, cop. 2012. – 421 s.
30. WALKA o oddech : o pisarstwie Tadeusza Różewicza / Tadeusz Drewnowski. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1990. – 351 s.
31. WIDZENIE Różewicza / Robert Cieślak. – Warszawa : Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2013. – 267 s.

b. Artykuły

1. ARCHIPELAG Różewicza / Agnieszka Kołodyńska. W: *Gaz. Wyborcza* – Wrocław. – 2006, nr 73, s. 6.
2. AR.te.a : Zadora reżyseruje Różewicza / Marcin Kościelniak. W: *Tyg. Powszechny*. – 2006, nr 52, s. 22
3. CHARLIE Chaplin schodzi do piekła / Jacek Wakar. W: *Dziennik Gaz. Prawna*. – 2009, nr 200, s. A16
4. „CO Pan robi w tych Gliwicach” / Krzysztof Siwczyk. W: *Tyg. Powszechny*. – 2011, nr 41, dod. Niepokój poety : na 90. urodziny Tadeusza Różewicza, s. IX
5. „COŚ osypuje się, spada” / Kalina Błażejowska. W: *Tyg. Powszechny*. – 2011, nr 41, dod. Niepokój poety : na 90. urodziny Tadeusza Różewicza, s. III-V
6. CZŁOWIEK, który pisze wiersze / Justyna Sobolewska. W: *Polityka*. – 2011, nr 41, s. 74-75
7. DEZERTER z pomnika / Cezary Polak. W: *Dziennik Gaz. Prawna*. – 2012, nr 130, dod. Kultura i Program TV, s. k27
8. DLACZEGO piszę? : Tadeusza Różewicza a antropologiczne korzenie autotematyzmu / Krzysztof M. Maj. W: *Topos*. – 2011, nr 3, s. 29-33
9. DON Kiszot z Radomska / Andrzej Franaszek. W: *Tyg. Powszechny*. – 2008, nr 39, s. 38
10. DRUGA noga poety : (czyli o czym milczy Tadeusz Różewicz) / Przemysław Dakowicz. W: *Topos*. – 2010, nr 1, s. 76-93
11. DWA słowa : nowy tom wierszy Tadeusza Różewicza / Andrzej Franaszek. W: *Tyg. Powszechny*. – 2012, nr 51, s. 41
12. DWÓCH poetów i dwóch papieży : (Jan Paweł II Czesław Miłosz, Jan XXIII Tadeusz Różewicz) / Dariusz Szczukowski. W: *Język, Szkoła, Religia*. – 2008, s. 370-379
13. EWANGELIA według Kaina / Józef Maria Ruszar. W: *Rzeczpospolita (W3)*. – 2013, nr 233, s. P22-P23
14. FRANZA prośba o śmierć / Katarzyna Kamińska. W: *Gaz. Wyborcza* – Wrocław. – 2010, nr 63, s. 5
15. GLIWICKIE lata Różewicza / Stefan Listosz. W: *Rocznik Muzeum w Gliwicach*. – 2007, s. 237-243
16. HAPPY birthday, Stara ... / Tomasz Miłkowski. W: *Przeгляд*. – 2007, nr 15, s. 42
17. JAK motylki z bykami / Magda Piekarska. W: *Gaz. Wyborcza* – Wrocław. – 2010, nr 215, s. 6

18. JAK powstawała moja „poetyka” : (kartki z gliwickiego dziennika) / Tadeusz Różewicz. W: *Kwartalnik Artystyczny*. – R. 18[17], nr 4 (2010), s. 21-36
19. KAFKA i szafka : „Pułapka” dziwnie niewyraźna / Anna R. Burzyńska. W: *Tyg. Powszechny*. – 2006, nr 42, s. 14
20. KANTOR i Różewicz : ekspresjonizm polski po roku 1945? / Wojciech Świdziński. W: *Aspiracje*. – Zima (2010/2011), s. 12-19
21. KOLEJNY akademicki tytuł honorowy dla wielkiego poety z Wrocławia / Izabela Jopkiewicz. W: *Gaz. Wyborcza – Wrocław*. – 2006, nr 128, s. 13
22. KORESPONDENCJA Tadeusza Różewicza i Jerzego Nowosielskiego z lat 1969-1970 / Tadeusz Różewicz, Jerzy Nowosielski ; oprac. Krystyna Czerni. W: *Odra*. – 2009, nr 6, s. 76-89
23. KORESPONDENCJA Tadeusza Różewicza i Jerzego Nowosielskiego z lat 1974-1977 / oprac. Krystyna Czerni. W: *Znak*. – 2009, nr 3, s. 100-120
24. KTO odślania swe wnętrze w poemacie Różewicza? : (przyczynek do historii odwilżowych rozrachunków literackich) / Janusz Detka. W: *Rocznik Świętokrzyski. Seria A, Nauki Humanistyczne*. – 2008, s. 79-89
25. LEPSZA część świata : z listów Tadeusza Różewicza do Janiny Mortkowiczowej i Hanny Mortkowicz-Olczakowej. W: *Tyg. Powszechny*. – 2006, nr 42, s. 12-13
26. „LUDZIE zwierzętom...”? : o jeszcze jednym przypadku uniwersalizacji Zagłady / Piotr Krupiński. W: *Dyskurs (Szczecin)*. – 2010, s. 135-151
27. MAGICZNE pracownie / Tadeusz Różewicz. W: *Tyg. Powszechny*. – 2007, nr 44, s. 21
28. MARGINESY Różewicza / Magda Piekarska. W: *Gaz. Wyborcza – Wrocław*. – 2010, nr 291, s. 6
29. METAFORA we wnętrzu metafizyki : Heidegger i Różewicz / Andrzej Zawadzki. W: *Ruch Literacki*. – 2011, z. 1, s. 69-77
30. MIĘDZY nami poetami. Cz. 2 / Adam Czerniawski. W: *Fraza*. – 2010, nr 3/4, s. 247-248
31. MILCZENIE w poezji Czesława Miłosza i Tadeusza Różewicza / Adrian Gleń. W: *Świat i Słowo*. – 2009 nr 2, s. 207-220
32. NA DRODZE do Emaus : Różewicza sprawa z Bogiem / Bartosz Suwiński. W: *Topos*. – 2010, nr 4, s. 30-48
33. NAŁÓG korespondencji / Krystyna Czerni. W: *Odra*. – 2009, nr 6, s. 74-75
34. NA OKOLICZNOŚĆ / Józef Kelera. W: *Odra*. – 2010, nr 10, s. 53-54

35. NA WSPAK i na wznak / Łukasz Drewniak. W: *Przekrój*. – 2007, nr 1, s. 66
36. „NIC”, „nikt”, „coś” : uwagi o wierszach Władysława Sebyły, Tadeusza Różewicza, Krzysztofa Karaska / Stanisław Dłuski. W: *Fraza*. – 2010, nr 2, s. 167-183
37. NIC po Różewiczu / Cezary Wodziński. W: *Tyg. Powszechny*. – 2011, nr 41, dod. Niepokój poety : na 90. urodziny Tadeusza Różewicza, s. VIII
38. NIE czytać Różewicza – to nie wypada / Andrzej Skrendo ; rozm. przepr. Agata Grabau. W: *Przeгляд*. – 2009, nr 20, s. 32-33
39. NIE ma mojego dziecka / Tomasz Miłkowski. W: *Przeгляд*. – 2009, nr 42, s. 37
40. NIE ma wolności mierzonej pieniądzem : Tadeusz Różewicz przeciw uludom współczesności / Arkadiusz Ściepuro. W: *Acta Universitatis Wratislaviensis. Slavica Wratislaviensia*. – 2009, nr 149, s. 243-250
41. NIE opowiem ci bajeczki / Temida Stankiewicz-Podhorecka. W: *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2009, nr 259, s. 12
42. NIESTETY, Panie Tadeuszu / Aleksander Fiut. W: *Rzeczpospolita* (W3). – 2006, nr 235, s. A13
43. NIE tylko o worku z kotem Różewicza / Robert Jarocki. W: *Przeгляд*. – 2008, nr 49, s. 30-33
44. O MALOWANIU wierszy / Jacek Cieślak. W: *Rzeczpospolita* (W3). – 2009, nr 277, s. A17
45. O RÓŻEWICZU mówią (A. Zagajewski, B. Hartmann, A. Bodegard i in.). W: *Gaz. Wyborcza*. – 2014, nr 96, s. 23-24
46. O TYM Różewiczu, jak chcę go myśleć / Tadeusz Dąbrowski. W: *Tyg. Powszechny*. – 2006, nr 42, s. 12-13
47. PAMIĘĆ ciała i polityczna amnezja / Anna R. Burzyńska. W: *Tyg. Powszechny*. – 2007, nr 15, s. 20
48. PANKOWSKI i Różewicz / Agata Chałupnik. W: *Dialog*. – 2010, nr 10, s. 106-116
49. PARĘ deseczek i tekturek : Jerzy Nowosielski i Tadeusz Różewicz / Krystyna Czerni. W: *Tyg. Powszechny*. – 2007, nr 15, s. 20
50. PISANE na serio i żartem / Janusz Drzewucki. W: *Rzeczpospolita* (W3). – 2012, nr 289, s. A16
51. PISZE poeta do malarza... / Mariusz Urbanek. W: *Gaz. Wyborcza* – Wrocław. – 2009, nr 298, s. 8
52. PŁASKORZEŻBA / Przemysław Dakowicz. W: *Topos*. – 2010, nr 4, s. 15-17

53. PODANIE ręki : wybór Różewicza / Tadeusz Dąbrowski. W: Tyg. Powszechny. – 2008, nr 32, s. 32
54. POETA i bankowcy / Izabela Pielachowska. W: Przegląd. – 2006, nr 49, s. 42
55. POETA – Inny – Bóg / Daniel Warmuz. W: Akant. – 2009, nr 5, s. 8-11
56. POEZJA polska jako sprzymierzeniec życia duchowego człowieka w epoce postmodernizmu / Bartłomiej Józef Kucharski. W: Itinera Spiritualia. – 2009, s. 39-55
57. POSTACI kobiece w twórczości Jerzego Nowosielskiego i Tadeusza Różewicza : ikoniczny wymiar sztuki / Justyna Siemienowicz. W: Ruch Literacki. – 2010, z. 3, s. 285-303
58. POŚMIERTNA maska poezji / Piotr Bratkowski. W: Newsweek Polska. – 2008, nr 36, s. 99-100
59. POZA słowa, spoza słów / Jacek Gutorow. W: Tyg. Powszechny. – 2005, nr 1, s. 12
60. PÓŹNE wnuki Różewicza / Roman Pawłowski. W: Gaz. Wyborcza. – 2006, nr 288, s. 18
61. PRZESTROGI Różewicza / Przemysław Szubartowicz. W: Przegląd. – 2009, nr 4, s. 42-43
62. RĘKOPIS „Kartoteki” / Zbigniew Władysław Solski. W: Przestrzenie Teorii. – 2009, nr 12, s. 75-117
63. „RÓB co chcesz jesteś dorosły, powiedział Bóg” / Andrzej Franaszek. W: Gaz. Wyborcza. – 2007, nr 271, s. 18-19
64. RÓŻEWICZA tele-jubileusz / Dorota Wyżyńska. W: Gaz. Wyborcza – Stołeczna. – 2006, nr 236, s. 9
65. RÓŻEWICZ bada kondycję złotego cielca / Bartosz Marzec. W: Rzeczpospolita (W3). – 2008, nr 214, s. A21
66. RÓŻEWICZ czterokrotnie / Andrzej Franaszek. W: Tyg. Powszechny. – 2011, nr 45, dod. Książki w Tygodniku, s. 18
67. RÓŻEWICZ i Nic, które nadchodzi / Tadeusz Sobolewski. W: Gaz. Wyborcza. – 2011, nr 235, s. 14-15
68. RÓŻEWICZ, którego trzeba znać. W: Gaz. Wyborcza. – 2014, nr 96, s. 22-23
69. RÓŻEWICZ – mistyk prześmiewca / Andrzej Zawada. W: Gaz. Wyborcza (WAW). – 2005, nr 226, s. 18
70. RÓŻEWICZ nagrodzony w Strasburgu / Mariusz Urbanek. W: Gaz. Wyborcza – Wrocław. – 2008, nr 52, s. 1
71. RÓŻEWICZ. Oczyszczenie / Piotr Śliwiński. W: Tyg. Powszechny. – 2011, nr 45, dod. Książki w Tygodniku, s. 16-17

72. RÓŻEWICZ podsłuchany parokrotnie : metamorfozy twórczości Różewicza według Kazimierza Wyki / Karol Maliszewski. W: *Akcjent*. – 2011, nr 1, s. 33-39
73. RÓŻEWICZ stary i nowy / Lektor. W: *Tyg. Powszechny*. – 2006, nr 42, s. 13
74. RÓŻEWICZ w formie / Magda Piekarska. W: *Gaz. Wyborcza – Wrocław*. – 2012, nr 279, s. 6
75. RÓŻEWICZ z dwóch stron / Jacek Łukasiewicz. W: *Tyg. Powszechny*. – 2007, nr 46, dod. s. 8-9
76. RÓŻEWICZ złożony i rozrzucony / Tadeusz Nyczek. W: *Przekrój*. – 2011, nr 12, s. 40-42
77. RÓŻNOŚCI Różewicza / Justyna Sobolewska. W: *Polityka*. – 2010, nr 51, s. 83
78. „SAM w pustym mieście” – Tadeusza Różewicza przezwyciężanie śmierci matki i poezji / Paweł Ciepliński. W: *Rocznik Muzeum w Gliwicach*. – T. 21 (2007), s. 245-260
79. SILESIUS dla Różewicza / Agnieszka Kołodyńska. W: *Gaz. Wyborcza – Wrocław*. – 2008, nr 74, s. 8
80. SŁOWO wobec rzeczywistości – o poezji Tadeusza Różewicza / Katarzyna Sawicka. W: *Słupskie Prace Filologiczne. Seria Filologia Polska*. – 2009, nr 7, s. 137-158
81. STARA kobieta w starej sztuce / Joanna Derkaczew. W: *Gaz. Wyborcza*. – 2007, nr 80, s. 18
82. STARA kobieta wygaduje / Marcin Kościelniak. W: *Tyg. Powszechny*. – 2007, nr 15, s. 20
83. STARSI bracia : Różewicz wobec „Lęku przed wpływem” / Jan Potkański. W: *Prz. Filozoficzno-Literacki*. – 2009, nr 3, s. 55-72
84. SZEŚCZDZIESIĄT lat minęło... / Agnieszka Nęcka. W: *Śląsk*. – 2004, nr 12, s. 24-25
85. ŚWIAT według Różewicza / Janusz R. Kowalczyk, Jacek Cieślak. W: *Rzeczpospolita (W3)*. – 2007, nr 79, s. A9
86. ŚWIĘTY Jerzy / Artur Kaleta. W: *Rzeczpospolita (W3)*. – 2012, nr 5, s. P15
87. TADEUSZ Różewicz 1921-2014 / ROM, LU. W: *Gaz. Wyborcza*. – 2014, nr 96, s. 1
88. TADEUSZ Różewicz – honorowy obywatel Gliwic / Anna Strzeszewska. W: *Rocznik Muzeum w Gliwicach*. – 2007, s. 299-303
89. TADEUSZ Różewicz – Samuel Beckett : spotkanie, którego nie było / Joanna Lisiewicz. W: *Topos*. – 2010, nr 5, s. 72-82

90. TADEUSZ Różewicz w „Śląsku” / Tadeusz Gębala. W: Ś l ą s k . – 2010, nr 10, s. 40-44
91. TEORIA literatury jest możliwa. Teoria literatury o Tadeuszu Różewiczu, „Teoria barw” jest niemożliwa / Tadeusz Dąbrowski. W: Tyg. P o w s z e c h n y . – 2007, nr 46, s. 9-10
92. W LABORATORIUM form : gliwicka dramaturgia Różewicza / Ewa Wąchoc-ka. W: Rocznik Muzeum w Gliwicach. – 2007, s. 215-235
93. W PUŁAPCE „Pułapki” / Joanna Targoń. W: Gaz. Wyborcza – Kraków. – 2006, nr 230, s. 8
94. W UŚCISKU z terażniejszością / Zbigniew Majchrowski. W: Tyg. P o w s z e c h n y . – 2011, nr 41, dod. Niepokój poety : na 90. urodziny Tadeusza Różewicza, s. I-II
95. WIELKI rewelator literatury : 85-lecie Tadeusza Różewicza / Jan Zdzi-śław Brudnicki. W: Przegład. – 2006, nr 41, s. 42-44
96. WIELKIE żarcie : świętowanie według Tadeusza Różewicza / Maja Dziedzic. W: Fragile. – 2010, nr 4, s. 9-12
97. WIERSZE chulikańskie, jęzor na wierzchu / Piotr Śliwiński. W: Gaz. Wyborcza. – 2012, nr 295, s. 15
98. WIERSZEM na odlew / Piotr Śliwiński. W: Gaz. Wyborcza. – 2008, nr 223, s. 17
99. WOJNA o człowieka / Kamila Łapicka. W: w Sieci. – 2014, nr 19, s. 72-73
100. WÓR pełen kotów / Tadeusz Nyczek. W: Przekrój. – 2008, nr 37, s. 76-78
101. WROCŁAWIANIN, który pisał wiersze / Magda Piekarska. W: Gaz. Wyborcza – Wrocław. – 2014, nr 96, s. 6-7
102. WSPÓLNA wanna / Czesław Miłosz, Tadeusz Różewicz ; rozm. przepr. Renata Gorczyńska. Fragm. książki „Wbrew sobie : rozmowy z Tadeu-szem Różewiczem”. W: Tyg. P o w s z e c h n y . – 2011, nr 41, dod. Niepokój poety : na 90. urodziny Tadeusza Różewicza, s. VI-VII
103. WYCIECZKA z Różewiczem / Magda Piekarska. W: Gaz. Wybor-cza – Wrocław. – 2010, nr 132, s. 5
104. WYKI i Różewicza dialogi ostatnie / Stanisław Bereś. W: Odra. – 2010, nr 10, s. 42-48
105. ZAANGAŻOWANIE i niewiara : Różewicz i/a Kornhauser / Adrian Gleń. W: Odra. – 2010, nr 10, s. 49-52
106. ZA PROSTE stawianie trudnych pytań / Tomasz Wysocki. W: Gaz. Wyborcza – Wrocław. – 2006, nr 126, s. 6
107. ZALECENIE: uśmiech / Agnieszka Kołodyńska. W: Gaz. Wybor-cza – Wrocław. – 2008, nr 217, s. 6

108. ZAWSZE o krok do przodu (Teatr Różewicza) / Roman Pawłowski. W: *Gaz. Wyborcza*. – 2014, nr 96, s. 24

III. Wywiady

– z Różewiczem

1. „PIĘKNO jest okrutne...” / Tadeusz Różewicz ; rozm. przepr. Krystyna Czerni. W: *Znak*. – 2009, nr 3, s. 85-99
2. POETA zapozna Targeta / Tadeusz Różewicz ; rozm. przepr. Anna Żebrowska. W: *Gaz. Wyborcza (WAW)*. – 2005, nr 294, dod. Duży Format nr 48, s. 6-8
3. POETA ze Złotym Berłem / Tadeusz Różewicz ; rozm. przepr. Jacek Cieślak. W: *Rzeczpospolita (W3)*. – 2006, nr 276, s. A12
4. POEZJA nie ma przyszłości / Tadeusz Różewicz ; rozm. przepr. Ewa Likowska. W: *Newsweek Polska*. – 2014, nr 19, s. 90-91
Tekst wywiadu pochodzi z 2010 roku, ale Tadeusz Różewicz zastrzegł sobie, aby został on opublikowany dopiero po jego śmierci.
5. TRZY słowa na dzień : Nowosielski – Różewicz, czyli rozmowa malarza z poetą / Tadeusz Różewicz, Jerzy Nowosielski ; oprac. Krystyna Czerni. W: *Tyg. Powszechny*. – 2008, nr 51/52, s. 42-43
6. WBREW sobie : rozmowy z Tadeuszem Różewiczem / oprac. Jan Stolarczyk. – Wrocław: Biuro Literackie, 2011. – 478 s.
7. WIERSZ szuka domu : Wrocław: metropolia kultury / Tadeusz Różewicz ; rozm. przepr. Rafał Dutkiewicz. W: *Tyg. Powszechny*. – 2009, nr 39, dod. s. I, IV-V
8. WIERSZ szuka domu / Tadeusz Różewicz ; rozm. przepr. Rafał Dutkiewicz. W: *Tyg. Powszechny*. – 2014, nr 18, s. 69-72
9. WSPÓLNA wanna / Czesław Miłosz, Tadeusz Różewicz ; rozm. przepr. Renata Gorczyńska. Fragm. książki „Wbrew sobie : rozmowy z Tadeuszem Różewiczem”. W: *Tyg. Powszechny*. – 2011, nr 41, dod. Niepokój poety : na 90. urodziny Tadeusza Różewicza, s. VI-VII. Rozmowa z 1999 r.

– o Różewiczu

1. JESTEM dumna, że noszę nazwisko Różewicz / Małgorzata Różewicz ; rozm. przepr. Katarzyna Szeloch. W: *Przegląd*. – 2011, nr 40, s. 32-35
2. JUŻ tylko się żegnam : przychodzi Krall do Różewicza / Hanna Krall ; rozm. przepr. Katarzyna Bielas. W: *Gaz. Wyborcza*. – 2014, nr 100, dod. Duży Format nr 18, s. 9

3. POETA nie jest miły / Piotr Śliwiński ; rozm. przepr. Jarosław Mikołajewski. W: *Gaz. Wyborcza*. – 2014, nr 97, s. 20
4. POETA zapozna Targeta ; rozm. przepr. Anna Żebrowska. W: *Gaz. Wyborcza (WAW)*. – 2005, nr 294, dod. Duży Format nr 48, s. 6-8
5. RÓŻEWICZ na wieki / Karl Dedecius ; rozm. przepr. Agata Grabau. W: *Przeгляд*. – 2009, nr 11, s. 29
6. TAJEMNICE Różewicza / Anna Chodakowska ; rozm. przepr. Dorota Wyżyńska. W: *Gaz. Wyborcza – Stołeczna*. – 2007, nr 74, s. 8
7. TRELEMORELE, czyli Różewicz o telewizji / Piotr Łazarkiewicz ; rozm. przepr. Magda Nogaj. W: *Gaz. Wyborcza – Wrocław*. – 2006, nr 241, s. 5.
8. UPRAWIALIŚMY podobny ogródek : Kazimierz Kutz o zmarłym Tadeuszu Różewiczu / rozm. przepr. Józef Krzyk. W: *Gaz. Wyborcza (Wrocław)*. – 2014, nr 97, s. 2

Netografia:

<http://tygodnik.onet.pl/wwwylacznie/poeta-ktory-odmienil-jezyk-poezji-niezyje-tadeusz-rozewicz/xbz9j>

<http://tygodnik.onet.pl/wwwylacznie/poeta-ktory-odmienil-jezyk-poe...>

<http://tygodnik.onet.pl/kultura/czern-ciem-i-cien/fzjle>

<http://culture.pl/pl/tworca/tadeusz-rozewicz>

Andrzej Dudziak

Dział Informacji Bibliograficznej i Regionalnej

T A J N I K I Ś W I A T Ł A

Zdaniem fizyków światło to fala elektromagnetyczna, ale jest ono również określane jako promieniowanie elektromagnetyczne. Światło widzialne (białe), czyli rejestrowane przez ludzkie oko, obejmuje niewielki zakres fali – od czerwonej do fioletowej. Poza wrażliwością przeciętnego ludzkiego oka znajduje się podczerwień (fala dłuższa) oraz nadfiolet (fala krótsza).

Światło to jedno z podstawowych zjawisk występujących w przyrodzie. Wręcz trudno nie zauważyć jak ważną rolę spełnia w procesach biologicznych, rozwoju i wzrostu czy ginięcia roślin.

Powszechnie znanym źródłem światła sztucznego jest żarówka (1879 – patent Thomasa A. Edisona), która zmieniła rytm ludzkiego życia. Współcześnie prawdziwą lawinę technicznych zdarzeń spowodowało odkrycie z 1960 roku, kiedy przez różowy kryształ syntetycznego rubinu przepuszczono silny strumień światła z lampy. Zauważono wówczas niezwykle własności emitowanego z rubinu światła. To wydarzenie doprowadziło do zbudowania lasera, czyli wzmacniacza fal optycznych. Opracowanie lasera ułatwiły wieloletnie wysiłki podejmowane dla celów wojskowych, których celem było zbudowanie masera (wzmacniacza mikrofal).

Doceniając wagę dokonanych odkryć komitet noblowski w 1964 roku przyznał Nagrodę Nobla w dziedzinie fizyki Charlesowi N. Townes'owi (USA), Aleksandrowi M. Prochorowi (ZSRR) i Nikolajewowi G. Basowi (ZSRR) za „fundamentalne prace w dziedzinie elektroniki kwantowej, które doprowadziły do skonstruowania oscylatorów i wzmacniaczy wykorzystujących zasadę działania lasera-masera”.

Prace nad laserem prowadzone były także w Polsce. Pierwszy polski laser (helowo-neonowy) uruchomiono w Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie w zespole Zbigniewa Puzewicza (20 sierpnia 1963 roku), a dwa dni później podobne osiągnięcie uzyskała Politechnika Warszawska.

Trudno wyobrazić sobie dzisiejszy świat bez lasera. Miniaturowe lasery pracują w odtwarzaczach CD (podczerwone), DVD (czerwone) oraz w blu-ray (niebieskie). Telekomunikacja światłowodowa (m.in. Internet) oparta jest na przesyłaniu impulsów laserowych, które przenoszą informacje z rozmów telefonicznych i jednocześnie transmitują dane we włóknach światłowodowych. W medycynie używa się skalpeli laserowych tnących i równocześnie zamykających naczynia krwionośne. Powszechnie stosuje się laser w okulistyce – do przyklejania siatkówki czy korekcji kształtu soczewki. Właściwości światła wykorzystuje się także w diagnostyce medycznej. Lasery stosowane są przy pracach nad syntezą termojądrową.

Dzięki dostępności do wydajnych źródeł światła o kontrolowanych właściwościach można lepiej poznawać świat atomów i molekuł, dynamikę reakcji chemicznych czy właściwości materiałów, a także wpływać na procesy w przebiegu których szczególne znaczenie ma światło. Jednym z najbardziej doniosłych osiągnięć techniki świetlnej jest lampa typu LED, która stopniowo będzie wypierać klasyczne żarówki.

Międzynarodowy Rok Światła i Technologii Wykorzystujących Światło stał się inspiracją dla prezentowanego zestawienia bibliograficznego. Zawiera ono wybór pozycji zwartych (od 1973 roku) i artykułów (od 2005 roku). Zgromadzony materiał podzielono na dwie zasadnicze części. W pierwszej z nich znajdują

się opracowania ogólne na temat światła. Natomiast kolejne rozdziały gromadzą publikacje o laserach, optyce i światłowodach.

I. Światło – opracowania ogólne

a. Pozycje zwarte

1. BIOLOGIA światła / Fritz Albert Popp. – Warszawa : „Wiedza Powszechna”, 1992. – 173 s. :il. – (Złota Seria)
2. CHROMOTERAPIA i światłoterapia czyli Jak leczyć barwami i światłem / Jean-Pierre Couwenbergh. – Katowice ; Chorzów : Videograf II, 2008. – 159 s. : il. – (Poradnik)
Bibliogr. s. 159.
3. CO TO jest światło? / Zbigniew Płochocki. – Warszawa : Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, 1987. – 165 s. :il.
4. CZŁOWIEK w otoczeniu elektromagnetycznym / Maria Inglot-Siemaszko. – Rzeszów : Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, 1997. – 101 s. :il.
Bibliogr. s. 97.
5. ELEKTRYCZNOŚĆ, materia i promieniowanie / Arkadiusz H. Piekara. – Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe, 1986. – 373 s. :il.
Bibliogr. s. 369-370.
6. FOTOTERAPIA : leczenie światłem / Ingrid Fröhling, Bengt Jacoby. – Warszawa : „Interspar”, 1998. – 151 s. – (Lekarz Radzi)
7. HAARP – broń ostateczna / Jerry E. Smith. – Warszawa : „Amber”, 2001. – 246 s. : il., mapy. – (Księgi Tajemnic)
8. HISTORYJKI o żarówce / Günter Herburger ; il. Daniel Herburger. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1982. – 119 s. : il.
9. LECZENIE światłem / Brigitte Rothenberger. – Warszawa : „Amber”, 2003. – 80 s. : il. – (Twoje Zdrowie)
10. PODSTAWY techniki świetlnej / Wojciech Żagan. – Wyd. 2., zm. – Warszawa : Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, 2014. – 216 s. : il.
Bibliogr. s. 215-216.
11. SŁOŃCE a zdrowie / Linda i Axel Waniorek. – Warszawa : „Amber”, 2003. – 89 s. : il. – (Twoje Zdrowie)
12. SZCZĘŚCIE jest w nas / Jarosław Ziółkowski. – Białystok : Studio Astropsychologii, 2005. – 138 s. : il.
13. ŚWIAT światła / przeł. z ang. Grzegorz Kowalewski i Jerzy Podfilipski. – Łódź : Wydawnictwo Łódzkie, 1993. – 129 s. : il. kolor.

14. ŚWIATŁO / [z ang. przeł. Stanisław Bogusławski, Stefan Czarnecki, Piotr Skaliński]. – Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1973. – 315 s. : il. – (Biblioteka Problemów t. 179)
Wybór art. z czas. Scientific American 1968 nr 3.
15. ŚWIATŁO, dźwięk, elektryczność / Antonio Leonardi – Warszawa : „Bellona”, 2001. – 94, s. : il. kolor. – (Na Ścieżkach Wiedzy : encyklopedia edukacyjna ; t. 4)
16. ŚWIATŁO : fale, fotony, atomy / H. Haken – Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 1993. – 340 s. : il.
Bibliogr. s. 332-338.
17. ŚWIATŁO : [poznaj fascynującą historię światła – od antycznych mitów do najnowszych odkryć, które zrewolucjonizowały współczesne życie] / napisał David Burnie. – Warszawa : „Arkady”, 1997. – 63 s. : il. – (Patrzę, Poznaję – Nauka)
18. ŚWIATŁO : projekty i doświadczenia dotyczące światła i kolorów / Steve Parker. – Warszawa : Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Handlowe „Arti” Artur Rogala, Mariusz Rogala, 2006. – 32 s. : il. kolor. – (Młody Naukowiec : naukowe eksperymenty młodego człowieka)

b. Artykuły

1. CIEMNA strona światła / Magdalena Frender-Majewska. W: *News week Polska*. – 2009, nr 9, s. 60-63
2. DAMA bez łańcuszki / Marcin Bójko. W: *Tygodnik Powszechny*. 2014, nr 41, s. 60-61
Dot. analizy wielospektralnej „Damy z gronostajem”.
3. DOSKONAŁE światło białe / Robert R. Alfano. W: *Świat Nauki*. – 2007, nr 1, s. 46-53
4. FOTOCHROMIZM, czyli nowa epoka Oświecenia / Ryszard Naskręcki. W: *Postępy Fizyki*. – 2004, t. 55, z. 4 s. 169-174
Materiały z XXXVII Zjazdu Fizyków Polskich, Gdańsk.
5. I STAŁO się światło. Niebieskie / Piotr Ciesliński. W: *Gazeta Wyborcza*. 2014, nr 234, s. 20
Laureaci Nagrody Nobla z Fizyki 2014.
6. LŚNIENIE : jak przed świętami łapiemy się na błyskotki / Joanna Derkaczew. W: *Gazeta Wyborcza*. – 2012, nr 299, s. 30-31
7. MAPA, dioda i mikroskop / Marcin Bójko. W: *Tygodnik Powszechny*. 2014, nr 42, s. 50
Nagrody Nobla 2014 r. w dziedzinie nauk przyrodniczych.
8. NA KOŃCU tęczy : jak załamuje się światło / Stanisław Bajtlik. W: *Tygodnik Powszechny*. – 2009, nr 25, s. 37

9. NIE SPOCZNIEMY, nim znikniemy : być jak Harry Potter / Fabien Gruhier. W: Forum . – 2008, nr 4, s. 58-60
10. NOBEL z fizyki za teorię i praktykę w optyce / Jan Mostowski. W: Postępy Fizyki . – 2006, t. 57, z. 1, s. II-III okł.
11. OBIECUJĄCA plazmonika / Harry A. Atwater. W: Świat Nauki . – 2007, nr 5, s. 30-37
Optyczny grzebień – nowy rodzaj światła laserowego.
12. PODSTAWY teoretyczne / Józef Wojas, Michał Bednarek, Włodzimierz Wojas. – Dyskusja rozwoju pojęć w fizyce od teorii klasycznych do kwantowej ; cz. 1. – Bibliogr. W: Zeszyty Naukowe SGSP . – 2006, nr 34 s. 61-80
13. SKRĘCONE światło / Paweł Pęczkowski. W: Fizyka w Szkole . – 2009, nr 2, s. 19-30
14. ŚWIATŁO spolaryzowane w praktyce (wnikliwego) fotografa / Leszek Pękalski. W: Prace Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie. Edukacja Plastyczna . – Z. 2 (2003), s. 23-30
Materiały z VII Sympozjum Dydaktyki Fotografii „Czas i przestrzeń (w) fotografii”, Częstochowa, Koniecpol.
15. ŚWIETLISTY znak / Paweł Walewski. W: Polityka . – 2014, nr 26, s. 97-99
16. ŚWIETLNA linijka / Steven Cundiff, Jun Ye, John Hall. W: Świat Nauki . – 2008, nr 6, s. 60-67
17. TEGOROCZNE Noble ułatwiają życie zwykłym ludziom / Sylwia Arlak. W: Polska (Metrop. Warsz.). – 2014, nr 81, dod. Times, s. 28
18. WAMPIRZY hormon / Krystyna Bonenberg. – Tajemnice zdrowia. W: Aura . – 2005, nr 7, s. 32-33
19. WIĘCEJ światła! / Bożena Kastory. W: Newsweek Polska . – 2007, nr 25, s. 78-79
20. ZAJRZELI w głąb komórki / Margit Kossobudzka. W: Gaz. Wyborcza . 2014, nr 235, s. 13
Laureaci Nagrody Nobla w dziedzinie chemii 2014.

II. Światło w technice – opracowania szczegółowe

A. Lasery

a. Pozycje zwarte

1. CO TO jest laser? / [Małgorzata Głódź]. – Warszawa : Krajowe Wydaw. Czasopism, 1986. – 30 s. : il. – (Przeczytaj, Może Zrozumiesz ; 7)

2. CO TO jest laser : podstawy fizyczne, budowa, działanie, właściwości, zastosowania / Zbigniew Płochocki. – Warszawa : „Wiedza Powszechna”, 1984. – 215 s. : il. – (Omega : biblioteka wiedzy współczesnej ; 386)
3. [DZIESIĄTE] X Sympozjum Techniki Laserowej, Szczecin – Świnoujście, 24-28 wrzesień 2012 : streszczenia referatów, komunikatów i plakatów / org. Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie, Politechnika Warszawska, Wojskowa Akademia Techniczna. – Szczecin : Wydawnictwo Uczelniane Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego, 2012. – 167 s. : il.
Bibliogr. przy niektórych streszcz.
4. ELEKTRONIKA kwantowa : wprowadzenie do fizyki laserów / W. Brunner, W. Radloff, K. Junge. – Warszawa : Wydawca Naukowo-Techniczne, 1980. – 312 s. : il.
5. LASERY / Bernard Ziętek ; Uniwersytet Mikołaja Kopernika. – Toruń : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2008. – 752 s. : il. kolor.
Bibliogr. przy rozdz.
6. LASERY / Herman Klejman. – Wyd. 2. – Warszawa : Państwowe Wydaw. Naukowe, 1979. – 602 s. : il. – (Biblioteka Problemów t. 197)
Bibliogr. s. 584-586.
7. LASERY : dziś i jutro / Steve Parker. – Warszawa ; Wrocław : Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych im. Eugeniusza Romera, 1998. – 32 s. : il. – (Technika Przyszłości)
8. LASERY : podstawy fizyczne / Adam Kujawski, Paweł Szczepański. – Warszawa : Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, 1999. – 177 s. : il.
Bibliogr. s. 168-177.
9. LASERY – synteza jądrowa / Sylwester Kaliski. – [Wyd. 2]. – Warszawa : „Wiedza Powszechna”, 1982. – 129 s. : il. – (Omega : biblioteka wiedzy współczesnej ; 284)
Bibliogr. s. 129-[130].
10. LASERY światłowodowe / Michał Malinowski. – Warszawa : Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, 2003. – 207 s. : il.
Bibliogr. przy rozdz.
11. LASERY : właściwości, budowa, zastosowania specjalne / Wiesław Franciszek Wyrębski. – Warszawa : Wydaw. Ministerstwa Obrony Narodowej, 1975. – 271 s. : il.
Bibliogr.

12. MASERY i lasery : ujęcie historyczne / Mario Bertolotti. – Warszawa : Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, 1987. – 273 s. : il.
Bibliogr. przy rozdz.
13. OPTYKA laserów / Romuald Jóźwicki. – Warszawa : Wydaw-a Nauko-wo-Techniczne, 1981. – 234 s. : il.
Bibliogr. przy rozdz.
14. PODSTAWY działania laserów / Franciszek Kaczmarek. – Warszawa : Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, 1983. – 223 s. : il.
Bibliogr. przy rozdz.
15. TECHNIKA laserowa i jej zastosowania / Romuald Jóźwicki. – Warsza-wa : Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, 2009. – 221 s. : il.
Bibliogr. przy rozdz.
16. TECHNOLOGIE laserowe / Ireneusz Stefaniuk. – Rzeszów : Uniwersytet Rzeszowski. Wydział Matematyczno-Przyrodniczy. Centrum Dydaktycz-no-Naukowe Mikroelektroniki i Nanotechnologii, 2014. – 103 s. : il.
Bibliogr. s. [104].
17. TECHNOLOGIE laserowe / Ryszard Pawlak. – Łódź : Politechnika Łódzka, [2009]. – 63 s. : il.
Bibliogr. s. 62.
18. W ĆWIERĆWIECZE odkrycia lasera : materiały z sesji naukowej, Cią-żeń, 16-17 maja 1985 roku / pod red. Franciszka Kaczmarka. – Poznań : Wydaw. Naukowe UAM, 1987. – 93 s. : il. – (Fizyka / Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu ; nr 55)
Bibliogr. s. 78.
Dwa wywiady z twórcami laserów tł. z ang.
19. ZACZEŁO się od lasera / Zdzisław Kazimierzczuk. – Warszawa : „Nasza Księgarnia”, 1985. – 126 s. : il. – (Biblioteka Młodego Technika)

b. Artykuły

1. BROŃ radiacyjna kontra lasery w Wojskowej Akademii Technicznej : rap-port ppłk. Puzewicza do gen. Urbanowicza / [wstęp i oprac.] Franciszek Puchała. W: Przegląd Historyczno-Wojskowy. – 2013, nr 2, s. 141-148
2. DOSKONAŁE światło białe / Robert R. Alfano. W: Świat Nauki. – 2007, nr 1, s. 46-53
3. DOSKONAŁY aparat rentgenowski / Nora Berrah, Philip H. Bucksbaum. W: Świat Nauki. – 2014, nr 2, s. 56-63
4. DRUGIE wynalezienie ognia / Przemek Berg. W: Polityka. – 2014, nr 10, s. 62-64
Synteza termojądrowa.

5. KRZEMOWY laser / Bahram Jalali. W: Świat Nauki. – 2007, nr 3, s. 60-67
6. NIECH stanie się światłość / Bogdan Miś. W: Polityka. – 2007, nr 10, dod. Cywilizacja z. 2, s. 32-33
7. NOWY wymiar kultury / Paweł Klak. W: Spotkania z Zabytkami. – 2012, nr 5/6, s. 18-20
8. OLŚNIONY i oślepiiony / Marcin Austyn. W: Nasz Dziennik (Wyd. 2). – 2014, nr 211, s. 6
9. PRZECIW wahaniom czerwonej wiązki / Jakub Kapiszewski. – (Eureka! DGP). W: Dziennik Gaz. Prawna. – 2014, nr 11, s. A12
10. RAJD bez rajdowców / W. Wayt Gibbs. W: Świat Nauki. – 2006, nr 2, s. 72-79
Badanie technik nawigacji laserowej.
11. SYNTEZA wielkich nadziei / Karol Jałochowski. W: Polityka. – 2011, nr 5, s. 52-54
Laserowa synteza termojądrowa.
12. ŚWIATŁO pod kontrolą : półwiecze lasera / Piotr Wasylczyk. W: Tyg. Powszechny. – 2010, nr 20, s. 22
13. ŚWIETLNA linijka / Steven Cundiff, Jun Ye, John Hall. W: Świat Nauki. – 2008, nr 6, s. 60-67
Optyczny grzebień – nowy rodzaj światła laserowego.

B. Optyka

a. Pozycje zwarte

1. ELEMENTY i układy optoelektroniczne / Andrzej Pawlaczyk. – Warszawa : Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, 1984. – 402 s. : il.
Bibliogr. s. 403-405.
2. INŻYNIEROWIE polscy w XIX i XX wieku. T. 12 / pod red. Zdzisława Mrugałskiego ; Polskie Towarzystwo Historii Techniki. – Warszawa : Polskie Towarzystwo Historii Techniki ; [Lublin] : Politechnika Lubelska, 2010. – 73 s. : il.
Bibliogr. przy niektórych pracach.
M.in. optyka.
3. NOTATNIK optyki fizycznej / George B. Parrent, Brian J. Thompson. - Wrocław : Politechnika Wroclawska, 1976. – 312 s. : il.
Bibliogr. przy rozdz. i s. 305.
4. NOWE oblicze optyki : wprowadzenie do elektroniki kwantowej, a w szczególności do optyki nieliniowej i optyki światła spójnego : dla studentów oraz pracowników nauki i techniki, w części zaś pierwszej dla wszystkich

/ przez Arkadiusza Henryka Piekarę napisane. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe, 1976. – 415 s. : il.

Bibliogr. przy rozdz.

5. PROBLEMY optyki elektronowej / [red. nauk. Irena Barycka]. – Wrocław : Wydaw. PW, 1984. – 110 s. – (Prace Naukowe Instytutu Technologii Elektronowej Politechniki Wrocławskiej. Monografie ; 14)
6. SIŁY natury / Peter Lafferty. – Warszawa : „Wiedza i Życie”, 1991. – 48 s. : il. – (Encyklopedia „Wiedzy i Życia”)
Bibliogr. s. 48.
M.in. optyka.
7. SŁOWNIK fizyczny : optyka i akustyka / oprac. Marek Drabikowski. – Warszawa : Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, 1991. – 111 s. : il.
8. ŚWIATŁOWODY i ich zastosowania : I krajowe sympozjum, Jabłonna 16-17 lutego 1976. – Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe, 1977. – 518 s. : il.
Bibliogr. przy referatach.
9. TAJEMNICE światła / Stefania Elbanowska, Jerzy Elbanowski ; il. Jerzy Flisak. – Warszawa : „Nasza Księgarnia”, 1989. – 77 s. : il.
10. TEORIA odwzorowania optycznego / Romuald Józwicki. – Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe, 1988. – 293 s. : il.
Bibliogr. przy rozdz.
11. WKŁAD Polaków w polski i światowy rozwój urządzeń precyzyjno-optycznych / pod red. Zdzisława Mrugalskiego ; Polskie Towarzystwo Historii Techniki. – Warszawa : Polskie Towarzystwo Historii Techniki, 2007. – 66 s.
Bibliogr. przy pracach.
12. WSTĘP do optyki / J. R. Meyer-Arendt . – Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe, 1979. – 468 s. : il.
Bibliogr. przy rozdz.
13. ZACZEŁO się od lasera / Zdzisław Kazimierzczuk. – Warszawa : „Nasza Księgarnia”, 1985. – 126 s. : il. – (Biblioteka Młodego Technika)
14. ZJAWISKA optyczne w przyrodzie / Wikientij L. Bułat. – Wyd. 2. – Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1987. – 143 s. : il.

b. Artykuły

1. CIEKAWY świat iluzji optycznych / Robert Jaworski. – W: F i z y k a w S z k o l e . – 2007, nr 5, s. 19-23
2. GDY światło kieruje mózgiem / Karl Deisseroth. W: Ś w i a t N a u k i . – 2010, nr 12, s. 39-45

3. JAK dalece rzeczywiste są obrazy rzeczywiste / Grzegorz Kędra. W: *Fizyka w Szkole*. – 2009, nr 6, s. 41-50
4. METAMORFOZA soczewki / John B. Pendry, David R. Smith. W: *Świat Nauki*. – 2006, nr 8, s. 46-53
5. NA KOŃCU tęczy : jak załamuje się światło / Stanisław Bajtlik. W: *Tygodnik Powszechny*. – 2009, nr 25, s. 37
6. NIELINIOWA optyka atomów / Marek Trippenbach, Eryk Infeld. – Bibliogr. W: *Postępy Fizyki*. – 2007, t. 58, z. 2, s. 55-65
7. NIEZNANY rękopis Jana Śniadeckiego / Witold Więśław. – Bibliogr. W: *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*. – 2004, nr 3/4, s. 167-196
8. NOBEL z fizyki za teorię i praktykę w optyce / Jan Mostowski. W: *Postępy Fizyki*. – 2006, t. 57, z. 1, s. II-III okł.
9. OKO okiem fizyka / Dawid Basak, Karina Kubiak. W: *Biologia w Szkole*. – 2008, nr 6, s. 10-33
10. OPTYKA czyli rozprawa o odbiciach, załamaniach i uginaniu światła oraz o barwach / Isaac Newton. W: *Kwartalnik Filozoficzny*. – 2011, t. 39, z. 3, s. 147-160
11. STULECIE kwantów światła : wykład noblowski 2005 / Roy J. Glauber. – Bibliogr. W: *Postępy Fizyki*. – 2007, t. 58, z. 1, s. 14-25
12. ŚWIATŁO w stanie spoczynku / Marguerite Holloway. W: *Świat Nauki*. – 2007, nr 11, s. 73-74
13. TELESKOP po byku / Piotr Kossobudzki. W: *Przekrój*. – 2006, nr 10, s. 60
14. WIĘCEJ światła! / Wojciech Gawlik. W: *Alma Mater*. – 2006, nr 80, s. 22-24

C. Światłowodowy

a. Pozycje zwarte

1. CIEKŁE kryształy w optycznej transmisji informacji / Andrzej Walczak. – Warszawa : Wojskowa Akademia Techniczna, 2009. – 136 s. : il. Bibliogr. s. 133-[137].
2. SYSTEMY i sieci fotoniczne / Jerzy Siuzdak. – Warszawa : Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, 2009. – 268 s. : il. Bibliogr. s. 263-266.
3. ŚWIATŁOWODY i ich zastosowanie / [red. Roman Pampuch, Leszek Stoch]. – Kraków : Wydawnictwo Naukowe „Akapit”, 2008. – 205 s. : il. – (Polski Biuletyn Ceramiczny / Polskie Towarzystwo Ceramiczne). – (Prace Komisji Nauk Ceramicznych / Polska Akademia Nauk. Oddział w Krakowie ; vol. 108)

Bibliogr. przy ref.

4. ŚWIATŁOWODY oraz ich zastosowania / Adam Smoliński ; Wszechnica Polskiej Akademii Nauk. – Wrocław [i.in.] : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1980. – 139 s. : il. – (Najnowsze Osiągnięcia Nauki)
Bibliogr. s. 138-139.
5. ŚWIATŁOWODY telekomunikacyjne / Andrzej Łoziński. – Gdynia : Akademia Morska, 2009. – 70 s. : il.
Bibliogr. s. 69-70.
6. ŚWIATŁOWODY telekomunikacyjne / John. E. Midwinter. – Warszawa : Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, 1983. – 345 s. : il.
Bibliogr. przy rozdz.
7. TELEKOMUNIKACJA światłowodowa / Andrzej Łoziński, Ryszard Hypszer ; [Wydział Elektryczny]. – Gdynia : Akademia Morska. Dział Wydawnictw, 2002. – 81 s. : il.
Bibliogr.
8. WŁÓKNA światłowodowe : właściwości, technologia, kierunki rozwojowe / Bohdan Paszkowski ; Wszechnica Polskiej Akademii Nauk. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1978. – 126 s. : il. – (Najnowsze Osiągnięcia Nauki)
Bibliogr.

b. Artykuły

1. BLIŻEJ prędkości światła : dzień czerwonego guzika / Jonathan Leake. W: F o r u m . – 2008, nr 19, s. 36, 38
Projekt Grid ośrodka CERN.
2. DZIEWIĘĆ lat kiepskiego internetu / Piotr Dziubak, Beata Tomaszkiwicz. W: D z i e n n i k G a z . P r a w n a . – 2014, nr 57, s. A12
3. JAK budować infostrady : światłowody : komu się opłaca je położyć / Maciej Witucki. W: G a z . W y b o r c z a . – 2011, nr 90, s. 32
4. NOBEL dla mistrzów światła / Krzysztof Urbański. W: R z e c z p o s p o l i t a (W3). – 2009, nr 235, s. A20.
5. NOBEL za złapanie światła / Piotr Cieśliński. W: G a z . W y b o r c z a . – 2009, nr 235, s. 14
6. PRAWDA z płomienia / Piotr Kieraciński. W: F o r u m A k a d e m i c k i e . – 2009, nr 5, s. 34-35
Projekty badawcze zespołu prof. W. Wójcika w Politechnice Lubelskiej.
M.in. światłowody.
7. ROBOTY do mokrej roboty / Andrzej Hołdys. W: P o l i t y k a . – 2008, nr 39, s. 90-91, 93

8. ROBOTY trzymają kasę! : giełda na światłowodzie / Philippe Boulet-Gercourt. W: Forum . – 2011, nr 12, s. 18-21
9. SZYBKI internet lekarstwem na bezrobocie / Michał Potocki. W: Dziennik Gaz. Prawna . – 2011, nr 34, dod. Magazyn, s. m8
10. ŚWIAT ucieka nam światłowodem / Marcel Zatoński. W: Puls Biznesu . – 2014, nr 37, s. 6
11. TĘTNICE internetu : łączność na dnie / Helmut Martin-Jung. W: Forum . – 2008, nr 9, s. 34-35
12. WIĘCEJ światła! : Nobel z fizyki 2009 / Andrzej Jajszczyk. W: Tyg. Powszechny . – 2009, nr 42, s. 36

BIBLIOGRAFIE OSOBOWE

Michaił Afanasjewicz Bułhakow
(75 rocznica śmierci)

Michaił Afanasjewicz Bułhakow – ur. 15.05.1891 r. – zm. 10.03.1940 r. – rosyjski prozaik i dramaturg. Urodził się w Kijowie w rodzinie profesora Kijowskiej Akademii Duchownej. Wychowywał się w środowisku o zainteresowaniach artystycznych. W rodzinnym mieście ukończył studia medyczne (1916). Jako lekarz wojskowy pracował w szpitalach polowych białej armii w czasie walk na Kaukazie. Później leczył ludzi we wsi pod Smoleńskiem, prowadził także praktykę prywatną w Kijowie. W latach 1920-1921 rozpoczął działalność w dziedzinie kultury. Wpierw pracował we Władykaukazie, potem osiadł w Moskwie (1921). Był urzędnikiem w Komisariacie Oświaty Ludowej, konferansjerem, kronikarzem i reporterem. Zatrudnił się w Moskiewskim Akademickim Teatrze Artystycznym (1930-1936), gdzie pełnił rolę asystenta reżysera. Od 1937 roku był konsultantem literackim w Teatrze Wielkim.

Pierwsze próby literackie podjął w 1919 roku. Najczęściej utwory te odzwierciedlały trudne doświadczenia inteligenta w porewolucyjnej rzeczywistości. Rozgłos przyniosła mu powieść „Biała gwardia”, natomiast powszechne uznanie i sławę zyskał dzięki książce „Mistrz i Małgorzata”, w której w urokliwej formie, z filozoficzną przenikliwością, ujął problematykę walki dobra i zła. Dzieła Bułhakowa, odznaczające się realizmem i humorem, cieszyły się dużą popularnością. Zawarta w nich krytyka systemu radzieckiego i samego Stalina spowodowała

nagonkę władz oraz zakaz publikowania utworów. Nie pozwolono mu jednak na wyjazd kraju. Zmarł w Moskwie.

Napisał m.in.: opowiadania – „Notatki na mankietach” (1920-1922), „Diaboliada” (1924), „Fatalne jaja” (1925), „Psie serce” (1926); powieści – „Biała gwardia” (1924), „Powieść teatralna” (1936-1937), „Mistrz i Małgorzata” (1928-1940); sztuki teatralne – „Dni Turbinów” (1926); „Bieg” (Ucieczka – 1928); „Szkarałta wyspa” (1928); „Zmowa świętoszków” (1929), „Ostatnie dni” (1934) oraz biografię – „Życie pana Moliera” (1932-33).

a. Pozycje zwarte

1. APOKALIPSA według Michaiła Bułhakowa : przestrzeń i symbolika „Mistrza i Małgorzaty” / Ewa Krawiecka. – Poznań : Wydawnictwo Naukowe im. Adama Mickiewicza, 2008. – 280 s. : il. – (Filologia Polska / Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu ; nr 107)
Bibliogr. s. 265-278.
2. DZIENNIK Mistrza i Małgorzaty / Michaił i Jelena Bułhakowowie ; zebra., wstępem i koment. opatrzył Wiktor Łosiew. – Warszawa : Warszawskie Wydawnictwo Literackie Muza, 2013. – 686 s. : il.
3. MICHAŁ Bułhakow : leksykon życia i twórczości / Boris Sokołow, – Warszawa : „Trio”, 2003. – 419 s. : il.
Bibliogr. s. 397-400.
4. MICHAŁ Bułhakow / Wilfried F. Schoeller. – Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, 2000. – 219 s. : il.
Bibliogr.
5. MICHAŁ Bułhakow 1891-1940 : mistrz i jego los / Marianne Gourg . – Warszawa : „Czytelnik”, 1997. – 251 s. : il.
6. MISTRZ i diabeł : o Michale Bułhakowie / Andrzej Drawicz. – Kraków : „Znak”, 1990. – 376 s.
Bibliogr. s. 368-369.
7. MISTRZ i diabeł : rzecz o Bułhakowie / Andrzej Drawicz. – Warszawa : „Muza”, 2002. – 523 s. : il.
Bibliogr.
8. MISTRZ i Małgorzata / Michał Bułhakow ; przekł. [z ros.] Irena Lewandowska, Witold Dąbrowski ; wstęp Andrzej Drawicz ; oprac. tekstu i przypisy Grzegorz Przebinda. – Wrocław ; Kraków [i in.] : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1990. – LXXXVIII, 522 s. – (Biblioteka Narodowa. Seria 2 ; nr 229)
Bibliogr. s. LXXXV-LXXXVIII.
Zawiera m.in. biografię pisarza.

9. MISTRZ i Małgorzata Michała Bułhakowa / oprac. Danuta Polańczyk. – Lublin : Biblioteka Wysyłkowa, 2005. – 41 s. – (Biblioteczka Opracowań ; z. nr 10)
Bibliogr. s. 40.
10. „MISTRZ i Małgorzata” Bułhakowa : pisarz, epoka, powieść / Piotr Fast ; Polska Akademia Nauk. Oddział w Katowicach. Komisja Historycznoliteracka. – Katowice : PAN, 1991. – 35 s. – (Spotkania z Literaturą)
Bibliogr. s. 33-34.
11. MISTRZ i Małgorzata Michała Bułhakowa : streszczenie : problematyka, bohaterowie / [oprac. Klaudia Kozakiewicz, Magdalena Żurakowska ; wstęp i zakończenie Aneta Grodecka]. – Warszawa : Agencja Wydawnicza Polonia Press, 1999. – 89 s. – (Lektury)
12. MISTRZ i miasto : kijowskie konteksty Michała Bułhakowa / Miron Pietrowski. – Poznań : Wydawnictwo Bonami, 2004. – 319. : il. – (Biblioteka Porównań ; t. 1)

b. Artykuły

1. BEZDROŻA miłości, czyli słów kilka o życiu i twórczości Michała Bułhakowa / Tatiana Stepnowska. W: Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku. Neofilologia. – 2009, t. 15, s. 49-58
Materiały z III Międzynarodowej Konferencji „Interdyscyplinarność w glottodydaktyce. Język – literatura – kultura”, Soczewka.
2. „BIAŁA gwardia” Michała Bułhakowa : antyukraińska strategia retoryczna / Włodzimierz Wilczyński. W: Slavia Orientalis. – 2005, nr 4, s. 551-560
3. BUŁHAKOW i Kant / Aleksiej Nikołajewicz Krugłow. W: Studia z Historii Filozofii. – 2013, nr 4, s. 81-101
4. CZY „Mistrz i Małgorzata” to powieść satanistyczna? / Andriej Diomin. W: Fronda. – 2009, nr 50, s. 124-137
5. DIABEŁ dzwoni tylko raz / Anna Żebrowska. W: Gaz. Wyborcza. – 2012, nr 240, s. 19
6. DIABEŁ, mistrz i Małgorzata / Mariusz Cieślak. W: Rzeczpospolita (W3). – 2013, nr 28, s. P17
Zawiera rec. książki: Dziennik Mistrza i Małgorzaty / Mihail A. Bulgakov, Elena S. Bulgakova. – Warszawa, 2013.
7. DWA bale z przesłaniem moralnym (Bułhakow i Goethe) / Katarzyna Rutkiewicz. W: Przegląd Rusycystyczny. – 2007, nr 2, s. 51-65

8. JUDASZE, Piłaci i inni : jak zaszczuto Bułhakowa / Walerij Kadżaja. W: *Forum*. – 2006, nr 25, s. 42-44
9. KTO rządzi historią? : między „Mistrzem a Małgorzatą” M. Bułhakowa a „Kuszeniem” V. Havla / Tomasz Nakoneczny. W: *Slavia Occidentalis*. – 2006, t. 63, s. 171-180
10. MISTRZ i Diabeł – czy Michaił Bułhakow był nadwornym pisarzem Stalina? / Michał Soska. W: *Mysł Polska*. – 2007, nr 51/52, s. 14-15
11. „MISTRZ i Małgorzata” Michała Bułhakowa – profanacja czy apologia chrystianizmu? / Grzegorz Łęcicki. W: *Warszawskie Studia Teologiczne*. – 2010, t. 23, [cz.] 2, s. 59-70
12. „MISTRZ i Małgorzata” Michaiła Bułhakowa w artykułach prasowych okresu PRL a instytucje kontroli / Karolina Korcz. Bibliogr. W: *Slavia Occidentalis*. – 2007, t. 64, s. 73-79
13. „MISTRZ i Małgorzata” Michaiła Bułhakowa w polskiej prasie lat 1969-1989 / Karolina Korcz. W: *Slavia Occidentalis*. – 2006, t. 63, s. 181-187
14. MISTRZ i Małgorzata : miłość w czasach grozy / Weronika Karusiel. W: *Forum*. – 2008, nr 22, s. 48-51
15. PIEKŁO mieszkaniowe, czyli socjolog mieszkania czyta „Mistrza i Małgorzatę” / Monika Gneciak. W: *Opcje*. – 2013, nr 3, s. 74-79
16. POSŁANY mocą ducha – Michaił Bułhakow / Ewa Krawiecka. W: *Biblia i Ekumenizm*. – 2006, t. 3, s. 89-109
17. PRZEWODNIK po Mistrzu / Marcin Wolski. – (Marcin Wolski poleca). W: *Gaz. Polska*. – 2008, nr 35, s. 25
Zawiera rec. książki: Michaił Bułhakow : leksykon życia i twórczości / Boris V. Sokolov. – Warszawa, 2003
18. RĘKOPISY nie płoną / Igor Sawin. W: *Gaz. Wyborcza*. – 2006, nr 72, s. 25-26
19. RĘKOPISY nie płoną : „Dziennik Mistrza i Małgorzaty” / Jakub Małecki. W: *Tyg. Powszechny*. – 2013, nr 2, s. 35
Zawiera rec. książki: *Dziennik Mistrza i Małgorzaty*
20. STALIN i pisarze. Krótki kurs miażdżenia kręgosłupów, łamania kości. [Cz.] 3, Bułhakow. W płaszczu Piłata – w świecie Orwella / Andrzej Mandalian. W: *Gaz. Wyborcza*. – 2011, nr 71, s. 26-27
21. SZATAŃSKA Moskwa Bułhakowa / Jowita Flankowska. W: *Wprost*. – 2009, nr 45, s. 92-94
22. TELEFON od Stalina : na czarnej liście / Will Self. W: *Forum*. – 2010, nr 19, s. 48-51
23. TRZY muzy Bułhakowa : mistrz i jego Małgorzaty / Walerij Rokotow. W: *Forum*. – 2007, nr 11, s. 54-57

24. „...Z APOKALIPSA na czele” albo „Koszmar z ulicy Sadowej” / Eulalia Papla. W: *Przeгляд Rusycystyczny*. – 2012, nr 3, s. 139-142
Refleksja nad książką E. Krawieckiej „Apokalipsa według Michaiła Bułhakowa : przestrzeń i symbolika *Mistrza i Małgorzaty*”.
25. Z BUŁHAKOWEM w Kijowie / Ewa Gryguc. – Cz. 1-2. W: *Akant*. - 2007, nr 12 s. 38; nr 13, s. 26-27
26. ZWYCIĘSTWO nad Wolandem / Marcin Wolski. – (Marcin Wolski poleca). W: *Gaz. Polska*. – 2013, nr 38, s. 25
Zawiera rec. książki: *Dzienniki Mistrza i Małgorzaty*
27. ŻENADA / Tadeusz Klimowicz. W: *Odra*. – 2005, nr 7/8, s. 59-62
Zawiera rec. książki: Michaił Bułhakow : leksykon życia i twórczości.

Thomas Stearns Eliot (50 rocznica śmierci)

Thomas Stearns Eliot – ur. 26.09.1888 r. – zm. 4.01.1965 – anglo-amerykański poeta, dramaturg i eseista, krytyk literacki i wydawca. Urodził się w USA w St. Louis w zasłużonej i szanowanej rodzinie z bogatymi tradycjami. Jego ojciec był przemysłowcem, natomiast matka, autorka biografii i dramatu, przekazała mu zamiłowanie do literatury.

W 1906 roku podjął studia filozoficzne na Uniwersytecie Harwarda. Wówczas opublikował swoje pierwsze wiersze (1907-1910). Naukę kontynuował na paryskiej Sorbonie, później otrzymał stypendium naukowe w Niemczech (1914); udał się także do Anglii, gdzie poszerzał wiedzę na Oxfordzie. W 1917 roku zdecydował się pozostać w Londynie. Tam zbliżył się do środowiska poetyckiego tzw. imagistów z jego czołowym przedstawicielem, Ezrą Pound'em. Pracował jako nauczyciel, urzędnik w banku Lloyda i redaktor w wydawnictwie „Faber and Gwyer” (po zmianie tytułu „Faber and Faber”). W 1927 roku przyjął chrzest w Kościele anglikańskim oraz uzyskał brytyjskie obywatelstwo. Założył kwartalnik „Criterion” (1922), ukazujący się do 1939 roku, którego rolę w angielskim życiu poetyckim trudno przecenić. Zmarł w Londynie.

W początkowej twórczości podkreślał osamotnienie człowieka w materialistycznym świecie. Wcześniej zyskał uznanie jako poeta. Twierdzono nawet, że od tomiku „Prufrock i inne spostrzeżenia” (1917) zaczęła się poezja współczesna. Popularność zdobył również w roli krytyka i eseisty. Stworzył pojęcie „korelatu obiektywnego”, czyli określenie techniki pisarskiej polegającej na two-

zeniu zgodności między emocjonalnością a zestawem konkretnych przedmiotów czy sytuacji. Sławę przyniósł mu poemat „Ziemia jałowa”, oceniany jako jedno z największych osiągnięć poetyckich w XX wieku, ukazujący spustoszenie, odarcie ze złudzeń po I wojnie światowej. W późniejszej twórczości coraz częściej wyrażał przekonanie, że warunkiem ocalenia ludzkości jest powrót do wartości religijnych. W kolejnym wielkim poemacie „Popielec” dał wyraz swoim przekonaniom religijnym, wręcz ewolucji w kierunku mistyki. W „Czterech kwartetach” natomiast podjął urokliwą medytację o naturze czasu i jego odniesieniach do wieczności.

Otrzymał Nagrodę Nobla w dziedzinie literatury (1948) za „wydatny wkład nowatorski we współczesną poezję”. Był szesnaście razy wyróżniany tytułem doktora honoris causa najstłyniejszych uniwersytetów.

Na jego dorobek składają się m.in.: poezje – „Prufrock i inne spostrzeżenia” (1917), „Wiersze” (1919), „Ziemia jałowa” (1922 – poemat), „Wiersze 1909-1925” (1925), „Podróż Trzech Króli” (1927), „Pieśń dla Symeona” (1928), „Ani-mula” (1929), „Popielec” (1930 – poemat), „Marina” (1930), „Marsz triumfalny” (1931), „Cztery kwartety” (1943 – poemat); dramaty – „Mord w katedrze” (1935), „Zjazd rodzinny” (1939), „Mąż stanu” (1958); eseje – „Święty gaj” (1920), „Eseje wybrane” (1932), „Ku definicji kultury” (1948), „Poezja i dramaty” (1951), „Trzy głosy poezji” (1954), „O poezji i poetach” (1957).

a. Pozycje zwarte

1. CZAS i historia w poezji T.S. Eliota : konteksty filozoficzne / Anna Buziak. – Wrocław : Wydaw. Uniwersytetu Wrocławskiego, 2002. – 203 s. – (Acta Universitatis Wratislaviensis nr 2410)

Bibliogr.

2. KIEDY czas staje i czas nie ma końca : idee polityczne w eseistyce T.S. Eliota / Piotr Kimla. – Kraków : Dom Wydawniczy „Rafael”, 2003. – 279 s. Bibliogr. s. 265-271.
3. OBECNOŚĆ T.S. Eliota w literaturze polskiej / Magdalena Heydel ; Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej. – Wrocław : Wydaw. Uniwersytetu Wrocławskiego, 2002. – 288 s. – (Monografie Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej. Seria Humanistyczna)

Bibliogr.

4. O KRYTYCE T.S. Eliota / Krystyna Wilkoszewska. – Kraków : Instytut Filozofii. Zakład Estetyki. Uniwersytet Jagielloński, 1985. – 33 s.

Zawiera także fragm. pism krytycznych T. S. Eliota.

5. T.S. Eliot w oczach trzech polskich pisarzy / Jean Ward. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, 2001. – 295 s.
6. Wizje i re-wizje w poezji Thomasa S. Eliota / Ludmiła Gruszevska. – Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 1996. – 221 s.
Bibliogr. s. 215-221.
7. T.S. Eliot / Peter Ackroyd. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1996. – 371 s. : il.
Bibliogr. s. 337-344.

b. Artykuły

1. AWANGARDOWY Eliot / Marjorie Perloff. W: *Czytanie Literatury*. – 2012, nr 1, s. 275-292
2. AWANGARDOWY Eliot / Tomasz Cieślak-Sokołowski. W: *Dekada Literacka*. – 2008, nr 2/3, s. 180-185
Zawiera rec. książki: *W moim początku jest mój kres* / T. S. Eliot
3. DOM otwarty Thomasa S. Eliota / Justyna Kozłowska. W: *Teatr*. – 2006, nr 06, s. 66-69
4. ELIOT definitywnie doszlifowany. W: *Res Humana*. – 2010, nr 3, s. 45-47
Zawiera rec. książki: *Szepty nieśmiertelności : poezje wybrane* / T.S. Elio.;
5. ELIOT ulicy / Justyna Kozłowska. W: *Teatr*. – 2008, nr 3, s. 74-77
Zawiera rec. książki: *W moim początku jest mój kres* / T.S. Eliot
6. ELIOTA powinien grać gentleman / Wiesław Juszczyk ; rozm. przepr. Justyna Kozłowska. W: *Teatr*. – 2008, nr 3, s. 69-74
7. ELIOT w kaloszach popkultury / Justyna Kozłowska. W: *Dialog*. – 2007, nr 4, s. 47-60
8. FIGURY bez nazwy, głosy bez znaczenia : Władysław Sebyła – Thomas Stearns Eliot / Tomasz Wójcik. W: *Prz. Humanistyczny*. – 2012, nr 5, s. 11-16
9. KONSERWATYSTA z rewolucją w butonierce / Piotr Stanisław Król. W: *Myśl Polska*. – 2013, nr 11/12, s. 12
10. KRZYSZTOFA Boczkowskiego kanon Eliotowski / Wacław Sadkowski. W: *Akcent*. – 2010, nr 4, s. 140-148
Zawiera rec. książki: *Szepty nieśmiertelności : poezje wybrane* / T.S. Eliot.
11. NAWRÓCENI pisarze / Grzegorz Musiał. W: *Rzeczpospolita (W3)*. – 2007, nr 175, s. A14

12. NAZNACZENI świętością – Thomas S. Eliot czyta Simone Weil / Justyna Kozłowska. W: *Prz. Powszechny*. – 2004, nr 10, s. 83-98
13. PATER i Eliot – w stronę nowoczesności / Wolfgang Iser. W: *Literatura na Świecie*. – 2009, nr 9/10, s. 137-159
14. POEZJA to terazniejszość / Michael Edwards. W: *Topos*. – 2011, nr 1/2, s. 49-51
15. POLSKA i Polacy u Pounda, Eliota i innych modernistów / Charles S. Kraszewski. – Bibliogr. W: *Odra*. – 2012, nr 11, s. 37-48
16. POWRÓT klasyka / Jacek Gutorow. W: *Tyg. Powszechny*. – 2007, nr 51/52, s. 47
Zawiera rec. książki: *W moim początku jest mój kres* / T.S. Eliot. – Warszawa, 2007
17. T.S. Eliot definitywnie doszlifowany / Wacław Sadkowski. W: *Res Humana*. – 2010, nr 3 s. 45-47
18. TRZY podróże, czyli gdyby Eliot czytał Mickiewicza / Tomasz Bombrych. W: *Fraza*. – 2010, nr 2 s. 85-88
19. T.S. Eliot / Davie Donald. W: *Literatura na Świecie*. – 2011, nr 3/4, s. 109-115
20. THOMAS Stearns Eliot i korzenie europejskiego humanizmu / Luigi Walt. W: *Społeczeństwo*. – 2004, nr 6, s.851-867
21. WOLNOŚĆ w poezji i krytyce T.S. Eliota / Bożena Grzebień. W: *Polonia Sacra*. – 2004, nr 14, s. 57-67
22. ŻYJCIE jak prawdziwi chrześcijanie! : notatki na marginesie „Opoki” T.S. Eliota / Charles S. Kraszewski. W: *Odra*. – 2012, nr 2, s. 44-48
23. ŻAKIET, kołnierzyk, spodnie i... koszule nocne, czyli o dwóch wierszach amerykańskich gigantów / Wit Pietrzak. W: *Fragile*. – 2014, nr 1, s. 10-15
Poemat „Pieśń miłosna J. Alfreda Prufrocka” T. S. Eliota oraz liryk „Rozczarowanie o dziesiątej rano” W. Stevensa.

III. MATERIAŁY METODYCZNE

Małgorzata Derwich

Dział Informacji Bibliograficznej i Regionalnej

PODRÓŻ MARZEŃ Z ARKADYM FIEDLEREM

Scenariusz imprezy bibliotecznej

W ostatnich latach zbiegło się kilka rocznic związanych z Arkadym Fiedlerem. W 2014 roku świętowano 40-lecie powstania Muzeum-Pracowni jego imienia w Puszczykowie, a 28 listopada tegoż roku – 120. rocznicę urodzin (przyszedł na świat w Poznaniu w 1894 roku). Natomiast 7 marca 2015 roku przypadnie już 30. rocznica śmierci tego polskiego prozaika, reportażysty i podróżnika. A tradycyjnie w maju wręczona zostanie Nagroda „Bursztynowego Motyla” jego imienia; w tym roku statuetka w kształcie motyla „za najlepszą książkę podróżniczą” zostanie przyznana po raz dwudziesty.

To wystarczające preteksty, by przypomnieć twórczość polskiego pisarza tak bardzo związanego z Poznaniem i Wielkopolską. Dzięki jego książkom Polacy za „żelazną kurtyną” mogli zwiedzać świat. Na „Kanadzie pachnącej żywicą”, „Rybach śpiewających w Ukajali”, „Rio de Oro”, „Małym Bizonie” czy „Wyspie Robinsona” wychowało się kilka pokoleń. Najdłużej w pamięci (i w spisie lektur szkolnych) pozostawała książka innego rodzaju, a mianowicie „Dywizjon 303”, gdzie autor krzepił ducha opisem losów bohaterów polskich lotników w Wielkiej Brytanii. Wysiętek rodaków na morzu podczas II wojny światowej Fiedler opisał w „Dziękuję ci, kapitanie”. Dużą popularnością cieszyły się też pozycje autobiograficzne, a szczególnie ta, opisująca uroki nadwarciańskich starorzeczy, pod tytułem „Mój ojciec i dęby”.

Chociaż dzisiaj Arkady Fiedler wydaje się nieco zapomniany, a może właśnie dlatego, postanowiliśmy zachęcić młodych ludzi do sięgnięcia po jego twórczość, zwłaszcza podróżniczą. W dobie Internetu i przy powszechnym dostępie do telewizji satelitarnej z programami podróżniczymi może się wydawać, że jest to literatura archaiczna. Jednak u jej źródeł tkwi coś, co towarzyszy każdemu pokoleniu – pragnienie spełniania marzeń, podróżowania, poznawania świata. Takie ziarna tkwiące w każdym młodym człowieku proza Fiedlera pielęgnuje i rozwija. Dlatego warto do niej na nowo zajrzeć.

Scenariuszem inscenizacji bibliotecznej nawiązujemy do narracji bliskiej współczesnemu młodemu odbiorcy, by przekonać go (według słów Józefa Czechowicza z wiersza „Żal”), że „kto czyta – żyje wielokrotnie”. W myśl tej idei

– czytając książki podróżnicze Arkadego Fiedlera, można stać się bogatszym, najpierw wraz z nim zwiedzając świat w wyobraźni, by móc go kiedyś lepiej poznać w rzeczywistości.

Trzy części inscenizacji zawierają nowe informacje i wzajemnie się uzupełniają. Jednak można także korzystać z każdej z nich osobno.

Cele:

- uczczenie 30. rocznicy śmierci Arkadego Fiedlera,
- propagowanie czytelnictwa,
- rozbudzanie zainteresowań podróżniczych, ale także humanistycznych i przyrodniczych (ekologicznych),
- edukacja poprzez zabawę w inscenizację,
- upowszechnianie wiedzy w przystępnej formie.

Adresaci: młodzież gimnazjalna i licealna, szósta klasa szkoły podstawowej.

Materiały metodyczne:

- wyposażenie klasy (ławki, krzesła, tablica itp.) jako elementy scenografii
- akcesoria i rekwizyty do inscenizacji (książki, mapy itp.)
- sprzęt audio-wizualny, pomagający w realizacji inscenizacji
- komputer, laptop lub tablet

Objaśnienia:

Kolor niebieski – didaskalia (wskazówki autora dla realizujących inscenizację).

CZĘŚĆ I

Nastoletnie bohaterki rozmawiają o podróżach – jedna jest przedstawicielką młodzieży nie czytającej, polegającej tylko na informacjach z Internetu; druga – wręcz przeciwnie – zagorzałą czytelniczką. Obie „wyruszają” w podróż śladem książek Arkadego Fiedlera

Pokój nastolatki. Zamiast plakatów z portretami idoli wiszą mapy z zaznaczonymi trasami oraz zdjęcia egzotycznych miejsc. Wszędzie stoją (na półkach) i leżą (na biurku, na szafce lub stoliczku nocnym) książki. Lokatorka (Go) czyta. Lekturę przerywa jej dzwonek komórki.

Dziewczyna I (głos w słuchawce, czyli postać poza pokojem): – Cześć Go!

Dziewczyna II: – Cześć Jo!

Dziewczyna I Jo: – Co robisz w tę paskudną niedzielę?

Dziewczyna II Go: – Niedziela? Paskudna?!

Jo: – No, nie zgrywaj się! Wystarczy spojrzeć przez okno: śnieg, szaruga, zimno, ciemno...

Go: – Nie zauważyłam...

Jo: – Jaja sobie robisz? Czy „odpłynęłaś”?

Go: – Raczej to drugie...

Jo: – Chyba się nie najarałaś?

Go: – Ja? No, coś ty!

Jo: – To pewnie przy kompie siedzisz?

Go: – Eee tam, przy kompie...

Jo: – No, mów, co jest grane?

Go: – Mówię ci – nic. Tylko czytam.

Jo: – Czytasz? A co? Na fejsie cię nie widzę...

Go: – Książkę czytam.

Jo: – Cooo??! No chyba cię pogięło!! To może jeszcze lekturę czytasz, co? Słuchaj, jak tak cię to męczy, weź jakiegoś bryka i po sprawie!

Go: – Nie. Wręcz przeciwnie – lektura jest tak ciekawa, że – jak mówisz – „odpłynęłam”.

Jo: – Nie kapuje!

Go: – Czytam o „szczęśliwych Indianach”, Wajwajach...

Jo: – Hawajach?

Go: – Nie, Indianach Waj-wa-jach; wiesz – Gujana, Ameryka Południowa...

Jo: – Wiem, wiem – rajskie wyspy Karaiby: Dominikana, Barbados, Jamajka, Haiti. Jakiś katalog turystyczny, tak?

Go: – No, przecież mówiłam, że książka. Arkadego Fiedlera.

Jo: – Fiedlera? Zaraz wygoogluję... Arkady, tak? Co my tu mamy? „Urodzony 28 listopada 1894 w Poznaniu, zmarł w 1984 roku w Puszczykowie – polski prozaik, reportażysta, przyrodnik i podróżnik, bla, bla, bla... O, są – publikacje! „Ryby... śpiewają? w... U-ka-ja-li?” WTF (What the fuck)?

Go: – Nie wyrażaj się! Ukajali (Ucayali) to rzeka w Peru, prawy dopływ Amazonki...

Jo: – Ale „ryby śpiewają”, skoro nawet głosu nie mają?

Go: – Przeczytaj, to się dowiesz. Książka opowiada o, wymarzonej przez Fiedlera, podróży do Amazonii. Tutaj opisuje wyprawę brzegami Amazonki, począwszy od ujścia rzeki do Atlantyku, przez Brazylię aż po Peru, z Ukajali, rzecz jasna...

Jo: – No, dobra, mądralo! ([odczytuje dalej z Wikipedii](#)) A o czym są „Zwierzęta lasu dziewiczego”, 1936 rok?

Go: – Tłem zebranych w tomie opowiadań jest wspaniała, bujna przyroda dziewiczych lasów południowoamerykańskich, czyli znowu puszcza

amazońska. Mam wspaniałe wydanie tej książki z ilustracjami Stanisława Mrowińskiego. Ale najpierw była „Bichos (czyt. biszos), moi brazylijscy przyjaciele” z 1931 roku...

Jo: – ... Dalej – „Rio de Oro”...

Go: – Tę książkę napisał w 1950. Głównym tematem jest sytuacja Indian, żyjących w puszczy, w rezerwach i nieludsko wyzyskiwanych przez białych...

Jo: – ...szukam tych twoich „szczęśliwych Indian”... Może to: „Gorącą wieś Ambi-na-ni-te-lo”. Dłuższej nazwy nie można było znaleźć?

Go: – To już Afryka, a właściwie jej południowo-wschodnie wybrzeża i Madagaskar, czyli czwarta co do wielkości wyspa na świecie, największa w Afryce...

Jo: – Gorąco, gorąco – robi mi się coraz cieplej. Aaa, „Żydzi na Madagaskar!” Znam to z jakiegoś filmu...

Go: – Pewnie myślisz o „Zezowatym szczęściu” Andrzeja Munka, z Bogumiłem Kobielą w roli głównej. Arkady Fiedler mógłby coś powiedzieć o kolonialnych zapędach Polski w latach dwudziestolecia międzywojennego. Był w tamtym gorącym czasie, w 1937 roku, na wyspie i pisał o tym w książce „Jutro na Madagaskar” (Warszawa 1939). Na wyspę wracał jeszcze – i jako podróżnik, i jako pisarz, na przykład w „Wyspie kochających lemurów”...

Jo: – O! To coś o gender?

Go: – Nieee! To o obyczajach, wierzeniach i mentalności Malgaszów. Fiedler kreśli tam także obraz egzotycznej, tropikalnej fauny i flory. I opowiada o Polakach na Madagaskarze. Później był „Madagaskar, okrutny czarodziej”, a pełne wydanie książki o Madagaskarze, bez ingerencji PRL-owskiej cenzury, ukazało się całkiem niedawno pod tytułem „Madagaskar. Gorąca wieś Ambinanitelo”.

Jo: – A „Wyspa Robinsona”? Brzmi jakoś znajomo...

Go: – Tym razem dobrze kojarzysz – książka Fiedlera nawiązuje do słynnego dzieła Daniela Defoe „Przypadki Robinsona Crusoe” o rozbitku na bezludnej wyspie. Fiedlerowska powieść przygodowa dla młodzieży opowiada o losach Polaka z pochodzenia, Johna Bobera. Bober rozbija się u wybrzeży Wenezueli i łąduje na bezludnej wyspie Morza Karaibskiego...

Jo: – Rzeczywiście, przy tych lekturach można się ogrzać. „Orinoko”, „Nowa przygoda: Gwinea”, „I znowu kusząca Kanada”...

Go: – ... Najpierw była „Kanada pachnąca żywicą”...

Jo: – O, jest! „Spotkałem szczęśliwych Indian” – 1968 rok!

Go: – Tak jest! To relacja z wyprawy Fiedlera z lat 1963-1964 w głąb Gujany Brytyjskiej. Autor, nawiązując do wspomnień dawnych podróżników o tym kraju Ameryki Południowej i własnych z wcześniejszych lat, daje obraz Gujany w drugiej połowie XX wieku, naporu cywilizacji oraz kreśli obraz szczepów indiańskich...

Jo: – Tych Waj...

Go: – ...Wajwajów. Ale nie tylko. Pisze o Arawakach, którzy półtora wieku temu przeszli na chrześcijaństwo, o okrutnych Karibach i łagodnych Makuszi, Akwojach o brzydkich zwyczajach, o Arekunach, czyli adwentystach na rozdrożu i...

Jo: – Skąd ty to wszystko wiesz?

Go: – Z książek Fiedlera!

Jo: – Phi! Ja tam wolę zajrzeć na „Discovery” albo „National Geographic”...

Go: – Jest i o „National Geographic”...

Jo: – Co? Zalewasz! Przecież Fiedler nie mógł widzieć „National Geographic Channel”!

Go: – Ale „National Geographic Magazine” i owszem! Niedawno pismo świętowało 125-lecie istnienia. A Fiedler był jego propagatorem w szarej rzeczywistości PRL-u. W „Spotkałem szczęśliwych Indian” pisał: *„Dziwna historia z tym „National Geographic Magazine”, słynnym orędownikiem geografii. To chyba najpoczytniejszy z istniejących miesięczników, (...) Jest to bomba, czarownik i doskonałość graficzna: róg obfitości najciekawszych zdjęć ze wszystkich zakątków globu (...) Ale”...*

Jo: – Ale?

Go: – *„pomimo zewnętrznej świetności dziwnie szybko się przejadał”...*

Jo: – Ciekawe, dlaczego?

Go: – To tak jak z reklamami biur podróży z egzotycznych miejsc (szczególnie w dużej dawce) – stają się *„bezkrwiste i jałowe. Nużyły”*.

Jo: – A książki nie nużą? Nigdy nie zapomnę jak męczyłam się z „W pustyni i w puszczy” Sienkiewicza. Z trudem przebrnęłam przez opisy puszczy...

Go: – Naprawdę? Fiedler uważał Sienkiewicza za swojego najlepszego „nauczyciela języka polskiego”. Jego „Listy z Ameryki” określił jako „rewelacyjne”. Pisał: *„To na tej książce bezwiednie uczyłem się jasności i obrazowości stylu, a uczyłem się tym skuteczniej, że treść książki była fascynująca: prerie, niedźwiedź grizzly, Indianie...”*. Co prawda później Fiedler przyznaje, że po latach lektura ta trochę „przybladła”...

Jo: – A, widzisz...

Go: – Ale zapewniam cię, że opisy puszczy amazońskiej u Fiedlera wcale nie są nudne. Znow wróć do „Szczęśliwych Indian”: Rozdział 40. „Kwiaty w puszczy i morpho”: *„Las zaraz na wstępie jak gdyby chciał mnie oszołomić przepychem, zgotował nie lada niespodziankę. Usłyszałem ścieżkę blaskiem żółtych i pomarańczowych kwiatów, opadłych z górnych pięter zielonego sklepienia”. Albo: „Wędrowiec w tym liściastym oceanie miewał chwile ośnienia. Kroczył kilometrami przez puszcze, coraz bardziej przytłoczony frenezją czy majestatem zieloności”...*

Jo: – „Frenezją”?

Go: – Faktycznie, to trochę archaiczne słówko, zresztą dość często używane przez Fiedlera. Ale znajdziesz to sobie w słowniku...

Jo: – Eee, za dużo zachodu z tym czytaniem...

Go: – Jo, ale później jaki szpan! Jakiś koleś cię zagadnie o puszcę amazońską, a ty mu odpowiesz: „znam, czytałam!” I frenetyczne oklaski dla tej pani!

Jo: – Frenetyczne...

Go: – Znaczy: „entuzjastyczne, pełne zapału, gwałtowne, burzliwe, owacyjne”!

Jo: – No, dobra, dobra! A ten „morpho” to co?

Go: – Motyl! „*Piękny motyl*” – pisze Fiedler – *jest jak piękne kwiaty : znika z oczu w morzu zieleni*”. Opisy przyrody u Fiedlera są intrygujące, przeplatane anegdotami i dialogami, a krótkie rozdziały kończą zabawne puenty. Autor jest niezwykle wrażliwy na faunę i florę, życzliwy i emocjonalny w stosunku do tubylczej ludności; zawsze staje po ich stronie.

Jo: – Dobra, wierzę. Ale powiedziałaś, że słownictwo, a więc pewnie też świat z książek Fiedlera jest trochę... przestarzały? .

Go: – Dla mnie to dodatkowy walor. U Fiedlera czytasz o świecie, którego już właściwie nie ma. Przecież Amazonia – zielone płuca świata „chorują”, giną. Lasy tropikalne wycinane są w zastraszającym tempie. Wyobraź sobie, że co trzy lata na świecie znikają lasy o powierzchni Polski!

Jo: – O, rany! To niedługo nie będziemy mieli czym oddychać!

Go: – No, właśnie! A Fiedler ocalił ten świat bujnej roślinności w swoich książkach. Choć i on już się martwił postępującą degradacją środowiska...

Jo: – Hmm, wiesz, Go, zachęciłaś mnie. Może przeczytam coś Fiedlera? I, rzeczywiście, ta niedziela nie jest już tak beznadziejna...

Go: – A widzisz! „Kto czyta – żyje wielokrotnie” („kto zaś z książkami obcować nie chce, na jeden żywot jest skazany”), napisał Józef Czechowicz.

Jo: – To od czego mam zacząć?

Go: – A który kontynent wybierasz?

CZĘŚĆ II:

Ta część traktuje o tym, że każda podróż – także ta „czytelnicza” – zaczyna się w domu rodzinnym, w małej ojczyźnie. To także dysertacja o marzeniach, szczególnie na podstawie książki „Mój ojciec i dęby” Arkadego Fiedlera.

Ojciec Max i jego syn Kuba siedzą „nad rzeką”, w tle „drzewa”, „dęby” (można zrobić „wizualizację” – film lub zdjęcie, np. z książki „Mój ojciec i dęby” – rzucić na ekran w tle).

Kuba: – Tata, po co tutaj przyszliśmy? Dlaczego mnie w ogóle wyciągnąłeś z domu?

Max: – A co ty takiego fascynującego robisz całymi godzinami przed komputerem?

Kuba: – Jak to co? Gram!!! W super grę!

Max: – Jest taka?

Kuba: – Tata, nie żartuj...

Max: – Tylko trochę żartuję. A serio – zachodzę w głowę co ty i twoi rówieśnicy widzicie w tych grach? I żeby tyle godzin spędzać przed ekranem. Oczu szkoda!

Kuba: – Tak mówią wszyscy starzy, znaczy – rodzice!

Max: – Aż taki stary nie jestem, ale wydaje mi się, że może trochę z innej epoki...

Kuba: – To znaczy?...

Max: – Chociaż dzielą nas niewiele ponad dwie dekady, a mnie się wydaje, że z dwa wieki – ja jeszcze tkwię w XIX wieku, a ty – w XXI...

Kuba: – Chyba obaj żyjemy w XXI wieku, co nie? Nie kumam...

Max: – Ale ty nie wyobrażasz sobie świata bez komputerów, a ja wolę książki.

Kuba: – To coś nas łączy. Bo ja nie rozumiem, dlaczego ty wolisz książki!

Max: – Powiadają, że „Kto czyta – żyje wielokrotnie”.

Kuba: – Też mi coś – w grach mam kilka żyć...

Max: – Ale te „życia” niewiele są warte, sądząc po tych pecetowych jatkach, które widziałem...

Kuba: – Nie wszystkie gry są takie. Niektóre polegają na tym, że coś budujesz, na przykład całe miasta według swoich wizji...

Max: – Sin City? Znaczy – „Miasto Grzechu”, czyli, jak mówiłem, „Krwawa jatka”.

Kuba: – To film. Nie o to chodzi...

Max: – A o co? Przykłady.

Kuba: – Na przykład – oderwałeś mnie od gry „Moai. Build Your Dream”.

Max: – Po polsku, proszę!

Kuba: – No, dobra – to się tłumaczy „Budowniczy marzeń”, czy jakoś tak...

Max: – A co to są „Moai”?

Kuba: – Ty nie wiesz?

Max: – Wiem, ale jestem ciekaw, co ty o nich wiesz...

Kuba: – Jak wiesz, to powiedz...

Max: – Moai to olbrzymie, monolityczne posągi ze skał o pochodzeniu wulkanicznym...

Kuba: – ... posągi duchów czy bogów, tak?

Max: – Moai nie wyobrażają bogów, lecz są pomnikami poświęconymi zmarłym wodzom. Tubyłcy wierzyli, że ich przywódcy władają nadprzyrodzoną mocą mana. Ta dobroczynna siła nie ginęła, gdy wódz umierał. Trzeba było tylko wyrzeźbić posąg, w którym skupiała się mana zmarłego. Zwrócone obliczem w stronę wnętrza wyspy były one strażnikami ziemi swego rodu. A o czym jest twoja gra?

Kuba: – To o takim kolesiu, który wybrał się balonem nad ocean. Niestety, został zmuszony do awaryjnego lądowania w środku nieznannej wyspy. Chłopa odnaleźli tubyłcy. Obiecali, że pomogą mu wrócić do domu, w zamian za pomoc w doprowadzeniu wyspy do dawnej świetności. Gracz, czyli ja, temu kolesiowi pomaga: odbudowuje lub buduje nowe budowle, ratuje ludzi, którzy znaleźli się w potrzasku. Wszystkie zadania trzeba wykonać jak najszybciej i za to dostaje się odznaczenia. I trzeba uważać, by złe duchy nie zniszczyły twoich budynków...

Max: – Ciekawe... Rozumiem, że wszystko to dzieje się na Wyspie Wielkanocnej?

Kuba: – Nie powiedziałem tego? Tak, to Wyspa Wielkanocna. Mam jeszcze taką grę „Sam & Max”. W drugim epizodzie drugiego sezonu, zatytułowanym „Moai Better Blues”, bohaterowie wyruszają na Wyspę Wielkanocną, by powstrzymać erupcję tamtejszego wulkanu. To klasyczna przygodówka z interfejsem point & click, podlana dużą dawką humoru. W grze kierujemy poczynaniami niezwyklej pary detektywów: psa Sama oraz (zbieżność imion przypadkowa) królika Maksa...

Max: – O, rany, chłopie! Ależ ty potrafisz nawijać o tych grach!

Kuba: – Dobra, już nic nie powiem...

Max: – Nie obrażaj się! Chodzi mi o to, że nigdy nie słyszałem, żebyś tak dużo powiedział na raz. A to potwierdza moją tezę, że ty należysz do ery komputerów, a ja...

Kuba: –... A ty do ery książek, tak? Czy książki też mogą być tak ciekawe?

Max: – Jasne! Myślę, że nawet ciekawsze, bo one bardziej odnoszą się do naszej wyobraźni, kształtują ją...

Kuba: – I żeby mi to powiedzieć, przyprowadziłeś mnie nad tę... mokrą rzekę?

Max: – Pewnie chciałeś powiedzieć coś innego? Ale to świadczy o tym, że masz już swoje pierwsze doznania. Mokra rzeka – nie poczułbyś tego przez Internet!

Kuba: – No, dobra – nie poczułbym też, że... cuchnie.

Max: – Cha, cha! Aż tak dosadnie bym tego nie określił, ale (poważnie) masz trochę racji. Kiedyś tak nie było...

Kuba: – Przychodziłeś tu wcześniej?

Max: – Tak! Gdy byłem dzieckiem czekałem na niedzielę, bo wtedy jeździliśmy z tatą nad rzekę. Może dziś trudno w to uwierzyć, ale kąpaliśmy się w rzece, a także łowiliśmy ryby. Dlatego zawsze lubiłem książkę Arkadego Fiedlera „Mój ojciec i dęby”; tylko za jego czasów przyroda była tutaj jeszcze bardziej „dziewicza”.

Kuba: – Fiedler to ten podróżnik, którego książki masz w swojej biblioteczkę? Pisał też o Wielkopolsce?

Max: – Oczywiście! Więcej – to tu, nad Wartą rozpoczęła się jego wielka podróż po świecie!

Kuba: –???

Max (wyciąga książkę „Mój ojciec i dęby” z plecaka): – Arkady Fiedler twierdził, że „*pierwsze wizje Amazonki*” pojawiły się u niego nad Wartą. (otwiera książkę, wertuje ją i czyta) Pisał (s. 26): „*gdy później zacząłem realizować swe plany podróżnicze, dobrze sobie uświadamiałem, że moja kariera podróżnika i literata (...) źródła swe wywodziła z zarania mego życia*”. Albo tutaj (s. 57) – opisuje wrażenie, jakie zrobiło na nim złowienie sandacza w Warcie: „*nawet po wielu latach, zdarzenie to w mej pamięci osobliwie się rozrosło: kojarzyło się z (...) bajecznym przepychem ryb na tym odcinku Warty, przepychem nasuwającym czasem wyobrażenie jakiejś rojącej się rybami Amazonki*”.

Kuba: – Hmm, te okolice musiały wyglądać zupełnie inaczej.

Max: – Fiedler opisuje, jak wyglądały jeszcze sto lat temu: „*krocząc knieją wzdłuż Warty w stronę Poznania, już po kilkunastu minutach zachodziliśmy w zupełne pustkowia. Tak bezładne i dzikie pustkowia mogło się wydać skrawkiem puszczy amerykańskiej. Ta Warta czyniła ostre zakręty, pełne głębokich dziur i wirów, a w głębinach szczupaków*”.

Kuba: – Brzmi jak bajka...

Max: – Nie tak „dawno, dawno temu” to nie była jeszcze bajka a realia. Chociaż... literatura miała niewątpliwie wpływ na opisy Fiedlera. Sam to przyznaje (s. 106-107): „*Miałem niewiele ponad dziesięć lat, gdy ojciec odkrył owe szczupakowe bogactwa rogalińskich łąk, a wtedy naszego zachwyty jeszcze dopełniała literatura. Adolf Dygasiński (...) był w tamtych latach ulubionym pisarzem także dlatego, że tutejsze łąki uporczywie nasuwały nam na myśl nastroje jego „Puszczy”. W dzieciństwie Fiedler „zaczytywał się »Robinsonem Cruzoe«*”; lubił też „Listy z Ameryki” Henryka Sienkiewicza, książki Karola Maya o Winnetou i wiele innych. (Max znów wertuje książkę) Lektury pozwoliły dostrzec późniejszemu pisarzowi magię...

Kuba: – O widzę, że masz kolejny cytat.

Max: – Bystry jesteś! Oto i on (s. 26): „*W tym uroczym lesie tkwiła potężna magia, bo za każdym razem, gdy tędy przechodziliśmy, chłopięca wyobraźnia ponosiła mnie i zjawiała się (...) indiańskie widziadła. A były to prorocze majaki*”

i później niejedną raz przeżywałem podobne sceny, ale już na jawie z żywymi Indianami w Kanadzie, Meksyku czy Brazylii”.

Kuba: – Znaczący – wystarczy czytać, nie trzeba wychodzić z domu, tak?

Max: – No, może nie do końca. Na Fiedlera tak działała przede wszystkim przyroda. Pisze (s. 25-26): *„woda w przyrodzie wywierała na mnie przemożny wpływ. Była poezją i groźbą, kaprysem, zmorą, zachwytem i wieczną niewiadomą. (...) Ta „tajemnicza i pełna zakamarków rzeka” oraz (s. 91) „majestatyczne dęby (...) pamiętające zamierzchłe wieki Piastów”, były doskonałą szkołą wyobraźni; (s. 91-92) „był to niezawodny trening dla fantazji i puszczenia wodzy twórczej imaginacji. Uczyłem się wtedy wyczuwania rzeczy ukrytych i trudno dostrzegalnych i jakże ta umiejętność później (...) mi się przydawała, gdy zacząłem wnikać w tajniki głębin amazońskich i w jeszcze bardziej utajone głębin: w ostępy pisarskiej twórczości”.*

Kuba: – Tata, ten Fiedler czaruje jak... Harry Potter!

Max (śmieje się): – Jest lepszy niż „Harry Potter”, bo... nasz polski, wielkopolski! A mógł zostać po II wojnie w Wielkiej Brytanii. Wtedy był już przecież znanym pisarzem-podróżnikiem, w Londynie urodzili się jego dwaj synowie. Jednak wolał wrócić do Polski, do polskiego czytelnika!

Kuba: – Ja bym chyba został w Anglii...

Max: – Powiem więcej – wybuch II wojny światowej zastał Fiedlera na... Tahiti! Ale on porzucił baśniową wyspę i przez Francję dotarł do Wielkiej Brytanii, by pisać o polskich lotnikach walczących w Bitwie o Anglię. Tak powstał „Dywizjon 303” i...

Kuba: – Zamiast Tahiti wolał iść na wojnę?! Ale dlaczego?

Max: – Był polskim patriotą. Walczył w Powstaniu Wielkopolskim. No, i kochał tę ziemię. Właśnie o tym pisze w książce „Mój ojciec i dęby”. (s. 219) *„Często wracałem myślami do błogich lat, kiedy pod dębami rogalińskimi łowiliśmy ryby, motyle i krajobrazy, a ja uczyłem się snuć marzenia coraz zuchwalsze (...) zacząłem sobie uprzytamniać szczególne znaczenie, jakie miały stare dęby dla mnie. Toż to z ich potężnych konarów wyraźnie przechodziły na mnie twórcze fluidy i zapładniały się romantyczne plany.”*

Kuba: – „Mój ojciec i dęby”... To jak teraz my – ty i ja nad rzeką, niedaleko rogalińskie dęby...

Max (uśmiecha się): – Hmm, no prawie! Młody Fiedler napisał w swojej elegii:

*„Tato, mieliśmy naszą rzekę
i były wspólne dęby, łąki i starorzecza.
Razem radośnie patrzeliśmy na świat,*

Kuba: –...a ty uczyłeś mnie wyobraźni...

Max: – Dokładnie tak! Skąd to znasz?

Kuba: – Mówię o nas...

Max: – W tej elegii jest dokładnie tak: *a ty uczyłeś mnie wyobraźni i razem marzyliśmy o Amazonce.*

Kuba: – Arkady razem ze swoim tatą marzyli o Amazonce?

Max: – Tak! Arkady Fiedler opisał to także w książce „Ryby śpiewają w Ukajali” (to jeden z dopływów Amazonki): *„...Wieczorami, po powrocie z rogalińskich wycieczek, snuliśmy razem piękne marzenia. Ojciec opowiadał mi o gorącym słońcu, o dalekiej, bujnej puszczy, pełnej lian i drzewiastych paproci, o olbrzymiej rzece i wielkich, cudownych, błyszczących motylach. Szczegółowo układaliśmy sobie śmiały plan wspólnej przyszłości wyprawy. Gdy dorosisz – mówił do mnie ojciec – pojedziemy razem nad Amazonkę...”*

Kuba: – I wybrali się razem w podróż?

Max: – „Niestety, śmierć pokrzyżowała nasze zamiary. Ojciec umarł i pozostałem sam z marzeniem...” – napisał Fiedler. Ale nie zrezygnował z realizacji wspólnego marzenia. Kilkanaście lat po śmierci swojego taty, w 1933 roku, wybrał się do Amazonii i Peru. Właśnie o tej wyprawie opowiada książka „Ryby śpiewają w Ukajali”, która przyniosła mu sukces wydawniczy...

Kuba: – Chyba wiem, co chcesz mi powiedzieć...

Max: – Tak?...

Kuba: – Że jak ktoś realizuje swoje marzenia i pasje, to jest szczęśliwy i odnosi sukces, czy tak?

Max: –???! Właśnie tak! Skąd ty to wiesz?

Kuba: – Oj, tato, przecież znamy się już te kilkanaście lat...

Max (śmieje się): – No, w zasadzie... masz rację! Ale nie wiem, o czym ty marzysz?

Kuba: – Eee, nie powiem! Będziesz się śmiał...

Max: – Z twoich marzeń? Przenigdy! Śmieję się do ciebie...

Kuba: – Ale to znowu będzie o...

Max: – ... grach? Zgadłem?

Kuba: – Taak...

Max: – Sam powiedziałeś (uśmiecha się) – już się trochę znamy. Zatem – o czym marzysz?

Kuba: – Wiesz, ja tak ciągle gram w te moje gry, a najbardziej lubię te dwie, o których tobie opowiedziałem, bo... Bardzo chciałbym kiedyś pojechać na Wyspę Wielkanocną!

Max: – ... Hmmm... No, dobra! To się zwijamy!

Kuba: – Co? Tak nagle? Po co ten pośpiech?

Max: – Bo niedziela nie jest wieczna, a musimy przejechać kilkanaście kilometrów...

Kuba: – Dokąd?!

Max: – A chcesz zobaczyć Moai?

Kuba: –??? No, nie chcesz chyba powiedzieć, że wybieramy się na Wyspę Wielkanocną? Potrzebne byłyby przynajmniej dwie doby...

Max: – Zaufaj mi, synu! Zobaczysz Moai za kilkanaście minut!

Kuba: – Na obrazku w książce? To wolę już w kompie. Ale po co ten pośpiech?

Max: – Więcej wiary i... tolerancji!

CZĘŚĆ III:

Część o „żywym” Muzeum-Pracowni Arkadego Fiedlera, po którym oprowadzają Marek i Krystyna Fiedlerowie. Porusza wcześniejsze motywy, czyli „podróże” i „marzenia” realizowane przez kolejne pokolenia Fiedlerów oraz o współczesnych odbiorcach Muzeum i czytelnikach książek Arkadego Fiedlera. Kuba z tatą jadą do Puszczykowa – do Muzeum-Pracowni Arkadego Fiedlera, a właściwie do Ogrodu Kultur i Tolerancji (podobnie jak w części II można zrobić „wizualizację”, czyli wykorzystać film lub zdjęcia z wnętrza Muzeum lub Ogrodu; część tę można też zrealizować w prawdziwej scenerii Muzeum-Pracowni w Puszczykowie), gdzie stoi m.in. Moai. Po drodze rozmawiają.

Max: – „Któż z nas nie marzy o dalekich podróżach i odkrywaniu świata?”

Kuba: – Ty też marzyłeś?

Max: – Ma się rozumieć! Ale to akurat cytat z... Zgadnij!

Kuba: – Arkadego Fiedlera?

Max: – Oczywiście! A konkretnie z „Kanady pachnącej żywicą”.

Kuba: – Tato, a ty o jakim kraju marzyłeś?

Max: – Chciałem pojechać na... Madagaskar. Przeczytałem książkę...

Kuba: – Niech zgadnę – Arkadego Fiedlera?

Max: – Zgadłeś! To była książka „Madagaskar, okrutny czarodziej”.

Kuba: – Taki „Harry Potter”?

Max: – Tak jakby, ale... znacznie lepszy! „Madagaskar, okrutny czarodziej” jest zbiorem zapisków Fiedlera z drugiej jego podróży na wyspę. Pierwszą odbył jeszcze przed II wojną światową. Nie mógł nie wrócić, bo – podobnie jak dziesiątki innych podróżników – dał się uwieźć tej zwodniczej wyspie. Całe narody marzyły o jej podboju i zdobyciu tamtejszych bogactw. Urzeczeni rajskimi zatoczkami żeglarze dawali się omotać, żeby później napotkać tylko nieprzyjazną przyrodę, a często także śmierć. Tak już chyba musi być. Dusza ludzka jest romantyczna i za nic nie chce się uczyć na błędach poprzedników” – pisała jedna blogerka o tej lekturze.

Kuba: – Blogerka? Tato, widzę, że idziesz z duchem czasu!

Max: – Staram się... Ale – oto i cel naszej podróży. Co widzisz?

Kuba: – Moai!!! Prawdziwy? Gdzie mnie przywozisz?

Max: – Puszczykowo. Ogród Kultur i Tolerancji. Przy Muzeum-Pracowni Arkadego Fiedlera.

Kuba: – Ale... Przecież Arkady Fiedler chyba nie żyje... Musiałby mieć ze 100 lat...

Max: – Ponad 120 nawet... Ale żyją jego synowie, wnukowie, prawnukowie... No, i Muzeum-Pracownia Arkadego Fiedlera żyje...

Kuba wysiada z samochodu. Biegnie do Ogrodu. Kieruje się najpierw na prawo...

Kuba: – Aaa... co to za samolot?

Max: – Hawker Hurricane Mk I – jedyna w Polsce replika samolotu, na którym polscy lotnicy z Dywizjonu 303 brali udział w Bitwie o Anglię.

Kuba: – A ten statek?

Max: – To „Santa Maria” – replika statku, na którym Krzysztof Kolumb odkrył Amerykę. Skala 1:1.

Kuba: – Super!! Mogę wejść?

Max: – Jasne! Tu wszędzie można wejść, wszystkiego dotknąć... zagrać na tam-tamie, pogłaskać maskę dobrych życzeń...

Kuba i Max przyłączają się do zwiedzających – z przewodniczką, Krystyną Fiedler – Muzeum. Między innymi spotykają dziewczyny – Go i Jo przy „masce dobrych życzeń”.

Kuba: – Maską dobrych życzeń?

Krystyna Fiedler: – To rzeźba z łańcuchem wykonany z jednego kawałka drewna w szczepie Guro, w Afryce Zachodniej. Gdy się ją pogłaska, spełniają się życzenia...

Kuba (mówi szeptem do taty, ale oprowadzająca słyszy jego uwagę): – Eee, babskie przesady...

Krystyna Fiedler: – Nie tylko dziewczęta w to wierzą. Maską dobrych życzeń to symbol przyjaźni, której brakuje młodym ludziom. I „siedlisko” pozytywnej energii. Może to trochę autosugestia, ale dostawaliśmy listy, że niektórym osobom „dobre życzenia” się spełniły...

Później zwiedzający idą do kalendarza azteckiego.

Krystyna Fiedler: – A to Kalendarz Aztecki, a właściwie „Kamień Słońca”. Szczególnym zainteresowaniem cieszył się kilka lat temu, gdy media pisały, że jest w nim zawarta przepowiednia końca świata, zapowiadana na dwunasty miesiąc 2012 roku...

Kuba (znów ściszym głosem do taty): – O, jeszcze jeden przykład, że nie należy wierzyć w takie przepowiednie i inne zabobony! Był koniec świata? No, nie! Szczęśliwie mamy już 2015 rok...

Max (odpowiada synowi, też ściszym głosem): – O, jaki sceptyk z ciebie! Kto by pomyślał. A Arkady Fiedler pisał w „Madagaskarze, okrutnym czarodzieju”,

a więc ładnych parę dziesiątków lat temu, że „zawrotny postęp, jaki ogarnął dziś cały bez wyjątku glob” przepędzi na cztery wiatry wszystkie przesady (w tym czumbę jego ukochanych Malgaszów), „chłodny rozum weźmie górę, będziemy trzeźwiejsi, ale – pytał retorycznie – tam do licha, czy będziemy szczęśliwsi?”.

Go i Jo (do pani Fiedlerowej): – Proszę pani, a opowie pani o Malinche (czyt. Malincze)?

Krystyna Fiedler: – Przecież znacie już tę historię! Jeśli dobrze pamiętam, wzięłyście udział w naszym widowisku o Malinche?

Go: – Widowisko etnomody z postacią Malinche pod tytułem „Każda droga zmienia nas”...

Jo: – Tak, brałyśmy udział! Ale prosimy jeszcze raz! To było takie romantyczne!

Kuba („teatralnym” szeptem do taty): – Pewnie to jakaś indiańska soap opera...

Go (usłyszała komentarz rówieśnika): – Nie taka znów soap opera. Owszem, Malinche była kochanką Cortésa, ale bez niej prawdopodobnie słynny konkwistador nie pokonałby Azteków. Była jego tłumaczką i doradczynią. Do dziś wielu Meksykanów uważa, że do upadku państwa Azteków przyczyniła się przede wszystkim Malinche, a konkretnie – jej zdrada. Aztekowie uznali Malinche za złowrogą boginię i wierzyli, że jej szczególna moc nad Hiszpanem brała się też z tego, że urodziła mu syna, pierwszego metysa, rycerza...

Jo: – Opiekunowie sprzedali ją okrutnym najeźdźcom, a Cortés się w niej zakochał...

Krystyna Fiedler (mówi z uśmiechem): – Widzę, że nie muszę już nic mówić...

Jo: – Ona była taka piękna! Cortés uważał Malinche za uosobienie kobiecego piękna!

Kuba (do pani Fiedlerowej): – Arkady Fiedler napisał o niej książkę?

Krystyna Fiedler: – Niestety, nie. W ogóle żałowałam, że teść nie napisał żadnej książki o Meksyku, bo ja zawsze byłam zafascynowana jego historią. I marzyłam o wyprawie do Meksyku, co w końcu udało nam się zrealizować. Ale myślę, że nasze widowisko, o którym wspomniały dziewczęta, wpisało się w Fiedlerowską ideę; zatytułowaliśmy je „Każda droga zmienia nas”...

(do grupy przyłącza się Marek Fiedler; zwraca się do Kuby)

Marek Fiedler: – A ciebie pewnie bardziej zainteresowałby jakiś indiański wódz? Albo winchester z naszej kolekcji?

Kuba: – Wow! Winchester?!! No, jasne!

Max: – Właściwie przyjechaliśmy tutaj przede wszystkim w związku z... marzeniami.

Marek Fiedler: – Marzenia! Odegrały bardzo ważną rolę w życiu naszego ojca. Jednak sądzę, że jeszcze większym sukcesem była rzecz znacznie trudniejsza – potrafił te marzenia urzeczywistnić.

Max: – To było szczególnie trudne zwłaszcza w czasach PRL-u, kiedy od reszty świata oddzielała Polskę „żelazna kurtyna”. Pana ojciec nie miał problemu z uzyskaniem zgody na swoje wojaże?

Marek Fiedler: – Ależ miał! Przez 9 lat w ogóle nie mógł wyjeżdżać! Wtedy zaczął pisać książki dla młodzieży...

Max: – „Mały Bizon” i „Wyspa Robinsona”? Zaczytywałem się w tych książkach jako chłopiec.

Marek Fiedler: – Tak właśnie! Ja moim synom czytałem „Białego Jaguara”. To trzecia część cyklu zapoczątkowanego „Wyspą Robinsona”. Opowiada o dalszych losach Jana Bobera. W ostatnim tomie trylogii, jako indiański wódz Biały Jaguar, wstawia się, wiodąc Indian do walki z holenderskimi kolonizatorami Gujany...

Max: – Pan też pisał książki o Indianach, prawda?

Marek Fiedler: – Tak. Wspólnie z ojcem napisałem powieść „Indiański Napoleon Gór Skalistych” – przejmującą historię cynizmu najeźdźców i heroizmu skazanych na przegraną gospodarzy tych ziem. W 1980 roku towarzyszyłem ojcu w podróży do Kanady. Odwiedziliśmy indiańską wieś Obidzuan – tę samą, którą ojciec poznał 45 lat wcześniej i opisał w książce „Kanada pachnąca żywicą”. Naszą wyprawę opowiedzieliśmy w kolejnej wspólnej książce: „Ród Indian Algonkinów”.

Max: – Miałem na myśli „Szalonego Konia” i „Siedzącego Byka”.

Marek Fiedler: – Te książki napisałem, zafascynowany historią Indian, wielkich XIX-wiecznych postaci, wodzów, dla których obrona własnego ludu przed zachłanną inwazją białych ludzi była życiowym celem.

Max: – Pana marzenia o podróżach też rozpoczęły się nad Wartą?

Marek Fiedler: – O, tak! Choć wraz z bratem urodziliśmy się w Londynie, to tutaj, w Wielkopolsce, wychowywaliśmy się. Ojciec pokazywał nam niezwykłość przyrody. Spędzaliśmy noce pod namiotem, udzielał nam się bajkowy nastrój dębów... Można powiedzieć, że dęby były matecznikiem marzeń...

Kuba: – Jak w książce „Mój ojciec i dęby”!

Marek Fiedler: – Ta książka ma dla mnie, dla nas z bratem, szczególne znaczenie, bo opowiada o naszym dziadku, Antonim Fiedlerze, którego – niestety, nie poznaliśmy, bo zmarł wcześniej. Dzięki książce „Mój ojciec i dęby” – i dzięki opowieściom ojca pod namiotem – mogłem poznać swojego dziadka, ich wspólne marzenia i plany o podróży do Amazonii.

[\(podczas dyskursu rozmówcy podchodzą coraz bliżej rzeźby Moai\)](#)

Kuba: – A o jakiej podróży pan najbardziej marzył?

Marek Fiedler: – Cóż, odbyłem wiele podróży: byłem z ojcem w Kanadzie (mimo swoich 85-86 lat nadal był człowiekiem lasu, więc nawet wtedy spędzaliśmy noce pod namiotem), z synem Radosławem – w Meksyku, a z drugim

synem, Markiem Oliwierem – w Peru i Boliwii. Ale spełnieniem moich marzeń była wyprawa na Wyspę Wielkanocną. To niesamowita wyspa i niezwykła kultura, stworzona przez tamtejszą ludność...

Max: – O, widzę, że mają panowie wspólny temat, wspólne marzenia. To może ja nie będę przeszkadzał... (zostaje w tyle; a Kuba podąża za Markiem Fiedlerem w stronę Moai; Kuba nie zauważa braku taty, zafascynowany opowieścią)

Kuba: – A gdzie mogę zobaczyć tę wystawę pana fotografii?

Marek Fiedler: – „Rapa Nui – zdumiewająca wyspa posągów”?

Kuba: – Tak. A to prawda, że pisze pan książkę o Wyspie Wielkanocnej?

Marek Fiedler: – Prawda. A syn Marek z żoną przygotowują o tym niezwykłym zakątku film ze mną w roli narratora...

Kuba: – Super! A kiedy się ukazą?...

Publikacje Arkadego Fiedlera:

Arkady Fiedler napisał 32 książki – wydawane w Polsce i zagranicą w 23 językach świata, w przeszło 10-milionowym nakładzie. Półtora miliona przypada na „Dywizjon 303”. Inne „rekordzistki” to „Ryby śpiewają w Ukajali” (liczne wydania w 15 językach), „Kanada pachnąca żywicą” i „Gorąca wieś Ambinanitelo” (w 9 językach) oraz „Mały Bizon” i „Wyspa Robinsona” (w 7 językach).

- 1926 *Przez wiry i porohy Dniestru*
- 1931 *Bichos, moi brazylijscy przyjaciele*
- 1932 *Wśród Indian Koroadów*
- 1935 *Ryby śpiewają w Ukajali*
- 1935 *Kanada pachnąca żywicą*
- 1936 *Zwierzęta z lasu dziewiczego*
- 1937 *Zdobywamy Amazonkę*
- 1939 *Jutro na Madagaskar*
- 1942 *Dywizjon 303*
- 1944 *Dziękuję ci, kapitanie*
- 1944 *Żarliwa wyspa Beniowskiego*
- 1946 *Radosny ptak Drongo*
- 1950 *Rio de Oro*
- 1952 *Mały Bizon*
- 1953 *Gorąca wieś Ambinanitelo*
- 1954 *Wyspa Robinsona*
- 1957 *Orinoko*
- 1957 *Wyspa kochających lemurów*

- 1960 *Dziki banany*
- 1962 *Nowa przygoda: Gwinea*
- 1965 *I znowu kusząca Kanada*
- 1968 *Spotkałem szczęśliwych Indian*
- 1969 *Madagaskar, okrutny czarodziej*
- 1971 *Piękna, straszna Amazonia*
- 1973 *Mój ojciec i dęby – autobiografia zawierająca wspomnienia z okresu dzieciństwa*
- 1976 *Wiek męski – zwycięski*
- 1980 *Biały Jaguar*
- 1983 *Motyle mego życia*
- 1985 *Zwierzęta mego życia*
- 1989 *Kobiety mej młodości*

Wspólnie z synem Markiem Fiedlerem:

- 1982 *Indiański Napoleon Gór Skalistych*
- 1984 *Ród Indian Algonkinów*

Bibliografia:

Twórczość Arkadego Fiedlera

1. *MÓJ ojciec i dęby* / Arkady Fiedler. – Wyd. 3. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2006. – 226 s.
2. *SPOTKAŁEM szczęśliwych Indian* / Arkady Fiedler. – Warszawa : Państwowe Wydawnictwo „Iskry”, 1968. – 240 s.
3. *ZWIERZĘTA z lasu dziewiczego* / Arkady Fiedler. – Wyd. 12 – Poznań : Wydawnictwo Poznańskie, 1972. – 141 s.

Opracowania o Arkadym Fiedlerze

Pozycje zwarte:

1. *ARKADY Fiedler* : poradnik bibliograficzny / oprac. Urszula Bzdawka. – Poznań : Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Poznaniu, 1984. – 43 s.
2. *BARWNY świat Arkadego Fiedlera* / Arkady Radosław Fiedler. – Wyd. 2. – Poznań : Wydawnictwo Poznańskie, 1977. – 127 s.
3. *GDY WARTA wpadała do Ukajali* : (szkice o Arkadym Fiedlerze) / Józef Ratajczak. – Poznań : Dom Wydawniczy „Rebis”, 1994. – 136 s. : il.
4. *PODRÓŻE z Arkadym Fiedlerem* / Wiesława Wałkowska. – Warszawa : Warszawska Firma Wydawnicza, 2014. – 149 s.
5. *WSPOMINKI i kpinki* / Tadeusz H. Nowak. – Poznań : Wydawnictwo Kwartet, 2008. – 150 s.

Artykuły:

1. ARKADY Fiedler znów w Kanadzie. W: *Express Poznański*. – 1980, nr 167, s. 4-5
2. CZARODZIEJ zamiast Sienkiewicza / Anna Jarmuż. W: *Głos Wielkop.* – 2014, nr 284, s. 12
3. HEJTERZY wszystkich pokoleń, nie łączcie się! / Zofia Zasadzka ; rozm. przepr. Justyna Suhecka. W: *Gaz. Wyborcza*. – 2014, nr 284, s. 18
4. MOTYLE, zwierzęta i kobiety w życiu Arkadego Fiedlera / BEZ. W: *Gaz. Poznańska*. – 1983, nr 153, s. 5
5. PASJA życia – pasja świata / Zdzisław Beryt. W: *Nurt*. – 1978, nr 3, s. 15-16
6. TROPY Fiedlera nad Amazonką / Tadeusz Henryk Nowak. W: *Kurier Polski*. – 1967, nr 104, s. 4
7. WCZORAJ Syberia jutro Mali / Tadeusz Henryk Nowak. W: *Życie Warszawy*. – 1968, nr 215, s. 4

Netografia:

<http://www.fiedler.pl/>

http://www.bryk.pl/lektury/arkady_fiedler/dywizjon_303.poka%C5%BC_ca%C5%82e_opracowanie.html

<http://www.gloswielkopolski.pl/artykul/276397,arkady-fiedler-piekna-straszna-amazonia-wabila-mnie-od-dziecka,3,id,t,sa.html>

<http://lubimyczytac.pl/ksiazka/51647/kanada-pachnaca-zywica>

<http://interpolonika.com/2011/10/meksyk-%E2%80%93-niespelniona-milosc-pisarza/>

<http://www.polskieradio.pl/39/156/Artykul/988376,Arkady-Fiedler-Bylem-wielkim-marzycielem>

http://pl.wikipedia.org/wiki/Arkady_Fiedler

http://pl.wikipedia.org/wiki/Sin_City:_Miasto_grzechu

http://wyborcza.pl/alehistoria/1,142281,17042545,Kochanica_Hiszpana.html

<http://zapiekankakulturalna.blogspot.com/2014/03/sny-o-madagaskarze.html>

IV. MATERIAŁY REGIONALNE

A. PRZEGLĄD NOWOŚCI REGIONALNYCH

APOSTOŁ wielkiej dobroci : Sługa Boży ksiądz Kazimierz Rolewski : praca zbiorowa / Aneta Franc [i in.]. – Ostrów Wielkopolski: Republika Ostrowska, 2014. – 255 s. : il.

Ksiądz (1887-1936), proboszcz parafii pw. św. Stanisława Biskupa w Ostrowie Wlkp. w latach 1922-1928, profesor Seminarium Duchownego w Poznaniu.

BIULETYN okolicznościowy Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Hipolita Cegielskiego w Trzemesznie / Anna Pilichowska, Ewa Cegiel-Waszak; Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Hipolita Cegielskiego w Trzemesznie. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Trzemeszno: Stowarzyszenie Miłośników Zabytków Historycznych Położonych na Terenie Miasta i Gminy Trzemeszno, 2013. – 336 s. : fot.

M.in. spis absolwentów szkoły.

BUDOWA kanalizacji w miejscowości Wielen wraz z modernizacją i rozbudową oczyszczalni ścieków przy ul. Jaryńskiej w Wieleniu : zbiorcza książka pamiątkowa : [album] / Promocja i Rozwój Gminy Wielen; fot. Adrian Wykrota. – Wielen: Urząd Miejski w Wieleniu, 2014. – [52] s. : fot.

Zbiór fotografii z okresu budowy.

CIEKAWOSTKI : Powiat Gniezno : Królewska Tradycja : [informator] / K. Sobierski [i in.]. – Gniezno: Starostwo Powiatowe w Gnieźnie. Wydział Promocji i Rozwoju, [b.r.]. – 29 s. : fot., portr. – (Tu Powstała Polska.PI)

CYSTERSI dziedzictwo kultury / Konrad Kazimierz Czapliński. – Pelplin: Wydaw. Bernardinum, 2009. – 318 s. : fot.

M.in. Szlak lubusko-wielkopolski.

CZTERY żywioły i dwa koziołki : Stary Rynek w Poznaniu : przewodnik dla dzieci / Agnieszka Idziak; il. Sylwia Maja Bartkowska. – Poznań: Albus Wydawnictwo, 2013. – 106 s. : fot.

DZIAŁALNOŚĆ samorządu gminnego w Krotoszynie w latach 2010-2014. – Krotoszyn: Urząd Miejski w Krotoszynie, 2014. – 276 s. : fot., tab.

DZIEJE ziemi kiszkowskiej / Anna Frąckowiak, Bartosz Krąkowski. – Kisz-
kowo: Gmina Kiszkowo, 2014. – 304 s. : fot.

DZIENNIK Amazonki : od Rewala do Rewala / Kazimiera Lissy-Kalafarska.
– Kalisz: Edytor, 2014. – 132 s.

Kaliski Klub „Amazonki” w Kaliszu w latach 2012-2013 w osobistej relacji.

DZIEWIĘTNASTOWIECZNY ratusz w Kaliszu : architektura i niezrealizo-
wany projekt nowoczesności / Makary Górzyński. – Kalisz: Kaliskie Towarzy-
stwo Przyjaciół Nauk, 2014. – 241 s. : il.

Historia ratusza wzniesionego w latach 1888-1891 i zniszczonego w 1914
roku.

FRANCISZEK Jach – Ikar rodem z Wapna / Zbigniew Grabowski. – Wap-
no; Wągrowiec: Agencja Reklamowa J & Belfer Jerzy Piasecki, 2014. – 118 s. :
fot, il., portr.

Powstaniec wielkopolski, oficer 3. Pułku Lotniczego w Poznaniu w okresie
międzywojennym (1894-1944).

GDY dymy opadły... : Kalisz w latach Wielkiej Wojny (1914-1918) / Jerzy
Aleksander Splitt. – Kalisz: Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej, 2014. – 80 s. :
fot.

Publikacja towarzysząca wystawie przygotowanej w ramach projektu „Kalisz-
Feniks 1914-2014”.

GMINA Kuślin : miejsce, w którym chce się żyć, inwestować i które warto
odwiedzić : informator 2014 / oprac. Zdzisław Kościański. – Kuślin: Urząd Gmi-
ny, 2014. – 24 s. : fot.

II WIELKOPOLSKI Festiwal Fotografii im. Ireneusza Zjeżdżałki : Moja
Wielkopolska 2014 / red. Władysław Nielipiński. – Poznań: Wojewódzka Biblio-
teka Publiczna i Centrum Animacji Kultury, 2014. – 107 s. : fot.

Festiwal zorganizowany przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną i Cen-
trum Animacji Kultury w Poznaniu. M.in. kalendarz imprez i wystaw w Poznaniu
i Wielkopolsce.

IMAGINACJE i transformacje Pleszew 1989-2014 : 25 lat wolności : [al-
bum] / red. Anna Bogacz [i in.]. – Pleszew: Muzeum Regionalne w Pleszewie,
2014. – 130 s. : fot.

INFORMATOR turystyczny gmina Kiszkowo / Anna Frąckowiak, Bartosz Krąkowski. – Kiszkowo: Gmina Kiszkowo, 2014. – 128 s. : fot.

Walory przyrodnicze i zabytki gminy.

JAN Jerzy Przebendowski [1639-1729] podskarbi wielki koronny i dobrodziej ostrowski : szkic biograficzny / Adam Perłakowski. – Kraków; Ostrów Wielkopolski: Księgarnia Akademicka, 2014. – 187 s., 4 s. tabl. : fot.

JEDLEC na przestrzeni wieków / Stanisław Małyszko. – Wyd. 2., poszerz. – Gołuchów: Gmina Gołuchów, Gołuchowskie Centrum Kultury „Zamek”, 2014. – 264 s. : il.

Monografia miejscowości. Dot. m.in. osób.

KALISKA szkoła muzyczna : jej dzieje, nauczyciele i wychowankowie / Henryka Gnerowicz, Jerzy Gnerowicz. – Kalisz: Państwowa Szkoła Muzyczna I i II st. im. Henryka Melcera, 2014. – 647 s. : il.

Monografia Szkoły Muzycznej im. H. Melcera w Kaliszu oraz noty biograficzne nauczycieli i absolwentów.

KALISKI kalejdoskop przewodnicki 2013 / teksty oprac. Piotr Sobolewski; fot. Zbigniew Pol; Regionalna Pracownia Krajoznawcza PTTK. – Kalisz: Edytor, 2014. – 128 s. : fot.

Opis obiektów prezentowanych i omawianych przez członków Koła Przewodników Miejskich i Terenowych PTTK w Kaliszu w 2013 roku.

KALISZ w zwierciadle stulecia / tekst Katarzyna Ignaszak; oprac graf. Tomasz Wolff. – Kalisz: [Biuro ds. Promocji Miasta i Współpracy Międzynarodowej Urzędu Miasta], 2014. – 20 s. : fot.

Publikacja wydana w 100-lecie zniszczenia Kalisza.

KATASTROFA kaliska : materiały źródłowe (wybór) / Ryszard Bieniecki, Bogumiła Celer. – Kalisz: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2014. – 499 s. : fot.

Dokumenty, relacje, wspomnienia i artykuły. Publikacja wydana w 100. rocznicę zburzenia Kalisza.

KOLSKI słownik biograficzny / pod red. Ewarysta Jaśkowskiego [i in.]. – Koło: Muzeum Techniki Ceramicznych w Kole, 2014. – 264 s. : portr.

Biogramy zasłużonych mieszkańców Koła żyjących w XX i XXI wieku uporządkowane w działach tematycznych.

KOŚCIOŁY romańskie w Polsce / Jarosław Jarzewicz; fot. Jerzy Andrzejewski. – Kraków: Wydaw. M, 2014. – 362 s. : il.

Dot. m.in. Wielkopolski.

KOŚCIÓŁ Bożego Ciała w Poznaniu / Tomasz Ratajczak; fot. Piotr Skórnicki. – Poznań: Wydaw. Miejskie Poznania, 2014. – 113 s. : fot. – (Biblioteka Kroniki Miasta Poznania. Zabytki Poznania)

Historia, architektura i wystrój wnętrza zabytkowego kościoła. M.in. legenda o cudownych hostiach.

KRONIKA wydarzeń kulturalnych na ziemi trzcinińskiej : [album] / oprac. i wstęp Renata Gość. – Trzcinica: Gminna Biblioteka Publiczna w Trzcinicy, 2014. – 120 s. : fot.

Wydarzenia okolicznościowe i kulturalne oraz przegląd wydawnictw poświęconych gminie Trzcinica.

LASY doliny obrzańskiej / Andrzej Skibiński. – Gołuchów: Ośrodek Kultury Leśnej, 2014. – 320 s., [26] s. tabl., [7] k. tabl. złoż. : il.

Dot. m.in. leśników.

MIGRACJE zagraniczne i wewnętrzne ludności województwa wielkopolskiego : Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011 / red. Tomasz Klimanek. – Poznań: Urząd Statystyczny, 2014. – 108 s. : tab.

MÓJ świat czyli dawna i niedawna Starołęka, Minikowo i Marlewo : o wszystkich i niektórych sprawach / Zenon Sarbak. – Poznań: Bonami, 2014. – 410 s. : fot.

M.in. biogramy osób związanych z osiedlem w Poznaniu. Na obwolucie okładki biogram autora.

MUZEUM Narodowe w Poznaniu : [album] / red. nauk. Maria Gołąb, Ewa Hornowska, Adam Soćko. – Warszawa: Arkady, 2014. – 366 s. : fot. – (Skarby Sztuki)

M.in. dzieje kolekcji muzealnej 1857-2014.

NAKARMIE, ilu się tylko da : Grzegorz Chwiałkowski i jego Bank Chleba (1994-2014) / Zbigniew Kościelak. – Kalisz: Edytor, 2014. – 93 s. : fot.

Założyciel i prezes Stowarzyszenia Pomocy Rodzinie „Bank Chleba” w Kaliszu.

NASZ folklor ocalony / Marek Borucki. – Warszawa: Sport i Turystyka – Muza, 2014. – 354 s. : il. – (Ocalić od Zapomnienia)

Dot. m.in. folkloru i muzeów etnograficznych w Wielkopolsce.

OBÓZ jeńców wojennych i internowanych pod Strzałkowem 1914-1918, 1919-1924 / Beata Czerniak, Robert Michał Czerniak. – Strzałkowo: Wydaw. Kropka J.W. Śliwczyńscy, 2013. – [32] s. : fot.

OD POWIATOWEJ Komendy Straży Pożarnych w Chodzieży do Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Chodzieży 1950-2014 / Andrzej Waligórski. – Chodzież: Komitet Organizacyjny i Honorowy Fundacji Sztandaru dla Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Chodzieży, 2014. – 68 s. : fot.

Historia ochotniczej i państwowej straży pożarnej w powiecie chodzieskim oraz wykazy komendantów i pracowników komendy.

POCZUCIE bezpieczeństwa i poziom przestępczości w Poznaniu : mieszkańcy – samorząd lokalny – instytucje państwa / Piotr Jabkowski, Anna Kilar-ska; Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. – Poznań: Wydaw. Naukowe Uniwersytetu im. A. Mickiewicza, 2013. – 201 s. : tabl. – (Studia nad Jakością Życia)

POLEGLI w I Wojnie Światowej 1914-1918 z parafii Pępowo pow. Gostyń / Barbara Król; tłum z jęz. niem. Wojciech Derwich. – Pępowo: Urząd Gminy Pępowo, 2014. – 135 s. : fot.

POLIGON : sensacje z Kraju Warty / Leszek Adamczewski. – Zakrzewo: Wydaw. Replika, 2014. – 353, s., XVI s. tabl. : il.

Wielkopolska w okresie II wojny światowej.

POLSKA na urlop : 20 najpiękniejszych polskich uzdrowisk, 15 najpiękniejszych parków narodowych, 7 najciekawszych propozycji na urlop w mieście, 15 rowerowych krain na aktywny urlop / Dariusz Jędrzejewski; National Geographic. – Warszawa: Burda NG Polska, 2014. – 510 s., [68] s. tabl. : il.

Dot. m.in. Wielkopolskiego Parku Narodowego.

POLSKA pełna przygód : rodzinny przewodnik po niezwykłych miejscach / Anna Kobus, Krzysztof Kobus. – Warszawa: Burda NG Polska, 2014. – 350 s. : fot.

M.in. wybrane muzea i skanseny w Wielkopolsce.

POWIAT leszczyński / tekst i zdjęcia Andrzej Przewoźny. – Leszno: Agencja Jagart Jarosław Glapiak, 2014. – 106 s. : fot.

POWSTANIE styczniowe w oczach Agatona Gillera : Agaton Giller i jego wizja powstania styczniowego / Michał Jarnecki; Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. Wydział Pedagogiczno-Artystyczny. – Poznań; Kalisz: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. Wydział Pedagogiczno-Artystyczny, 2014. – 123 s. : il.

Działacz polityczny, dziennikarz i historyk związany z Opatówkiem (1831-1887).

POWSTANIE styczniowe w regionie częstochowskim i w województwie kaliskim (1863-1864) / red. nauk. Maciej Trąbski, Norbert Morawiec, Robert W. Szwed. – Częstochowa: Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Częstochowie, 2014. – 365 s. : il.

POZNAJ kaliskie organizacje pozarządowe : [informator]. – Kalisz: Miasto Kalisz, 2014. – 58 s. : fot.

„Wspólnie budujemy kapitał społeczny Kalisza – wdrożenie standardów współpracy NGO i JST” – projekt realizowany w Kaliszu przez organizacje pozarządowe w udziałem środków Unii Europejskiej.

POZNAŃ : widoki i detale : [album] / tekst Danuta Książkiewicz-Bartkowiak; fot. Piotr Skórnicki ; tłum. Krzysztof Kotkowski. – Poznań: Wydaw. Miejskie Posnania, 2013. – 319 s. : il.

PROJEKT – miasto : wspomnienia poznańskich architektów 1945-2005 / Henryk Marcinkowski [i in.]; red. i oprac. Danuta Książkiewicz-Bartkowiak. – Poznań : Wydaw. Miejskie Posnania, 2013. – 414 s. : il.

PRZEWODNIK po Poznaniu i Wielkim Księstwie Poznańskim z mapą, planem i rycinami / skreślił Konstanty Kościński. – Wyd. 1. powojenne. – Warszawa: Wydaw. CM (Ciekawe Miejsca.net), 2014. – 200 s., [1] k. tabl. złoż. luzem : il. – (Przewodnik Retro)

Przedruk. Oryg. Poznań: nakł. i czcionkami Drukarni i Księgarni św. Wojciecha, 1909

RAPORT kultura 2012/2013 [w Kaliszu] : fakty, liczby, wydarzenia / red. Dariusz Grodziński, Marzena Ścisła, Lidia Plajzer. – Kalisz: Wydział Kultury i Sztuki, Sportu i Turystyki Urzędu Miejskiego, 2014. – 76 s. : fot.

Podsumowanie sezonu artystycznego 2013/2014.

SĄD w Wolsztynie : zarys dziejów 1793-2011 / Marcin Adamczak; Sąd Rejonowy w Wolsztynie. – Wolsztyn: [b.w.], 2012. – 128 s. : il.

SIEDZIBY wielkich Polaków od Reja do Kraszewskiego : gawędy / Barbara Wachowicz. – Warszawa: Świat Książki, 2013. – 431 s. : fot.

Dot. m.in. Muzeum im. Adama Mickiewicza w Śmiełowie.

SŁOWNIK historyczno-geograficzny województwa poznańskiego w średniowieczu. Cz. 5, z. 2, Tabliny – Unięście / oprac. Paweł Dembiński [i in.]; Polska Akademia Nauk. Instytut Historii. – Poznań: Wydaw. Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, 2014. – 256 s. : il. – (Słownik historyczno-geograficzny ziem polskich w średniowieczu. Wielkopolska – województwo poznańskie; cz. 5)

SPACER po... Brodnicy : region śremski zaprasza : [informator] / tekst Zbigniew Szmidt; oprac. graf. Elżbieta Kidacka. – Śrem: Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości, 2012. – [12] s. : fot., mapa.

Przewodnik turystyczny po gminie.

SPACER po... Dolsku : region śremski zaprasza : [informator] / tekst Zbigniew Szmidt; oprac. graf. Elżbieta Kidacka. – Śrem: Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości, 2012. – [12] s. : fot., mapa.

Przewodnik turystyczny po gminie.

SPACER po... Śremie : region śremski zaprasza : [informator] / tekst Zbigniew Szmidt; oprac. graf. Elżbieta Kidacka. – Śrem: Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości, 2013. – [12] s. : fot., mapa.

Przewodnik turystyczny po mieście i gminie.

[STO jeden] 101 miejsc świętych w Polsce / oprac. Monika Karolczuk. – Kraków: Wydaw. AA, 2014. – 160 s. : fot., mapy. – (Przewodnik turystyczny z atlasem samochodowym)

Dot. m.in. sanktuariów w Gnieźnie, Gostyniu, Górcie Duchownej, Ratajach – Górcie Klasztornej, Kaliszu, Poznaniu i Starym Licheniu.

[STO jeden] 101 skarbów historii w Polsce / oprac. Monika Karolczuk. – Kraków: Wydaw. AA, 2014. – 255 s. : fot., mapy. – (Przewodnik turystyczny z atlasem samochodowym)

Dot. tras turystycznych i zabytków m.in. w Gnieźnie, Kórniku, Rogalinie, Kaliszu, Koninie, Ostrowie Lednickim i Poznaniu.

SZKOŁA Muzyczna w Zbąszyniu : tradycja i nowoczesność : [album] / fot. Zbigniew Łuc [i in.]; Państwowa Szkoła Muzyczna w Zbąszyniu. – Kołobrzeg: Wydaw. Kamera, 2014. – 72 s. : fot.

TUTAJ także jest Wielkopolska – historyczno – kulturalno – przyrodniczy dorobek Powiatu Kępińskiego / projekt i kordynacja publikacji Włodzimierz Mazurkiewicz; oprac. Agnieszka Biniek [i in.]. – Kępno: Starostwo Powiatowe w Kępnie, 2014. – 413 s. : fot., il., portr.

15-lecie administracji samorządowej w powiecie kępińskim – podsumowanie działalności. W indeksach wykazy urzędów, instytucji, parafii i organizacji pozarządowych w powiecie.

UJŚCIE : nowoczesne miasto i gmina / red. Edmund Wolski. – Piła: Wydaw. „Media” Edmund Wolski, 2014. – 71 s. : fot.

VI KADENCJA samorządu miasta Poznania : Poznań w latach 2010-2014 / Urząd Miasta Poznania. Wydział Rozwoju Miasta. – Poznań: Wydaw. Miejskie, 2014. – 351 s. : fot., tab., wykr. – (Poznan*. Miasto Know-How)

WANDA Niegolewska – patronka Wielkopolskich Kół Włościanek 1918-1938 / red. Hubert Wejmann. – Buk: Urząd Miasta i Gminy w Buku, 2014. – 27 s. : fot.

Działaczka społeczna związana z Niegolewem, Bukiem i Poznaniem

WIERNY Bogu, Ojczyźnie, rodzinie : opowieść o Franciszku Rataju / Anna Meisnerowska. – Poznań; Gostyń: Muzeum, 2014. – 206 s. : il.

Oficer z Poznania, powstaniec wielkopolski, żołnierz Armii Krajowej w okresie II wojny światowej (1894-1958).

WRZESIEŃ 1939 : listy kaliskie : listy płockie / oprac. Tadeusz Epsztejn, Justyna Majewska, Aleksandra Bańkowska. – Warszawa: Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma, Wydaw. Uniwersytetu Warszawskiego, 2014. – 411 s. – (Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawskiego t. 15)

Zbiór przedwojennej i wojennej korespondencji oraz wiadomości wysyłanych do Kalisza z obozów jenieckich.

WYPADKI kaliskie 1914 : reinterpretacja obrazu zdarzeń / Maciej Drewicz.
– Kalisz: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2014. – 155 s. : fot.

Analiza wydarzeń w Kaliszu w 1914 roku.

WYPOCZYNEK rodzinny w Wielkopolsce / Stefan Drajewski. – Poznań: Wielkopolska Organizacja Turystyczna, 2012. – 32 s. : fot., pl. – (Wielkopolska : wielka historia wielka przygoda)

ZAKONY i zgromadzenia zakonne na ziemi kolskiej : ich dzieje, rola i znaczenie / pod red. Krzysztofa Witkowskiego. – Koło: Muzeum Technik Ceramicznych w Kole, Powiatowa i Miejska Biblioteka w Kole, Gmina Miejska Koło, Presilo Studio Robert i Patryk Andre, 2014. – 126 s. : fot.

ZESZYT historyczny parafii pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Buku / red. Hubert Wejmann. – Buk: Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika, 2014. – 32 s. : fot.

B. IMPREZY KULTURALNE W BIBLIOTEKACH PUBLICZNYCH WOJ. WIELKOPOLSKIEGO

(wrzesień–listopad 2014)

W programach działalności bibliotek wielkopolskich na stałe zagościła akcja „Cała Polska czyta dzieciom”, często poszerzona o imprezy towarzyszące. Trwa Narodowe Czytanie utworów Henryka Sienkiewicza. Rozwijają się też działalność Dyskusyjnych Klubów Książki i Dyskusyjnych Klubów Filmowych. Imprezy cykliczne związane były z nadejściem jesieni, dniem Wszystkich Świętych, urodzinami Kubusia Puchatka (październik) i Światowym Dniem Pluszowego Misia (listopad). Obchodzony jest Rok Oskara Kolberga i Jana Karckiego oraz rocznice urodzin i śmierci pisarzy.

Wrzesień

Baranów (pow. Kępno)

- Spotkanie z Janem Hyjkiem, autorem książek dla dzieci i młodzieży, muzykiem, rzeźbiarzem, a także pilotem (Mroczeń)
- Wystawa zorganizowana w ramach międzynarodowej akcji pn. „Tydzień Książek Zakazanych” (Mroczeń)
- Wystawa twórczości Mikołaja Reja z okazji 445 rocznicy śmierci (Słupia)
- Wystawa twórczości Marii Kownackiej z okazji 120 rocznicy urodzin (Słupia)
- Wystawa twórczości Juliana Tuwima z okazji 120 rocznicy urodzin (Słupia)

Bojanowo (pow. Rawicz)

- „Śmiechu warte” – rozstrzygnięcie otwartego konkursu fotograficznego
- Z cyklu „Mali artyści z dużym talentem” – wystawa „Karkonosze w obiektywie Marty” Marty Sowińskiej
- Wieczór poezji Krystyny Grys dla dorosłych
- „Rubinowy książę” – teatrzyk bajkowy
- „Nasza дума i sława – Nasza Warszawa” – wystawa fotograficzna gimnazjalisty Kacpra Ptaszkowskiego (Galeria na wejściu)

Borek Wielkopolski (pow. Gostyń)

- „Spotkanie z Fletnią Pana” dla gimnazjalistów” – Oleg Dowgal
- Spotkania z pasjami – fotografia reporterska – Anna Musiałówna
- Wystawa książek o kobietach podczas Kongresu kobiet – Wielkopolska z Wyobraźnią

Czerniejewo (pow. Gniezno)

- „Dzień Grzyba” – zajęcia edukacyjne dla dzieci
- „Przedtem i potem: spotkanie pokoleń” – spotkanie dla dorosłych i dzieci realizowane w ramach konkursu „Razem'89”, dofinansowane przez Fundację Wspomagania Wsi
- Wycieczka do Biskupina dla dorosłych i dzieci na Festyn Archeologiczny
- „Bocian i Żabka” – przedstawienie teatralne w wykonaniu Studia Małych Form Teatralnych Art Re z Krakowa dla dzieci przedszkolnych (Filia w Żydowie)
- „Jesienne Wariacje” – cykliczne zajęcia dla dzieci (Filia w Żydowie):
 - ~ z okazji Światowego Dnia Drzewa
 - ~ z okazji Światowego Dnia Serca
- „Tydzień Zakazanych Książek” – wystawa i zajęcia dla młodzieży gimnazjalnej (Filia w Żydowie)

Gniezno

- „Prezent dla pierwszaka – zakładka do książki nie byle jaka” – akcja biblioteczna skierowana do uczniów klas pierwszych szkół podstawowych zachęcająca do czytania i odwiedzania biblioteki
- „Z Mikołajkiem w szkole nie ma nudy” – popularyzacja w bibliotece książek R. Goscinnego z okazji 50. rocznicy polskiego wydania „Mikołajka” w ramach Akcji Cała Polska czyta Dzieciom

Gostyń

- Wystawa „Zaczarowany psi świat”
- „Narodowe Czytanie” – „Pan Wołodyjowski” H. Sienkiewicza (czytają: bibliotekarze, nauczyciele, Gostyński Uniwersytet III Wieku, Grupa Teatralna „Kęs”, młodzież)
- Spotkanie Rady Programowej Gostyńskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku

Grabów (pow. Ostrzeszów)

- „Spotkanie z bajką” – gry i zabawy
- „Jesienne cudaki orzechowe zwierzaki” – zajęcia integracyjne dla dzieci
- „Senior w Kulturze” – panel dyskusyjny, spotkanie dla seniorów

Jutrosin (pow. Rawicz)

- Zajęcia czytelnicze i plastyczne dla dzieci – na podstawie książki „Małe zwierzęta tak dobrze się maskują” (Filia w Szkaradowie)
- Spotkanie autorskie z Łukaszem Wierzbickim, pisarzem-podróżnikiem – dla uczniów szkoły podstawowej i gimnazjalistów (filie w Szkaradowie i Dubinie)

Kalisz

- „Dziedzictwo: źródło tożsamości” – prelekcje „Album de Kalisch Jana Wilhelma Diehla” Aleksandra Splitta oraz „Dzieje Kalisza w 1914 Józefa Szutkowskiego” Moniki Sobczak-Waliś (w ramach 22. Europejskich Dni Dziedzictwa)
- „Bo masz w łunach, bo masz w dymie wypalone imię” – prelekcja multimedialna połączona z prezentacją wystawy „Przyodziany kłęski chmurą i ognia purpurą. Kalisz w 1914” dla słuchaczy Środowiskowego Hufca Pracy dot. zburzenia Kalisza w sierpniu 1914
- „Kochajmy Publiczny Transport” – spotkanie turystyczno-literackie z Marcinem Galantem z okazji Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu (Filia nr 5)
- „Konopnicka dzieciom” – pogadanka dla dzieci z przedszkola (Filia nr 5 Oddział dziecięcy)

- „Grochowiak – zaniósł się płaczem przyziemne badyle” – czytanie tekstów literackich z okazji 38. rocznicy śmierci Stanisława Grochowiaka (Filia nr 7)
- Wystawy:
 - ~ „Moje powieści są jak latawce – ludzie patrzają jak latają i odrywają oczy od własnych marzeń” – wystawa poświęcona wizytom Henryka Sienkiewicza w Kaliszu, przygotowana z okazji Narodowego Czytania w Ratuszu
 - ~ „Płyn pieśni po wodzie. Łącz dłonie ku zgodzie” 120. lat działalności Kaliskiego Towarzystwa Wioślarskiego – wystawa okolicznościowa zorganizowana w Teatrze im. Wojciecha Bogusławskiego
 - ~ 205. rocznica urodzin Juliusza Słowackiego (Filia nr 1 Oddział dziecięcy)
 - ~ 445. rocznica śmierci Mikołaja Reja (Filia nr 2)
 - ~ 205. rocznica urodzin Juliusza Słowackiego (Filia nr 16)

Kępno

- Otwarcie wystawy pt.: „Harcerze w Legionach 1914-2014” pochodzącej z Muzeum Harcerstwa w Warszawie. Organizatorem wystawy jest Hufiec ZHP Kępno
- Spotkanie Stowarzyszenia Pomocy Chorym Onkologicznie „Zielony Parasol” (także w październiku)
- Wystawa intarsji Piotra Biernata pt.: „Drewnem Malowane”
- „Weekend z przyrodą w powiecie kępińskim” – kępińskie spotkania z przyrodą: „Jesienne wędrówki ptaków” – prelekcja nt.: bocianów, którą wygłosił Paweł Dolata z Południowowielkopolskiej Grupy Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków

Kiszkowo (pow. Gniezno)

- Rajd rowerowy po gminie Kiszkowo – współorganizacja ze Stowarzyszeniem „Słoneczny Promyk”

Kłecko (pow. Gniezno)

- „Czas zakazanych książek” – wystawa książek wraz z historią prezentującą zakazane tytuły z okazji corocznego międzynarodowego Tygodnia Zakazanych Książek
- „Obrona Cywilna Kłecka – 08.09.1939 r.” – wystawa książek związanych z historią i obroną Kłecka – z okazji 75 rocznicy Obrony Cywilnej Kłecka
- „Kłecko dzisiaj – Kłecko wczoraj” – wystawa zdjęć
- Zajęcia z cyklu „Poznanie swojej biblioteki od A do Z” – warsztaty plastyczne dla dzieci oraz wystawa prac (także w październiku i listopadzie)

- „Świat zwierząt jesiennych” - ciekawostki dotyczące zwierząt kojarzących się z jesienią oraz prezentacja wierszy

Kobylin (pow. Krotoszyn)

- „Spotkanie z Fletnią Pana” – koncert w wykonaniu ukraińskiego artysty Olega Dowgala

Krotoszyn

- Wystawy:
 - ~ KKS „Astra w fotografii od 1929...” ze zbiorów Józefa Jaśkowiaka
 - ~ „Na granicy jawy i snu” – wystawa prac młodych talentów z Zespołu Szkół nr 3 w Krotoszynie
- Festyn rodzinny „Pożegnanie lata” w Gimnazjum nr 2 w Krotoszynie – czytanie bajek, wspólne recytacje i zgaduj-zgadula (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- Spotkanie w Klubie Świata Ciekawych – „Jesienne... czytanie wierszy o jesieni” z uczestnikami Środowiskowego Domu Samopomocy (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- „Bał u Kubusia Puchatka” – rodzinne czytanie w klubie mam
- „Ziemniaczany piknik” – przy współpracy Samorządu Uczniowskiego Zespołu Szkół w Benicach (Filia Benice)
- „Jan Paweł II – Patron Najgodniejszy” – konkurs z wiedzy o Janie Pawle II (Filia nr 1 Krotoszyn)
- Wystawa książek Henryka Sienkiewicza „Czytamy książki Henryka Sienkiewicza” (Filia nr 1 Krotoszyn)
- „Spotkanie z krzyżówką” – postacie z baśni Hansa CH. Andersena (Filia nr1 Krotoszyn, Filia Chwaliszew)

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- „Kiszenie kapusty” – lekcje regionalne dla dzieci z Oporówka, Kąkolewa i Leszna (Izba Regionalna w Pawłowicach)
- „Portret Plastusia” – zajęcia plastyczne, (Filia w Garzynie)
- „Czy znasz twórczość Marii Kownackiej” – konkurs czytelniczy (Filia w Garzynie)

Leszno

- Wystawy:
 - ~ „Wielkopolska Press Photo 2013” – zdjęcia nagrodzone podczas konkursu fotograficznego, będącego doroczną konfrontacją dokonań fotoreporterów prasy lokalnej i regionalnej województwa wielkopolskiego („Galeria za Regałami”)

- ~ „Jan Lenica. 100 plakatów z lat 1952-2001 oraz rysunki, grafika wydawnicza i filmowa” – ze zbiorów Jacka Jaroszyka. Blisko 100 plakatów filmowych, teatralnych oraz rysunki, grafiki wydawnicze i filmowe, których autorem jest Jan Lenica. Ekspozycja wieńczy cykl prezentacji największych indywidualności polskiej szkoły plakatu w galeriach Biblioteki („Galeria za Regałami”, „Galeria Recto Verso”, „Galeria Lochy”; także w październiku i listopadzie)
- „Dorośli i dzieci. Wspólne relacje” – konkurs fotograficzny, w ramach zadania „Cyfrowy wnuk”, dofinansowanego ze środków MKiDN
- „Dyżury eksperta”, w ramach zadania „Cyfrowy wnuk”, dofinansowanego ze środków MKiDN (także w październiku)
- Gala wręczenia nagród w XI Ogólnopolskim Konkursie Literackim im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie, która odbyła się w leszczyńskim Ratuszu. Konkurs pod patronatem Prezydenta Miasta Leszna zorganizowany był przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. Stanisława Grochowiaka, leszczyński Oddział Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich oraz Urząd Miasta

Lipno (pow. Leszno)

- Doktor Dolittle i przyjaciele” – spektakl dla dzieci w wykonaniu Studia Teatralnego Art-Re z Krakowa

Luboń (pow. Poznań)

- „Kolorowe malowanie” – zajęcia plastyczne dla dzieci pod okiem plastyka Przemysława Szydłowskiego (także w październiku i listopadzie)

Łubowo (pow. Gniezno)

- „Narodowe Czytanie Sienkiewicza” – wystawa literacka z manekinem pisarza i rekwizytami rycerskimi wypożyczonymi z Muzeum Państwa Polskiego na Lednicy, degustacja tortu oraz stemplowanie książek okolicznościąwą pieczęcią
- „Złota Kaczka” – teatryk w wykonaniu Studia Art-Re; dla dzieci z klas II szkół podstawowych

Mikstat (pow. Ostrzeszów)

- Godzina literacka z młodzieżą nt. wybuchu II wojny światowej

Niechanowo (pow. Gniezno)

- Spotkanie autorskie z Magdaleną Witkiewicz

Nowy Tomyśl

- Klub Miłośników Podróży Przez kontynenty: „Turcja Wschodnia - Między Araratem a Eufratem” – spotkanie z Katarzyną i Andrzejem Mazurkiewiczami

- Narodowe Czytanie: „Godej mi wuja, tej! – czyli Trylogia także po naszymu” – czytanie Trylogii Henryka Sienkiewicza, również w gwarze poznańskiej
- Wystawa malarstwa i rysunku ks. Dawida Kawały (Galeria na Piętrze)
- IV Przystanek: Biblioteka! – impreza plenerowa
- Spotkanie autorskie z Sylwią Chutnik

Oborniki

- „Elementarze świata z kolekcji Rodziny Szatkowskich” – wystawa
- 10-lecie Klubu Mądra Sowa
- Spotkanie autorskie z Waldemarem Wierzbą
- Koncert Olega Dowgala na fletni Pana
- Panel dyskusyjny „Osoby w wieku 50+ a rozwój kapitału społecznego. Diagnoza i ewaluacja wielkopolskich inicjatyw kulturalnych”

Opatów (pow. Kępno)

- „Światowa Akcja Sprzątania Świata” – upcykling czyli drugie życie odpadów (Filia Łęka Opatowska)
- „Książka dobra na wszystko” – wystawa książek dla dzieci (Filia Siemianice)

Ostrzeszów

- „Jeszcze Polska nie zginęła” – wystawa książek z okazji 75 rocznicy wybuchu II wojny światowej

Pogorzela (pow. Gostyń)

- „Nietypowy kadr” – konkurs fotograficzny dla gimnazjalistów (również w październiku i listopadzie)

Poniec (pow. Gostyń)

- „Gruzja” – prezentacja Haliny Radoły dla dzieci (Filia w Żytowiecku)

Powidz (pow. Słupca)

- „Spotkanie z fletnią Pana” – Oleg Dowgala

Rawicz

- Narodowe Czytanie Trylogii H. Sienkiewicza:
 - ~ wystawa dzieł Sienkiewicza i książek o autorze i jego twórczości
 - ~ włodarze, radni i nauczyciele czytali fragmenty trylogii
 - ~ występ aktorów Teatru SonDa z Kalisza w strojach nawiązujących do epoki
- Poznańska Scena Lalkowa „Wszędobyłski” – „Wyprawa Tomka do Afryki”
- „Spotkanie z Fletnią Pana” koncert w wykonaniu Olega Dowgala
- Galeria Jednego Obrazu: „Martwa natura” – D. Wiatrowski

Rozdrażew (pow. Krotoszyn)

- „Kosmologia Rozdrażewska” – przedstawienie teatralne w ramach projektu „Wielkopolskie Rewolucje”
- Kółko Astronomiczne – zajęcia teoretyczne i obserwacje (także w październiku i listopadzie)

Rydzyna (pow. Leszno)

- Spotkanie autorskie z Magdaleną Witkiewicz

Słupca

- Zajęcia biblioterapeutyczne z dziećmi ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Słupcy
- Spotkanie autorskie z Joanną Olech

Strzałkowo (pow. Słupca)

- Inauguracja Roku Akademickiego 2014/2015 Strzałkowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku – wykład Kazimierzy Król: „Pasje siłą sprawczą szczęśliwego życia”

Święciechowa (pow. Leszno)

- „Całoroczna parada z postaciami literackimi” – konkurs dla dzieci (także w październiku i listopadzie)

Trzcianka

- Wakacje wśród drzew – rozstrzygnięcie powiatowego konkursu plastycznego
- Tydzień Zakazanych Książek – wystawa
- Polowanie na bożą krówkę – „Satyra na bożą krówkę” K.I. Gałczyńskiego – spotkanie Klubu Czytających Rodzin
- „Przy dźwiękach fletni Pana” – koncert ukraińskiego artysty Olega Dowgala
- Spotkanie autorskie z Katarzyną Majgier – promocja czytelnictwa w ramach programu Biblioteki Narodowej „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych zgodnie z potrzebami partnerskich bibliotek szkolnych” (współrealizacja z Zespołem Szkół Katolickich im. św. s. Faustyny)

Wągrowiec

- Gry i zabawy organizowane podczas festynu na Rodzinnych Ogródkach Działkowych „Nad Nielbą”
- „Harry Potter – podróż do wnętrza książki” – wystawa z okazji Tygodnia Zakazanych Książek
- „Harry Potter w rysunku” – zabawa plastyczna dla dzieci
- Spotkanie z literaturą w Dziennym Domu Seniora w Wągrowcu (także w październiku i listopadzie)

- Indywidualne warsztaty komputerowe (także w październiku i listopadzie)

Witkowo (pow. Gniezno)

- Spotkanie autorskie z Magdaleną Witkiewicz

Zagórów (pow. Słupca)

- „Narodowe Czytanie dzieł Sienkiewicza”:
- „O sztuce pisania Sienkiewicza” – prelekcja Danuty Płygawko
- „Spotkania z pasjami”: z Anną Musiałówną, fotoreporterką

Zduny (pow. Krotoszyn)

- „Spotkania z pasjami” – wirtualne spotkania na żywo z Anną Musiałówną, fotografem, reporterką (Zduny, Baszków)
- „Tydzień Zakazanych Książek” – wystawa (Zduny, Baszków, Konarzew)

Październik

Baranów (pow. Kępno)

- Spotkanie autorskie z Urszulą Kozłowską dla dzieci z klas II, III i IV (Mroczceń)
- Wystawa twórczości Marii Dąbrowskiej z okazji 125. rocznicy urodzin (Słupia)
- Wystawa twórczości Stefana Żeromskiego z okazji 150. rocznicy urodzin (Słupia)
- Wystawa twórczości Zbigniewa Herberta z okazji 90. rocznicy urodzin (Słupia)

Bojanowo (pow. Rawicz)

- Z cyklu „Mali artyści z dużym talentem” – wystawa „Moje cudowne lata” Jakuba Kościańskiego
- Spotkanie autorskie z Wiesławem Drabikiem
- Spotkanie literacko-podróżnicze z Łukaszem Wierzbickim (dla dorosłych)
- „Tajemnica zaginionych liter” – teatrzyk bajkowy
- „Foszek czyścioszek” czyli jak dbać o zdrowie – teatrzyk bajkowy
- Spotkanie poetyckie Krystyny Grys – dla klas III szkoły podstawowej
- Wystawa dorobku artystycznego Henryka Żarskiego

Borek Wielkopolski (pow. Gostyń)

- Spotkania z pasjami – zespół Śpiewająca Praga
- Spotkanie z poetką Krystyną Grys
- „Z wizytą w Smerfowym Lesie” – przedstawienie teatralne dla dzieci
- Spotkania z pasjami – Krzysztof Szewczyk i Maria Szabłowska

- Kurs komputerowy dla osób 50+ „ABC Internetu”

Czajków (pow. Ostrzeszów)

- „Historie pisane przez życie” – wystawa książek

Czerniejewo (pow. Gniezno)

- Zajęcia plastyczno-literacko-kulinarne dla dzieci
- „Zakazane książki” – spotkanie z gimnazjalistami
- „Jesienne Wariacje” – cykliczne zajęcia dla dzieci (Filia w Żydowie)
 - ~ z okazji Światowego Dnia Żywności
 - ~ Halloween
- Spotkanie z Katarzyną Kabacińską-Łuczak z Zakładu Historii Wychowania na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu: wykład i dyskusja na temat książek (Filia w Żydowie)

Gniezno

- „Bajki ortograficzne” – warsztaty poświęcone zagadnieniom ortografii w języku polskim, spotkania dla uczniów klas III i IV szkół podstawowych w ramach projektu „W Pierwszej Stolicy – ojczysty się liczy”
- „Bieda. Przewodnik dla dzieci” – warsztaty czytelnicze w ramach projektu „Wolność równość, patriotyzm”
- „Urodziny Kubusia Puchatka” – spotkanie czytelnicze z cyklu „Czytajki z naszej bajki” w Centrum Kultury Scena To Dziwna w ramach promocji biblioteki
- „Moje malarskie inspiracje” – wernisaż wystawy malarskiej Marii Gozdowskiej
- „Zapach kobiety” – wernisaż wystawy Dawida i Waldemara Stube w ramach II Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii im. I. Zjeżdżałki

Gostyń

- Recital Aresa Chadzinikolau
- „Gruzja” – otwarcie wystawy Haliny Radoły w ramach II Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii im. I. Zjeżdżałki oraz prelekcja „Gruzja”
- „Gruzja” – prezentacja Haliny Radoły dla Zespołu Szkół w Brzeziu
- Zajęcia Klubu Mam – impreza z okazji I roku działalności w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży
- „Tajemnica zaginionych liter” – spektakl Teatru „Maska” (Filia w Daleszynie)

Grabów (pow. Ostrzeszów)

- „Wesoła gromadka Kubusia Puchatka” – zajęcia edukacyjne dla przedszkolaków

- „W bibliotece może być wesoło” – zajęcia edukacyjne dla przedszkolaków

Jutrosin (pow. Rawicz)

- Konkurs „Głośnego Czytania” dla uczniów klas IV szkoły podstawowej

Kalisz

- „Czy reżyser ma prawo modyfikować historię aby zainteresować nią widzów” – dyskusja Marka Hendrykowskiego z Katedry Filmu, Telewizji i Nowych Mediów UAM z młodzieżą licealną oraz „Jak najlepiej opowiadać o historii w kinie” – dyskusja Małgorzaty Hendrykowskiej z Katedry Filmu, Telewizji i Nowych Mediów UAM z młodzieżą licealną (w ramach cyklu „Kino na temat”)
- „Wybitne jednostki i ich wpływ na nasze otoczenie” – dyskusja Piotra Łuszczkiewicza z UAM z młodzieżą licealną (w ramach cyklu „Kino na temat”)
- Spotkanie z Krzysztofem Walczakiem, Ewą Andrzejewską i Ewą Obałą, autorami książki „Józef Radwan 1858-1936” (z serii „Kaliszanie”)
- Spotkanie z okazji jubileuszu 60-lecia filatelistyki kaliskiej
- „Bo masz w łunach, bo masz w dymie wypalone imię” – prelekcje multimedialne dla uczniów dot. zburzenia Kalisza w sierpniu 1914 (również w listopadzie)
- „Rodzinnemu miastu – pamiętajmy o Asnyku” – wykład i prezentacja multimedialna (również w listopadzie)
- „Rodzinnemu miastu – pamiętajmy o Marii Konopnickiej” – wykład i prezentacja multimedialna
- „Przyodziany kłęski chmurą i ognia purpurą. Kalisz w 1914” – prezentacja wystawy poświęconej 100. rocznicy zburzenia miasta Kalisza dla słuchaczy Środowiskowego Hufca Pracy
- „Jesień” – spotkanie z dziećmi z przedszkola (Filia nr 1 Oddział dziecięcy)
- Spotkanie z poetką Hanką Kolańska-Daniel, z udziałem aktorów Kamy Kowalewskiej i Jacka Jackowicza (Filia nr 5)
- „Poświatowska – kiedy mnie już nie będzie” – czytanie tekstów literackich z okazji 47. rocznicy śmierci Haliny Poświatowskiej (Filia nr 7, współorganizacja Stowarzyszenie Promocji Sztuki „Łyżka mleka”)
- „Moja pasja – poezja” – spotkanie z Magdaleną Korytkowską dla uczniów z gimnazjum (Filia nr 9)
- Halloween w bibliotece – pogadanka z dziećmi (Filia nr 9 Oddział dziecięcy)
- Wystawy:
 - ~ Ekspozycja dokumentów ilustrujących historię filatelistyki kaliskiej 1954-2014 – wystawa z okazji 60-lecia filatelistyki kaliskiej

- ~ „Wełniana jesień” – wystawa plastyczna przygotowana w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1 (Filia nr 1)
- ~ „Jesień oczami dziecka” – wystawa dziecięcych prac plastycznych (Filia nr 1 Oddział dziecięcy)
- ~ 125. rocznica urodzin Marii Dąbrowskiej (Filia nr 1 Oddział dziecięcy)
- ~ „Człowiek, jest to święta rzecz, której krzywdzić nikomu nie wolno” – wystawa z okazji 150. rocznicy urodzin Stefana Żeromskiego (Filia nr 2)
- ~ „Oskar Kolberg. Kompozytor. Folklorysta. Etnograf” (Filia nr 4)
- ~ Kaliskie szkoły ponadgimnazjalne – V. edycja wystawy z cyklu Kalisiana ze zbiorów MBP (Filia nr 7)
- ~ Nobel za „Chłopów” (Filia nr 9)
- ~ „Książki Czesława Centkiewicza przewodnikami po krainie lodu” – 110. rocznica urodzin pisarza i podróżnika (Filia nr 9 Oddział dziecięcy)
- ~ Halloween w bibliotece (Filia nr 9 Oddział dziecięcy)
- ~ rocznica śmierci Zygmunta Kałużyńskiego (Filia nr 16)

Kępno

- Pierwszy w powiecie turniej Yu-Gi-Oh! Jest to popularna gra karciana oparta na motywach serialu
- „Osoby w wieku 50+ a rozwój kapitału społecznego. Diagnoza i ewaluacja potrzeb wielkopolskich inicjatyw kulturalnych” – spotkanie przedstawicieli środowisk społecznych z terenu powiatu kępińskiego
- „Dwa światy” – wystawa fotografii w nawiązaniu do przemian kulturowych, społecznych i architektonicznych, jakie nastąpiły w Polsce po 1989 roku

Kiszkowo (pow. Gniezno)

- „Zaczarowany Świat Operetki i Musicalu” – współorganizacja koncertu dla mieszkańców gminy Kiszkowo
- Spotkanie autorskie z Agnieszką Gadzińską – dla dzieci klas III szkół podstawowych

Kłecko (pow. Gniezno)

- „Podróże małe i duże” – wystawa książek
- „Stefan Żeromski – wciąż wśród nas” – wystawa najpopularniejszych dzieł Żeromskiego, prezentacja zdjęć, rys historyczny wraz z życiorysem

Kobylin (pow. Krotoszyn)

- „Laureaci Nagrody Nobla” – wystawa książek

Koźmin Wlkp. (pow. Krotoszyn)

- „Jesienne spotkanie w Bibliotece” – zajęcia dla 6-latków z przedszkola

- „Uczestnicy Powstania Warszawskiego 1944 z powiatu krotoszyńskiego” – prelekcja Daniela Szczepaniaka na zakończenie wystawy „Powstanie Warszawskie 1944 2014”

Kraszewice (pow. Ostrzeszów)

- Spotkanie autorskie z Krzysztofem Szymeczko
- Spotkanie autorskie z Agnieszką Frączek (Filia Kuźnica Grabowska)
- Spotkanie z hafciarką Zofią Bolda – warsztaty haftu dla dzieci i dorosłych (Filia Kuźnica Grabowska)

Krobia (pow. Gostyń)

- Wystawa „165 rocznica śmierci Fryderyka Chopina”
- „Na straganie” – zajęcia dla dzieci z klas I-III do wiersza Jana Brzechwy oraz pogadanka o zdrowym żywieniu, wspólne wykonywanie kanapek (Filia w Pudliszkach)
- „Ulubiony bohater bajek” – konkurs plastyczny dla uczniów szkoły podstawowej, podsumowanie i wystawa pokonkursowa (Filia w Pudliszkach)
- „Ulubiony bohater literacki” – konkurs dla gimnazjalistów, podsumowanie i wystawa pokonkursowa
- „Imieniny Biblioteki” – impreza czytelnicza (Filia w Pudliszkach)
- Akcja „Zapisz dziecko do biblioteki – nigdy nie jest za wcześnie” skierowana do rodziców dzieci poniżej 5 lat (Filia w Pudliszkach)

Krotoszyn

- Aktywny Senior w Wielkopolsce – panel dyskusyjny z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych z powiatu krotoszyńskiego, działających na rzecz osób 50+
- Wystawy:
 - ~ „60-lecie Sanepidu”
 - ~ „Prosto w Słońce” – wystawa fotografii Grażyny Banaszkiewicz, w ramach II Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii im. I. Zjeżdżałki
- Spotkania cykliczne „Tomasz Mann – między tradycją a nowoczesnością”:
 - ~ Siódme spotkanie – „Rewolucja konserwatywna w Niemczech”
 - ~ Ósme spotkanie – Konserwatyzm i zło w „Doktorze Faustusie” Tomasa Manna
- Promocja X tomu „Krotoszyn i okolice” – pracy zbiorowej pod redakcją Józefa Zdunka
- „Malowane listki” – wiersze i bajeczki o jesieni (Filia Benice)
- „Bezpieczny Internet” – spotkanie dla początkujących internautów (Filia Benice)

- „Jan Paweł II – Przyjaciel Dzieci” – konkurs plastyczny (Filia nr1 Krotoszyn)
- Wystawa książek oraz gazetka o Janie Pawle II „Bądźcie Świętymi” (Filia nr 1 Krotoszyn)
- Wystawa plastycznych prac pokonkursowych „Jan Paweł II – Przyjaciel Dzieci” (Filia nr 1 Krotoszyn)

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- „Dary sadów, czyli owocowa bomba witaminowa” – pogadanka dla dzieci
- „Jesień” – zajęcia plastyczne dla dzieci (GCK, Filia w Garzynie)
- „Co wiesz o Wandzie Chotomskiej?” – konkurs czytelniczy dla dzieci (Filia w Garzynie)
- „Witajcie w naszej bajce” – inscenizacja dla dzieci (Filia w Pawłowicach)
- „Złoty, jesienny liść” – wieczór poezji i piosenki (Filia w Pawłowicach)
- „Kiszenie kapusty” – lekcja regionalna dla dzieci

Leszno

- Wystawa „Oblicza” – wystawa Sławomira Skrobały w ramach II Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii im. Ireneusza Zjeżdżałki („Galeria za Regałami”)
- Spotkanie autorskie z Andrzejem Stasiukiem, zorganizowane w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki
- „Magiczna skrzynko otwórz się!” – warsztaty dla bibliotekarzy, nauczycieli, pedagogów, rodziców, przygotowane przez Wydawnictwo Tibum, wydawcę Kamishibai, czyli książki-teatru
- Panel dyskusyjny w ramach projektu „Osoby w wieku 50+ a rozwój kapitału społecznego. Diagnoza i ewaluacja wielkopolskich inicjatyw kulturalnych”. Panel był elementem projektu badawczego realizowanego przez Fundację Altum, Regionalne Obserwatorium Kultury – centrum badawcze Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i partnerów w Wielkopolsce
- Podsumowanie konkursu fotograficznego „Dorośli i dzieci. Wspólne relacje”, zorganizowanego w ramach zadania „Cyfrowy wnuk”, dofinansowanego ze środków MKiDN
- Konferencja z okazji 180. rocznicy ukazania się pierwszego numeru „Przyjaciela Ludu” 1834-1849. Organizatorami konferencji, która odbywała się pod honorowym patronatem prezydenta Leszna byli: Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Grochowiaka i Leszczyńskie Towarzystwo Kulturalne. Opiekę naukową sprawował Marceł Kosman. W programie:
 - ~ „Przyjaciel Ludu” na tle prasy polskiej w Wielkim Księstwie Poznańskim – Marceł Kosman
 - ~ Czasopisma XIX-wieczne w zbiorach leszczyńskich bibliotek – Ewa Bartkowiak-Nabzdzyjak

- ~ O „Zofiówce” w „Przyjacielu Ludu” – Janusz Skoczylas
- ~ „Przyjaciel Ludu” – o faunie – Stanisław Kuźniak
- ~ O starożytnościach w „Przyjacielu Ludu” (1834-49) – Marek Wróbel
- ~ Literaci w „Przyjacielu Ludu” (1834-1849) – Janina Małgorzata Halec
- ~ „Przyjaciel Ludu” (1834-1849) jako odzwierciedlenie ducha epoki – Elżbieta Stachowiak
- ~ Pięć numerów „Przyjaciela Ludu” z 1946 roku – Barbara Foryńska
- ~ Współczesne czasopisma lokalne w Wielkopolsce – Ewa Jurga
- ~ Czy współczesny „Przyjaciel Ludu” odpowiada na zapotrzebowanie środowiska lokalnego? – Barbara Głowinkowska
- ~ Czytelnicy prasy lokalnej. Z doświadczeń bibliotekarza – Anna Napierała
- „Wieczory u Brona” – występ zespołu Boogie Bron Band, który zaprezentował kompozycje własne oraz kilka utworów napisanych do tekstów Stanisława Grochowiaka
- „Jesienne warsztaty” – zabawy dla dzieci, których motywem przewodnim była jesień
- „Uczyć się historii od Sienkiewicza” – wykład J. Małgorzaty Halec dla studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
- „W galerii plakatu Grochowiaka i Lenicy” – spotkanie z Jackiem Jaroszkim, które było częścią projektu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich „Urodzinowy Maraton Grochowiaka”, dofinansowanego ze środków miasta Leszna
- Spektakle profilaktyczno-warsztatowe pt. „ON-LINE”, ukierunkowane na weryfikację potencjalnych zagrożeń płynących z Internetu zorganizowane w ramach zadania „Cyfrowy wnuk”, dofinansowanego ze środków MKiDN. Wystąpili aktorzy Profilaktyczno-Edukacyjnego Teatru dla Dzieci i Młodzieży MORALITET z Krakowa
- Biblioteka Dla Dużego i Małego – VIII edycja akcji czytelniczej adresowanej do dzieci, rodziców, dziadków, nauczycieli, terapeutów

Lipno (pow. Leszno)

- Wystawa ilustracji Elżbiety Krygowskiej-Butlewskiej

Luboń (pow. Poznań)

- „Czarne i białe” – spektakl dla dzieci (od 3 lat) w wykonaniu Teatru Pod Orzełkiem z Białegostoku
- „Warszawa 44” – promocja książki oraz spotkanie autorskie z pisarzem Mirosławem Orłowskim
- „Z pędzlem przez życie” – wernisaż malarstwa Ewy Jakubowskiej
- „Trzeba coś zrobić” – koncert w wykonaniu Przemka Mazurka. W ramach projektu „Od słowa do słowa” współfinansowanego przez Samorząd Wo-

jewództwa Wielkopolskiego. Patronat medialny: Radio Merkury, Radio Emaus

- „Wokół wychowania” comiesięczny dyżur pedagogiczny z Anną Kurelską z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Luboniu
- Spotkanie w Klubie Ludzi Niewidomych i Słabowidzących „Promyk”
- Spotkanie z cyklu „Świat na wyciągnięcie ręki: Zwykłe i niezwykłe zjawiska meteorologiczne w Karkonoszach” – spotkanie z podróżnikiem, geografem i meteorologiem Tomaszem Nasiółkowskim
- Warsztaty komputerowe 50+ (także w listopadzie)
- „Kolor – pozytywne wycieranie pędzla o płótno” – wernisaż malarstwa Marka Nowaka

Łubowo (pow. Gniezno)

- „Europejskie prawo jazdy komputerowe” – kurs dla dorosłych
- „Dzień ziemniaka” – konkurs rzeźby ziemniaczanej, gry, zabawy z ziemniakiem, degustacja „pyry” z gzikiem
- Koncert z okazji Roku Oskara Kolberga – muzyka na żywo w wykonaniu uczniów ze szkoły muzycznej z Gniezna, wystawa folklorystyczna z książkami i strojem wielkopolskim

Nowy Tomyśl

- Klub Małego Odkrywcy: „Tajemnice jesiennego pejzażu” – zajęcia z Edwardem Kupcem
- Z cyklu: Piątkowe harce – zajęcia czytelnicze dla dzieci prowadzone wraz z 19. Drużyną Harcerską BUKI
- Z cyklu: W kulturowym kręgu – projekcja filmu „A czego tu się bać?” Małgorzaty Szumowskiej (DKF 16)
- Z cyklu: biblio-wyszukiwarka.talentow.pl – „O tamten brzeg” – otwarcie wystawy prac plastycznych Marzeny Basińskiej (Galeria na Piętrze)
- Przygoda z genealogią – spotkanie z przedstawicielami Wielkopolskiego Towarzystwa Genealogicznego Gniazdo
- „Futro z drutu kolczastego” – prezentacja tomiku poezji Katarzyny Mrozik-Stefańskiej
- 88. Urodziny Kubusia Puchatka – wspólne czytanie i miłe niespodzianki
- „Osoby w wieku 50+ a rozwój kapitału społecznego” – panel dyskusyjny
- Konferencja pod hasłem: „Zmieniamy przestrzeń – aranżacja i design w bibliotece” Biblioteka Pomysłów 2014, trzecia edycja projektu Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury

Oborniki

- Warsztaty z Mądrą Sową:

~ „Ogrody i sady pełne zdrowia”

~ „Dary jesiennego lasu”

- „Królowa Anielska w słowach i pieśniach” – wieczór poetycko-muzyczny w kościele św. Krzyża w Obornikach
- „Pożegnanie z ciemnią” – wystawa fotografii Andrzeja Frasia w ramach II Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii im. I. Zjeżdżałki
- Spotkanie autorskie z Tadeuszem Matraszkim (współorganizacja WBPiCAK)

Opatów (pow. Kępno)

- „Jan Paweł II” – wystawa (Filia Siemianice)

Ostrzeszów

- Spotkanie Klubu Maluszka – zajęcia dla dzieci od 1 do 3 lat
- Wystawa „O pisarstwie Marii Dąbrowskiej”
- Zajęcia biblioterapeutyczne nt. przyjaźni i rodziny połączone z czytaniem książek o tej tematyce (Filia Rogaszyce)

Poniec (pow. Gostyń)

- Spotkanie autorskie z Wandą Szymanowską

Powidz (pow. Słupca)

- Wystawa „Powidz-wczoraj i dziś” w ramach II Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii im. Ireneusza Zjeżdżałki
- Konkurs czytelniczy dot. „Dzieci z Bullerbyn” dla klasy II szkoły podstawowej
- Wystawa zdjęć wykonanych w czasie Moveweek Powidz 2014

Rawicz

- Cykliczne warsztaty dla przedszkolaków „Magiczne słowo mniej lub bardziej przyjemne – Rycerskość”
- „Zaczarowany świat opery” J. Bizet, A. Mozart, J. Verdi – spotkanie członków Klubu Melomana
- „Miś Ambroży” – spektakl w wykonaniu aktorów Teatru Edu Artis z Krakowa
- „Foszek Czyścioszek” – spektakl w wykonaniu aktorów Teatru Duet z Krakowa
- Galeria Jednego Obrazu: „Pejzaż” – H. Murkowska

Rozdrażew (pow. Krotoszyn)

- VII Przegląd Amatorskiej Twórczości Artystycznej

Rydzyna (pow. Leszno)

- „Halloween” – zajęcia plastyczne (Filia w Moraczewie)

Sompolno (pow. Kpno)

- 88 urodziny Kubusia Puchatka – impreza czytelnicza: konkurs ,zabawa dla dzieci
- Cyfrowa Biblioteka... duża wystawa
- „Strzeż się oschłości serca...” – wieczór poezji w 90. rocznicę urodzin Zbigniewa Herberta (Filia Lubstów)

Strzałkowo (pow. Słupca)

- Wykład SUTW na temat: „Chrześcijanie pod rządami islamistów na przykładzie obecnej sytuacji w Iraku i Syrii”, autor: Bartłomiej Grysa
- Zajęcia biblioterapeutyczne dla mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Strzałkowie (także w listopadzie)

Trąbczyn (pow. Słupca)

- Spotkanie z podróżnikiem i marynarzem Leonardem Paczesnym, który prezentował swą książkę „Ostatni rejs Esmeraldy”

Trzcianka

- „Lekcja czytania” z Wojciechem Bonowiczem – „Lekcje czytania” to akcja Fundacji Tygodnika Powszechnego, mająca na celu promocję czytelnictwa poprzez prowadzenie lekcji literatury w całej Polsce
- Spotkanie z Agnieszką Czerwińską, autorką książki „Śmierć grubej Berty czyli jak skutecznie zabić w sobie grubasa”
- „Szczęście w kolorze burgunda” – spotkanie autorskie z Karoliną Kubilus
- Puchaty Jubilat – urodzinowe przyjęcie Kubusia Puchatka dla najmłodszych mieszkańców Trzcianki
- „Z książką na wakacje” – rozstrzygnięcie II edycji ogólnopolskiego konkursu fotograficznego
- Narodowe Czytanie Sienkiewicza. Czytaniu towarzyszyła wystawa „Słowem malowane – ilustracje do dzieł Henryka Sienkiewicza” z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu
- Jesień w arboretum – wycieczka do kórnickiego zamku dla laureatów Powiatowego Konkursu Plastycznego „Wakacje wśród drzew”
- „Głos z Trzcianki” – 25. rocznica wydania pierwszego numeru „Głosu z Trzcianki”, spotkanie z twórcami gazety
- Lekcje o Karskim – lekcje biblioteczne poświęcone Janowi Karskiemu, kurierowi Polskiego Państwa Podziemnego i świadkowi Holocaustu – dla młodzieży szkół średnich
- Spotkanie z Wiktorem Dłuskim, tłumaczem i publicystą
- „Literatura polska w przekładach na języki obce” – wystawa z Instytutu Książki

- Grzybobrankskie Liryczne – literackie spotkania z poetami województwa wielkopolskiego. Spotkanie z Jolantą Nowak-Węklarową (Filia w Siedlisku)
- Kiedy się kogoś kocha, to ten drugi ktoś nigdy nie znika – urodziny Kubusia Puchatka (Filia w Białej)
- Skarby jesieni – zajęcia plastyczne z przedszkolakami (Filia w Nowej Wsi)
- Urodziny misia o bardzo małym rozumku (Filia w Niekursku)
- „Piękny list do nauczyciela” – rozstrzygnięcie szkolnego konkursu bibliotecznego (Filia w Rychliku)
- „Miasto Pszczół” – poznanie roli pszczół w przyrodzie oraz zapoznanie się z pracą pszczelarza (Filia w Białej)
- Jesienne spotkania z seniorami (Filia w Rychliku)

Wągrowiec

- „Tajemnice szkolnego strychu” – wystawa
- Spotkanie z kolekcjonerem Krzysztofem Pukaczewskim
- Wystawa prac wykonanych przez dzieci podczas zwiedzania ekspozycji „Tajemnice szkolnego strychu”

Wijewo (pow. Leszno)

- Spotkanie z historykiem Martinem Sprungalą, autorem książki „Wsie na pograniczu łogowsko-wielkopolskim”

Witkowo (pow. Gniezno)

- „O dwóch takich co ukradli księżyc” – spektakle teatralne Studia Małych Form Teatralnych Art-Re z Krakowa – dla dzieci przedszkolnych i uczniów klas I szkół podstawowych

Włoszakowice (pow. Leszno)

- „Jesień”, „Międzynarodowy dzień postaci z bajek” – zajęcia plastyczne dla dzieci (Filia w Krzycku Wielkim)
- „O psie, który jeździł koleją” – wystawa ilustracji powstałych na podstawie lektury książki

Zagórów (pow. Sępólno)

- „Spotkania z pasjami”:
 - ~ z zespołem Cała Praga Śpiewa,
 - ~ z Marią Szablowską i Krzysztofem Szewczykiem
- Cykl szkoleń komputerowych dla seniorów
- „Maluchy czytane wiedzą, co jest grane” – cykl spotkań dla dzieci z klas „0” i „1” szkoły podstawowej

- Zajęcia biblioteczne z grupą wychowanków Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego w Michalinowie w ramach autorskiego projektu nauczycieli OREW-u pt. „Rok z książką”
- „Odkrywczy Internetu” – prezentacja platformy e-learningowej WBPICAK w Poznaniu oraz gra planszowa

Zduny (pow. Krotoszyn)

- „Moja Mała Ojczyzna” – wernisaż wystawy fotograficznej Wiktora Nowackiego w ramach II Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii im. Ireneusza Zjeżdżałki (Konarzew)
- „Spotkania z pasjami” – wirtualne spotkania na żywo z: zespołem „Cała Praga Śpiewa”, Marią Szablowską oraz Krzysztofem Szewczykiem

Zdziechowa (pow. Gniezno)

- „Smoczy Festyn” – przedstawienie teatralne w wykonaniu aktorów Teatru Moralitet z Krakowa dla klas I-IV szkoły podstawowej

Listopad

Baranów (pow. Kępno)

- Spotkanie z Martą Fox, pisarką, poetką i eseistką (Mroczeń)
- Wystawa twórczości Marii Rodziewiczownej z okazji 70. rocznicy śmierci (Słupia)
- Wystawa twórczości Zofii Nałkowskiej z okazji 130. rocznicy urodzin (Słupia)
- Wystawa twórczości Lucy Maud Montgomery z okazji 140. rocznicy urodzin (Słupia)

Bojanowo (pow. Rawicz)

- Spotkanie z aktorem Zbigniewem Walerysiem – dla dorosłych
- „Bombka Choinkowa” – konkurs plastyczny dla przedszkolaków i uczniów szkół podstawowych
- „Przygody małpki Fiki-Miki” – teatrzyk bajkowy
- „Bella” – przedstawienie edukacyjne dla gimnazjalistów w wykonaniu Teatru Moralitet
- Spotkania z okazji Światowego Dnia Pluszowego Misia

Borek Wielkopolski (pow. Gostyń)

- Spotkania z pasjami dla seniorów – Elżbieta Maruszczak
- Spotkania z pasjami dla seniorów – piosenkarka Ewa Bem
- Kurs komputerowy dla osób 50+

- Tydzień obchodów Światowego Dnia Pluszowego Misia – zajęcia dla dzieci, zwiedzanie biblioteki, prezentacja multimedialna
- Wystawa książek o misiach

Czajków (pow. Ostrzeszów)

- „Odzyskanie Niepodległości” – wystawa książek historycznych
- „Urodziny misia Ambrożego” – teatrzyk dla dzieci
- Wystawa misiów z okazji Światowego Dnia Misia

Czerniejewo (pow. Gniezno)

- „Misie też czytają” – konkurs plastyczny dla dzieci
- „Święto Pluszowego Misia” – impreza dla dzieci
- „W cieniu Araratu: tydzień Armenii w Czerniejewie” - działania współfinansowane przez Fundację Edukacja dla Demokracji w ramach Programu „Przemiany w Regionie” – RITA Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności – zajęcia dla 5-latków, spotkanie dla dzieci szkolnych, spotkanie z Agnieszką Siejką – podróżniczką i Soną Ishkhanyan, warsztaty kulinarne
- Spotkanie z Agnieszką Płócińiak z poradni dietetycznej „Dietea” (Filia w Żydowie)
- Dzień Pluszowego Misia – rozstrzygnięcie konkursu plastycznego „Zdrowy Miś” (Filia w Żydowie)

Gniezno

- „PEC-owo baśniowo” – międzyszkolny konkurs czytelniczy dla uczniów szkół podstawowych zorganizowany we współpracy z Przedsiębiorstwem Energetyki Ciepłej w ramach Akcji „PEC czyta dzieciom”
- „Zamieszanie w krainie bajek” – impreza czytelnicza z okazji Dnia Postaci z Bajek
- „Fabryka snów”, „Zróbmy sobie arcydziełko”, „Jednodniowy konkurs filmowy” – cykl imprez zorganizowany w ramach 08. OFFELIADY
- „O niepodległą bazę” – impreza czytelnicza w ramach „Czytajek z naszych bajek”
- „Uśmiechnij się, misiu”, „Misiowe bajeczki” – imprezy czytelnicze dla dzieci przedszkolnych zorganizowane z okazji Światowego Dnia Pluszowego Misia

Gostyń

- Wystawa „Moja Wielkopolska 2012”
- „Bądźmy zdrowi” – wystawa prac pokonkursowych (współpraca z SANEPID-em)
- „Bądź odporny na HIV” – konkurs i wystawa pokonkursowa (współpraca z SANEPID-em)

- Spotkanie autorskie z Jackiem Gertnerem, pisarzem i scenarzystą
- „Krioterapia. To warto wiedzieć” – spotkanie ze Zbigniewem Kołbą
- „By dzieciństwo było bez troskie” – spotkanie z lekarzem pediatrą Haliną Jankowską-Ciborowską
- Spotkanie z pisarką Agatą Widzowską-Pasiak – dla dzieci
- Konferencja regionalna „Biblioteka Pomysłów 2014 – Zmierz przestrzeń – aranżacja i design w bibliotece”
- Blok programów edukacyjnych związanych z obchodami Światowego Dnia Pluszowego Misia (wystawa misiów i wystawa „Z misiem łatwiej”, zajęcia dla gostyńskich przedszkoli)
- „Czytające jedyneczki” – zajęcia z dziećmi, współpraca ze Szkołą Podstawową nr 1

Grabów (pow. Ostrzeszów)

- „Lokomotywą przez krainę książki” – zajęcia dla dzieci

Jutrosin (pow. Rawicz)

- Spotkanie z Moniką Oleksa, autorką literatury dla kobiet
- Zajęcia czytelnicze i plastyczne dla dzieci – na podstawie bajki „Jesienne rudzielce” (Filia w Szkaradowie)
- „Cudowna lampa Alladyna” – spektakl dla dzieci w wykonaniu krakowskiego teatryku
- Obchody Światowego Dnia Pluszowego Misia – inscenizacja bajki „Stary, zielony miś” w wykonaniu uczniów klasy VI dla młodszych dzieci, zabawy i rozwiązywanie zagadek (filie w Szkaradowie i Dubinie)

Kalisz

- „Przyodziały kłęski chmurą i ognia purpurą. Kaliski sierpień 1914” – sesja historyczna w ramach obchodów 100. rocznicy zburzenia Kalisza
- „Totalitaryzm. System, który tak łatwo powraca” – dyskusja Piotra Pławuszeńskiego z Katedry Filmu, Telewizji i Nowych Mediów UAM z młodzieżą licealną (w ramach cyklu „Kino na temat”)
- „Przyodziały kłęski chmurą i ognia purpurą. Kalisz w 1914” – prezentacja uczniom gimnazjum wystawy poświęconej 100. rocznicy zburzenia miasta
- Poznajemy twórczość Marii Kownackiej – zajęcia z przysposobienia czytelniczego przedszkolaków (Filia nr 2)
- „Kochajmy publiczny transport” – spotkanie Marcina Galanta z pensjonariuszami Zakładu Karnego w Szczypiornie (Filia nr 3)
- Cyberprzemoc – pogadanka z uczniami ze świetlicy szkoły podstawowej (Filia nr 5 Oddział dziecięcy)

- Dzień Pluszowego Misia – pogadanka z dziećmi z przedszkola (Filia nr 5 Oddział dziecięcy)
- Konkursy:
 - ~ Konkurs na gazetę historyczną „Jednodniówka Kaliska *Feniks 1914*”
 - ~ „Mały poeta” – konkurs dla przedszkolaków (Filia nr 3, współorganizacja z Niepublicznym Przedszkolem „Szczęśliwa Trzynastka”)
- Wystawy:
 - ~ Światowy Dzień Pluszowego Misia (Filia nr 1 Oddział dziecięcy)
 - ~ Paweł Jasienica – 105. rocznica urodzin (Filia nr 2)
 - ~ Pokonkursowa wystawa prac na „Jednodniówkę Kaliską *Feniks 1914*” (Filia nr 4)
 - ~ „Ciało i styl: o kobietach w prozie Zofii Nałkowskiej” (Filia nr 5; Biblioteka Główna)
 - ~ 130. rocznica urodzin Zofii Nałkowskiej (Filia nr 16)

Kępno

- Wystawa fotografii Pawła Pawłaka pn. : „Przyroda w moim obiektywie”
- Spotkanie z cyklu „Kępińskie Spotkania z Przyrodą” – prelekcja Pawła Dolaty pt. „Zimowanie i dokarmianie ptaków”
- Spotkanie autorskie z Katarzyną Enerlich

Kiszkowo (pow. Gniezno)

- Jubileusz X-lecia działalności Stowarzyszenia Rehabilitacyjno-Kulturalnego „Słoneczny Promyk”, działającego przy bibliotece
- „Ciekawi ludzie, interesujące zawody” – impreza czytelnicza: spotkanie z Kamilą Kasprzak, redaktorką „Przemian na Szlaku Piastowskim”

Kłecko (pow. Gniezno)

- „Na zawsze w pamięci... ks. Maksymilian Koncewicz – stracony przed 75 laty” – biografia oraz miejsca pamięci Obrońcy Kłecka
- Wystawa książek angielskiej pisarki Rasamunde Pilcher

Kobylin (pow. Krotoszyn)

- Spotkanie autorskie z Moniką Oleksą

Koźmin Wlkp (pow. Krotoszyn)

- Spotkanie autorskie z Moniką Oleksą
- „Jesień życia może być piękna” – montaż słowno-muzyczny dla Klubu Seniora
- „Dzień Pluszowego Misia” – zajęcia dla przedszkolaków

Kraszewice (pow. Ostrzeszów)

- Spotkanie autorskie z Joanną Jagiełto

- „Czy znasz twórczość Hansa Christiana Andersena” – konkurs wiedzy

Krobia (pow. Gostyń)

- Wieczór poetycki – „Poetyckie Zaduszki”
- Wystawa „130 rocznica urodzin Zofii Nałkowskiej”

Krotoszyn

- „Biblioteka Pomysłów” – konferencja regionalna bibliotekarzy
- Powiatowy Konkurs Czytelniczy „Zofia Nałkowska – życie i twórczość”
- „Jesień to gra kolorów” – wystawa prac plastycznych
- Spotkania cykliczne „Tomasz Mann – między tradycją a nowoczesnością”:
~ Dziewiąte spotkanie: Idea środka jako fundament nowego humanizmu w „Czarodziejskiej górze” Tomasza Manna
- Klub Miłośników Książki – spotkanie autorskie z Moniką Oleksą
- Światowy Dzień Pluszowego Misia; blok imprez dla najmłodszych. (filie: Orpiszew, Biadki, Chwaliszew, Benice, Kobierno; Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- Spotkanie autorskie z Małgorzatą Karoliną Piekarską (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- Rozstrzygnięcie konkursu „Halloween Kubusia Puchatka” (Filia Kobierno)
- „Mój Przyjaciel Miś” – wystawa książek z okazji Światowego Dnia Pluszowego Misia (Filia nr 1 Krotoszyn, Chwaliszew)
- „Pirat Patch i mapa skarbów” – quizy w bibliotece na temat książki (Filia nr 1 Krotoszyn)
- „Krzyżówka z Misiem” (Filia nr 1 Krotoszyn)
- „Dzień tajemniczych wróżb i czarów” – spotkanie andrzejkowe w bibliotece (Filia Chwaliszew)

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- Lekcja poetycka z Marleną Zynger, w ramach XXXVII Międzynarodowego Listopada Poetyckiego
- „Bez misia nie ma dzieciństwa” – impreza czytelnicza dla dzieci (Filia w Pawłowicach)
- „Ozdoby bożonarodzeniowe” – lekcja regionalna dla dzieci z przedszkola w Lesznie (Izba Regionalna w Pawłowicach)
- „Z komputerem na TY” – warsztaty dla pań
- Spotkanie autorskie ze Zbigniewem Kołbą
- „Światowy Dzień Pluszowego Misia” – cykl imprez dla dzieci obejmujący, m.in. gry i zabawy, głośne czytania, filmy, prezentacje, zajęcia plastyczne, słodkie upominki (GCK, filie w Garzynie i Nowym Belęcinie)
- „Gimnastyka umysłu czyli łamigłówki logiczne” – zajęcia dla dzieci

Leszno

- „Jan Karski. Człowiek Wolności” – wystawa przygotowana przez Muzeum Historii Polski, we współpracy z MKiDN („Galeria za Regałami”)
 - ~ Prelekcje, a także pokazy dla dzieci i młodzieży leszczyńskich szkół oraz dorosłych mieszkańców Leszna, podczas których prezentowane były filmy: „Wystannik z Polski”, „Posłaniec z piekła” i „Emisariusze”
- XX Dzień Leszczyński XXXVII Międzynarodowego Listopada Poetyckiego zorganizowany przez: Związek Literatów Polskich Oddział w Poznaniu, Miejską Bibliotekę Publiczną im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział w Lesznie:
 - ~ „Poranek poetycki pod ratuszową wieżą”, wystawa „Leszczyńskie Listopady”
 - ~ Lekcje i spotkania poetyckie: Aarne Puu (Zespół Szkół Ogólnokształcących we Włoszakowicach), Jazep Januskiewicz (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Lesznie), Danuta Perier-Berska (Miejska Biblioteka Publiczna w Lesznie – spotkanie otwarte), Dawid Jung (Zespół Szkół Elektroniczno-Telekomunikacyjnych w Lesznie), Géza Césby (Zespół Szkół Ekonomicznych w Lesznie), Lech Lament (Samorządowy Ośrodek Kultury w Święciechowie – Biblioteka), Kalina Izabela Ziolla (Ratusz w Lesznie – spotkanie otwarte), Marlena Zynger (Gminne Centrum Kultury w Krzemieniewie – Biblioteka w Pawłowicach)
- XII Sympozjum z cyklu „Ewangelicy w Lesznie”. W programie prelekcje: „Świat reformatorów. Ks. Jan Bugenhagen. Postać, dzieło, przesłanie” – Małgorzata Grzywacz oraz „Mały i Duży Katechizm w życiu luteranów” – ks. Waldemar Gabryś – zorganizowane przez Parafię Ewangelicko-Augsburską w Lesznie wspólnie z MBP
- Spotkania autorskie dla dzieci z Łukaszem Wierzbickim – w MBP oraz szkole podstawowej
- „Zaduszki bluesowe”, będące kolejnym wydarzeniem w ramach cyklu „Wieczory u Brona”. Wystąpił Bron Saeger z zespołem Boogie Bron Band. Koncert upamiętnił wielkich muzyków i autorów, którzy już odeszli
- „Cyfrowe drzewo genealogiczne” – warsztaty w ramach projektu „Cyfrowy wnuk”, realizowanego ze środków MKiDN. W warsztatach przygotowanych wspólnie z Archiwum Państwowym w Lesznie wzięły udział dzieci, młodzież oraz dorośli
- „Przypowieść o drzewie” – przedstawienie członków kółka poetycko-teatralnego Uniwersytetu Trzeciego Wieku,
- „Spotkanie z Turcją”, zorganizowane przez Fundację Centrum Aktywności Twórczej wspólnie z MBP
- „Światowy dzień misia” – konkurs na największego i najmniejszego misia

Lipno (pow. Leszno)

- Spotkanie autorskie dla dzieci z Łukaszem Wierzbickim
- „Mój ulubiony miś” – ogłoszenie konkursu plastycznego dla uczniów z klasy I (Filia w Wilkowicach)
- „Magiczny wieczór andrzejkowy” – spotkanie połączone z pogadanką o tradycjach związanych z „andrzejkami” (Filia w Wilkowicach)

Luboń (pow. Poznań)

- „ABC literatury. Jak czytać i rozumieć teksty literackie szczególnie poezję? Praktyczne wskazówki” – wykład Leszka Teusza (sekcja teatralno-literacko-biblioteczna w ramach LUTW)
- „Perypetie pluszowego misia” – spektakl dla dzieci (od 3 lat) w wykonaniu Teatru Arlekin z Białogostoku
- Lekcje poetyckie w ramach XXXVII Międzynarodowego Listopada Poetyckiego
- „Tuwim Julek – para buch, frazy w ruch” – spektakl dla dzieci (od 3 lat) w wykonaniu Teatru Małe Mi z Warszawy
- Spotkanie autorskie z poetką Bożeną Krewską (sekcja teatralno-literacko-biblioteczna w ramach LUTW)
- Bezpłatne porady prawne
- Przegląd zwycięskich filmów: Festiwal Filmów Poetyckich „O wrażliwość pióra” im. bł. Edmunda Bojanowskiego
- „Wielkopolska – historia sztuki w pigułce. Cykl wykładów kulturalno-historycznych prowadzonych przez Dorotę Molińską, pracownika naukowego UAM w Poznaniu (sekcja teatralno-literacko-biblioteczna w ramach LUTW)
- Spotkanie dla dzieci i rodziców z Tomaszem Szwedem
- XII Konkurs Pięknego Czytania dla dzieci klas II-III szkół podstawowych
- „Jak nie paść ofiarą przestępstwa lub oszustwa” – wykład z cyklu „Senior i prawo”, w ramach LUTW
- „Świat na wyciągnięcie ręki: Kosowo – podróże ponad podziałami” – spotkanie z Andrzejem Paślawskim
- XX Konkurs Recytatorski dla uczniów szkoły podstawowej

Łubowo (pow. Gniezno)

- „Dzień Misia” – wystawa maskotek i książek własnych oraz wypożyczonych od czytelników, koncert o misiach w wykonaniu uczniów szkoły muzycznej, zagadki, wiersze o misiach, gry i zabawy, degustacja tortu misiego, rozdanie specjalnych zakładek misioowych – dla przedszkolaków i uczniów szkół podstawowych

Mikstat (pow. Ostrzeszów)

- Konkurs literacki ze znajomości twórczości Juliusza Słowackiego
- „Ilustrujemy wiersze Juliana Tuwima” – konkurs plastyczny
- „Urodziny misia Ambrożego” – teatrzyk dla dzieci

Nowy Tomyśl

- Klub Miłośników Podróży Przez kontynenty: „Londyn – nieznanym szlakiem Londyn” – spotkanie z Andrzejem Paślawskim
- Z cyklu: Pisarz nas gości – spotkania autorskie z Agnieszką Gadzińską
- Z cyklu: Spotkania niebanalne: „Groźba zagłady Izraela w Księdze Estery” – spotkanie z ks. Łukaszem Grysem
- Z cyklu Czwartkowe wieczory literacko-muzyczne: „Ja to mam szczęście” – recital Grzegorza Tomczaka
- „Ryszard i przyjaciele” – otwarcie wystawy prac Ryszarda Pozdrowicza i członków Podkarpackiego Oddziału Stowarzyszenia Marynistów Polskich w Rzeszowie (Galeria na Piętrze)
- „Pani Jesień bajki niesie” – zajęcia czytelnicze i zabawy dla dzieci prowadzone przez uczniów Zespołu Szkół Zawodowych i Licealnych wraz z nauczycielką Lidią Dudek
- „O patriotyzmie inaczej...” – zajęcia warsztatowe dla młodzieży: Kto ty jesteś? O patriotyzmie inaczej
- „O pluszowych misiach i książkowych niedźwiadkach” – zajęcia z dziećmi z okazji Światowego Dnia Pluszowego Misia

Oborniki

- „Zakamarki wyobraźni” – spotkanie z Panem Kleksem (program czytelniczy)
- „Poetyckie Zaduszki” – wieczór poetycko-muzyczny
- „Co to jest Polska?” – spotkanie dla małych czytelników i ich rodziców
- Warsztaty z Mądrą Sową:
 - ~ 11 Listopada – Święto Ojczyzny
 - ~ Szary kolor listopada
- „Dla Ciebie, Polsko” – koncert pieśni patriotycznych w wykonaniu Bogdana Chodrycha, Antoniego Żuromskiego i Bernarda Stieler
- „Na tropach Adama Mickiewicza w Wielkopolsce” – spotkanie z Elżbietą Lijewską
- Spotkanie autorskie ze Sławomirem Koprem (współorganizacja WBPICAK)
- Zacytane misie – cykl spotkań z najmłodszymi czytelnikami
- Zasady zdrowego żywienia – prelekcja Liliany Budzińskiej

- Bezpieczny Senior: „Oszustwa” – wykład przedstawiciela Komendy Powiatowej Policji w Obornikach

Opatów (pow. Kępno)

- „Ozdoby choinkowe” – warsztaty ceramiczne dla dzieci – lepienie z płatów gliny, wyciskanie z form gipsowych oraz toczenie na kole garncarskim (Filia Łęka Opatowska)
- „Dzień Pluszowego Misia” – wystawa (Filia Łęka Opatowska)
- „Kolorowy świat” – wystawa rysunków wykonanych przez dzieci (Filia Siemianice)

Ostrzeszów

- „Jak kamień z serca” – konkurs recytatorski dla młodzieży gimnazjalnej i szkół średnich
- „Józef Piłsudski – przepustka do historii” – wystawa książki historycznej
- „Sztuka powieściopisarska Zofii Nałkowskiej” – wystawa

Perzów (pow. Kępno)

- „Podwodny świat” – spektakl dla dzieci w wykonaniu aktorów studia teatralno- rozrywkowego „Duet”

Pępowo (pow. Gostyń)

- Spotkania dla dzieci z aktorem Piotrem Witoniem – „Miś Paddington” z okazji Światowego Dnia Pluszowego Misia
- „Gruzja” – prezentacja Haliny Radoły dla dzieci ze szkoły podstawowej
- „Wokół jesiennego liścia” – zajęcia dla najmłodszych

Piaski (pow. Gostyń)

- Spotkanie autorskie dla dzieci z Agatą Widzowską-Pasiak (Filia w Szelejewie)

Pogorzela (pow. Gostyń)

- Impreza czytelnicza z okazji Światowego Dnia Pluszowego Misia (pogadanki, czytanie bajek o misiach itp.)

Poniec (pow. Gostyń)

- Spotkanie z aktorem Piotrem Witoniem w roli Pana Kleksa.
- „Gruzja” – prezentacja Haliny Radoły dla gimnazjalistów

Powidz (pow. Słupca)

- Warsztaty pisania scenariuszy filmowych prowadzone przez Zbigniewa Masternaka dla klas gimnazjalnych
- Światowy Dzień Pluszowego Misia, zorganizowany we współpracy z przedszkołem

- „Mój przyjaciel miś” – konkurs plastyczny dla klas pierwszych

Rawicz

- „Spór o zamek czyli ostatni zjazd na Litwie” wg „Pana Tadeusza” A. Mickiewicza – monodram w wykonaniu krakowskiego aktora Andrzeja Jurczyńskiego
- „Groszki i róże” – koncert piosenki literackiej i kabaretowej w wykonaniu Kingi Kaczor i Huberta Bronickiego z Krakowa
- Spotkanie autorskie ze Sławomirem Koprem „Spotkanie z historią”
- Cykliczne warsztaty dla przedszkolaków „Magiczne słowo mniej lub bardziej przyjemne – Czuję”
- Dziecięca Biblioteka Cyfrowa – warsztaty regionalne dla uczniów kl. IV
- „Z wizytą w Smerfowym Lesie” – spektakl w wykonaniu aktorów Teatru Edu Artis z Krakowa
- Dzieci Dzieciom w przedstawieniu „Święto Niepodległości Polski”
- Galeria Jednego Obrazu: „Żyd” – H. Murkowska

Rozdrażew (pow. Krotoszyn)

- „Dobre spotkanie. Jak je poprowadzić?” – szkolenie dla bibliotekarzy i stowarzyszeń gminy Rozdrażew

Rychtal (pow. Kępno)

- „Nowości na długie wieczory” – wystawa książek
- „Światowy Dzień Pluszowego Misia” – wystawa książek
- Ogłoszenie konkursu na „Najładniejszy zeszyt przeczytanych książek”

Rydzyna (pow. Leszno)

- Ogłoszenie konkursu na recenzję do przeczytanej książki dla młodzieży gimnazjalnej

Słupca

- Wystawa „11 Listopada – Odzyskanie Niepodległości”
- Rozstrzygnięcie konkursu plastycznego „Przyjaciel Misia”

Sompolno (pow. Kpno)

- 37 Międzynarodowy Listopad Poetycki z poetą Stefanem Jurkowskim
- Dzień postaci z bajek – impreza czytelnicza

Strzałkowo (pow. Słupca)

- Wykład SUTW na temat: „Zjawisko zebraństwa we współczesnej Polsce”, autor: Kazimiera Król
- Wystawa haftu krzyżykowego i gobelinowego Marii Malinowskiej

Święciechowa (pow. Leszno)

- Lekcja poetycka z Lechem Lamentem w ramach XXXVII Międzynarodowego Listopada Poetyckiego
- „Światowy Dzień Pluszowego Misia” – zajęcia dla dzieci

Trąbczyn (pow. Słupca)

- Warsztaty malarskie w ramach projektu „Zapomniane-przypomniane dziedzictwo kulturowe powiatu słupeckiego”

Trzcianka

- Gruzińskie opowieści – spotkanie autorskie z Marcinem Mellerem
- Mikołajkowy Mistrz Pięknego Czytania wybrany – Miejsko-Gminny Konkurs Pięknego Czytania Przygód Mikołajka
- „Życie prywatne elit II Rzeczypospolitej” – spotkanie autorskie ze Sławomirem Koprem
- „Wystrzałowa licealistka” – spotkanie autorskie z Gają Kołodziej, popularną autorką książek dla młodzieży
- Konferencja Kolberg 2014 – konferencja dla bibliotekarzy:
- – Prezentacja: Oskar Kolberg w zbiorach Biblioteki w Trzciance – Joanna Nienowska
- – Promocja publikacji zrealizowanych w ramach działań związanych z Rokiem Kolberga – „Oskar Kolberg 1814-1890” – Agata Skrukwa
- – „Aż tu nagle... Bajki ze zbiorów Oskara Kolberga – Domicylla Sierszchuła-Filipowska
- – Wystawa: „Dzieła Oskara Kolberga”
- – Występ członków zespołu „Duszniczanka”, laureata nagrody im. Oskara Kolberga
- Biblioteka bardziej dostępna dla niepełnosprawnych – przystąpienie do projektu „Wypożyczalnia odtwarzaczy cyfrowej książki mówionej dla osób niewidomych i słabowidzących – Edycja 2014” realizowanego przez Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Larix” im. Henryka Ruszczyca
- „Umarłych wieczność dotąd trwa, dokąd pamięcią im się płaci” – wspominyamy tych, którzy odeszli w 2014 roku – wystawa
- Spotkanie z językiem migowym – nauka języka migowego dla przedszkolaków

Wągrowiec

- „...liczy się rzeczywista władza, a nie drobiazgi bez znaczenia” – spotkanie autorskie ze Sławomirem Koprem

Wijewo (pow. Leszno)

- „Światowy Dzień Pluszowego Misia” – zajęcia dla uczniów z klas II

Witkowo (pow. Gniezno)

- Spotkanie autorskie ze Zbigniewem Masternakiem dla uczniów klas I gimnazjum
- Spotkanie autorskie z Jackiem Gertnerem, pisarzem i scenarzystą

Włoszakowice (pow. Leszno)

- „Mój przyjaciel Miś” – konkurs plastyczny (Filia w Krzycku Wielkim)
- „Barwy jesieni” – podsumowanie konkursu plastycznego dla uczniów z klas I-III oraz otwarcie wystawy pokonkursowej

Zagórów (pow. Słupca)

- Spotkanie z Sylwią Błach, autorką powieści grozy
- „Spotkania z pasjami”:
 - ~ z Elżbietą Maruszczak
 - ~ z piosenkarką Ewą Bem
- Warsztaty nt. pisania scenariuszy filmowych, prowadzone przez scenarzystę, prozaikę i producenta Zbigniewa Masternaka
- Zajęcia dla dzieci z okazji Światowego Dnia Pluszowego Misia – prezentacja multimedialna o historii pluszowej maskotki oraz zabawy ruchowe i animacyjne z chustą Klanzy
- Szkolenia komputerowe dla seniorów

Zduny (pow. Krotoszyn)

- Spotkanie autorskie oraz promocja książki „Zduny. Szkice z historii miasta okolic”
- „Spór o zamek, czyli ostatni Zajazd na Litwie” – spektakl teatralny w wykonaniu krakowskiego aktora Andrzeja Jurczyńskiego (Baszków)
- „Spotkanie z pasjami” – wirtualne spotkanie na żywo z Ewą Bem (Zduny, Baszków)
- „Leśna narada” – spektakl teatralny w wykonaniu przedszkolaków z grupy „Krasnoludki”
- Dzień Pluszowego Misia w Bibliotece! – spotkania z przedszkolakami (Zduny, Konarzew)
- Andrzejkowe czary-mary w Bibliotece – spotkanie dla seniorów i nie tylko

Zdziechowa (pow. Gniezno)

- „Urodziny Misia Ambrożego” – przedstawienie teatralne dla przedszkolaków w wykonaniu aktorów Teatru Edu-Artis z Krakowa – z okazji Dnia Pluszowego Misia

C. WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA I CENTRUM
ANIMACJI KULTURY NA ŁAMACH PRASY

ABC. Co, gdzie, kiedy? Wystawa. W: A B C . – 2014, nr 79, s. 2

Wystawa Sławomira Skrobały w MBP w Lesznie w ramach II Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii im. Ireneusza Zjeżdżałki zorganizowanego przez WBPiCAK w Poznaniu.

ANNA Biedakowa – entuzjastka wielkopolskiej kultury / Kamil Babacz. W: G ł o s W i e l k o p . – 2014, nr 236, dod. Pasaż Poznański s. 12

Sylwetka Anny Biedak, rzeczniczki prasowej WBPiCAK.

BEZPIECZNIE w internecie / (MAZ). W: G ł o s W i e l k o p . – 2014, nr 240, s. 18

Gra planszowa „Odkrywczy Internetu” – projekt zrealizowany przez WBPiCAK.

BIBLIOTEKI. W: G ł o s W i e l k o p . (Wyd.1, 2). – 2014, nr 212, s. 24

Imprezy w bibliotekach woj. wielkopolskiego organizowane m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu: konkurs „Gimnazjaliści listy piszą”; wystawa „Przestrzeń wyobraźni” – XIV Ogólnopolski Konkurs Fotograficzny.

BIBLIOTEKI. W: G ł o s W i e l k o p . (Wyd.1, 2). – 2014, nr 224, s. 23

Imprezy w bibliotekach woj. wielkopolskiego organizowane m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu: wycieczka „O czym szumią dęby? Żerkowsko-Czeszewski Park Krajobrazowy” proponowana przez Pracownię Krajoznawczą; wystawa „Przestrzeń wyobraźni” – XIV Ogólnopolski Konkurs Fotograficzny.

BIBLIOTEKI. W: G ł o s W i e l k o p . (Wyd.1, 2). – 2014, nr 230, s. 23

Imprezy w bibliotekach woj. wielkopolskiego organizowane m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu: wycieczka „O czym szumią dęby? Żerkowsko-Czeszewski Park Krajobrazowy” proponowana przez Pracownię Krajoznawczą; wystawa „Przestrzeń wyobraźni” – XIV Ogólnopolski Konkurs Fotograficzny.

BIBLIOTEKI. W: G ł o s W i e l k o p . (Wyd.1, 2). – 2014, nr 236, s. 24

Imprezy w bibliotekach woj. wielkopolskiego organizowane m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu: spotkania autorskie z Ryszardem Ćwirlejem we Wronkach, Łukaszem Wierzbickim w Mycielinie i Stawiszynie, Agatą Widzowską-Pasiak w Cieninie Kościelnym i Cieninie Zabornym.

BIBLIOTEKI. W: *Głos Wielkop.* (Wyd.1, 2). – 2014, nr 242, s. 27

Imprezy w bibliotekach woj. wielkopolskiego organizowane m.in. przez WBPICAK w Poznaniu: spotkania autorskie z Ryszardem Ćwirlejem we Wronkach, Łukaszem Wierzbickim w Mycielinie i Stawiszynie, Agatą Widzowską-Pasiak w Cieninie Kościelnym i Cieninie Zabornym; „Seryjni poeci” – z Adamem Kaczanowskim i Dariuszem Sośnickim w CK Zamek w Poznaniu; z Joanną Jagiełło w ramach Młodzieżowych Dyskusyjnych Klubów Książki.

BIBLIOTEKI. W: *Głos Wielkop.* (Wyd.1, 2), – 2014, nr 259, s. 23

Imprezy w bibliotekach woj. wielkopolskiego organizowane m.in. przez WBPICAK w Poznaniu: spotkania autorskie z Agatą Widzowską-Pasiak w Gostyniu, Piaskach i Szelejewie; wycieczka „O św. Marcinie, rogalach i gęsinie” proponowana przez Pracownię Krajoznawczą; pokonkursowa wystawa fotografii „Moja Wielkopolska 2014”.

BIBLIOTEKI. W: *Głos Wielkop.* (Wyd.1, 2). – 2014, nr 264, s. 24

Imprezy w bibliotekach woj. wielkopolskiego organizowane m.in. przez WBPICAK w Poznaniu: wycieczka „O św. Marcinie, rogalach i gęsinie” proponowana przez Pracownię Krajoznawczą; spotkanie z udziałem Lucyny Marzec, edytorce zbioru korespondencji Kazimierzy Iłakowiczówny „Listy do siostry Barbary Czerwijowskiej z lat 1946-1959”; spotkania autorskie w Wielkopolsce z Agnieszką Gadzińską (Nowy Tomyśl, Opalenica) i Marią Magdaleną Pocgaj (Krzykosy).

BIBLIOTEKI. W: *Głos Wielkop.* (Wyd.1, 2). – 2014, nr 270, s. 24

Imprezy w bibliotekach woj. wielkopolskiego organizowane m.in. przez WBPICAK w Poznaniu: wernisaż wystawy „Wielkopolska Press Photo”; dwudniowe bezpłatne warsztaty fotograficzne dla młodzieży.

BIBLIOTEKI. W: *Głos Wielkop.* (Wyd.1, 2). – 2014, nr 276, s. 26

Imprezy w bibliotekach woj. wielkopolskiego organizowane m.in. przez WBPICAK w Poznaniu: wernisaż wystawy „Wielkopolska Press Photo”; dwudniowe bezpłatne warsztaty fotograficzne dla młodzieży; wycieczka „Dam Ci gwiazdkę z nieba...” proponowana przez Pracownię Krajoznawczą.

ENCYKLOPEDIA o powstaniu / Piotr Bojarski. W: *Gaz. Wyborcza* – 2014, nr 234, s. 3

Informacja o „Encyklopedii Powstania Wielkopolskiego”, która zostanie wydana przez WBPICAK w Poznaniu.

FESTIWAL zdjęć. W: *Monitor Wielkop.* – 2014, nr 10, s. 6

II Wielkopolski Festiwal Fotografii im. Ireneusza Zjeżdżałki organizowany przez WBPICAK.

I JA nie lubię pisać i wysyłać listów. Ściskam Cię. Twoja Kazia / Michał Wiraszko. W: *Gaz. Wyborcza* – Poznań. – 2014, nr 266, s. 7

„Listy do siostry Barbary Czerwijowskiej z lat 1946-1959” napisane przez Kazimierę Iłakowiczówną, wydane przez Wydawnictwo WBPICAK.

II WIELKOPOLSKI Festiwal Fotografii im. Ireneusza Zjeżdżałki / oprac. A.S. W: *IKS.* – 2014, nr 10, s. 94

Program imprezy organizowanej przez WBPICAK.

INTRYGUJĄCY debiut / Krzysztof Lisowski. W: *Nowe Książki.* – 2014, nr 9, s. 15

Recenzja tomu poezji Marty Kapelińskiej „Poprawiny” wydanego przez Wydawnictwo WBPICAK.

JAN Janusz Tycner : Słowo zawsze musi być wyraźnie powiedziane / Marek Zaradniak. W: *Głos Wielkop.* – 2014, nr 259, dod. Pasaż Poznański, s. 16
Sylwetka Jana Janusza Tycnera, pracownika WBPICAK.

„KOŚCIELSCY”, szlachetny przedmiot pożądania / Piotr Śkiwiński. W: *IKS.* – 2014, nr 10, s. 8-9

Doroczna literacka Nagroda Kościelskich. M.in. wzmianka o WBPICAK, wydawcy tomiku Krystyny Dąbrowskiej „Białe krzesła”.

LISTY Kazimierzy Iłakowiczówny / Marek Zaradniak. W: *Głos Wielkop.* – 2014, nr 266, s. 16

Spotkanie promujące publikację korespondencji Kazimierzy Iłakowiczówny „Listy do siostry Barbary Czerwijowskiej z lat 1946-1959” organizowane przez WBPICAK.

NAJLEPSZE reportaże / Kamil Babacz. W: *Głos Wielkop.* – 2014, nr 276, dod. Pasaż Poznański s. 12

Wernisaż wystawy prac laureatów BZ WBK Press Foto 2014 w siedzibie WBPICAK w Poznaniu.

ODKRYWANIE poezji : jesienna ofensywa wydawnicza WBPICAK / Tomasz Janas. W: *IKS.* – 2014, nr 12, s. 80

Nowości wydawnicze WBPiCAK w Poznaniu.

PODAŻAĆ, nie moralizować / Jakub Beczek. W: *Nowe Książki*. – 2014, nr 9, s. 17-18

Recenzja tomu poezji Adama Pluszki „Zestaw do besztań” wydanego przez Wydawnictwo WBPiCAK.

POZA czasem, czyli niezwykła wystawa / (kar). W: *Przemiany. na Szlaku Piastowskim*. – 2014, nr 42, s. 13

Wystawa zdjęć Ireneusza Zjeżdżałki zorganizowana przez WBPiCAK w Poznaniu w Domu Kultury w Trzemesznie.

POZOSTAŁY po nim Jego rysunki / Marek Zaradniak. W: *Głos Wielkop.* – 2014, nr 238, s. 27

Sylwetka Henryka Derwicha oraz wystawa „A’propos Derwicha, czyli piórkem przez tysiąclecie” w siedzibie WBPiCAK w Poznaniu.

SENIORALNI: program od 20 do 26 października / Katarzyna Sklepik. W: *Głos Wielkop* – 2014, nr 240, dod. 50+ s. III

M.in. zwiedzanie bibliotek i Pałacu Działyńskich zorganizowane przez Pracownię Krajoznawczą WBPiCAK.

SPOTKAJ się z poetami w Zamku / (NK). W: *Głos Wielkop.* – 2014, nr 244, s. 8

Spotkanie z „Seryjnymi poetami”, których twórczość wydawana jest przez Wydawnictwo WBPiCAK.

SPOTKANIE z seryjnymi poetami / (AJ). W: *Głos Wielkop.* – 2014, nr 245, s. 8

Spotkanie z Adamem Kaczanowskim i Dariuszem Sośnickim organizowane przez WBPiCAK.

WIELKOPOLSKA 2014 – co dzisiaj zachwyca fotoreporterów? / RAK. W: *Monitor Wielkop.* – 2014, nr 12, s. 8-9

Konkursy organizowane przez WBPiCAK w Poznaniu: „Wielkopolska Press Photo” i „Moja Wielkopolska” (w ramach „Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii im. Ireneusza Zjeżdżałki”).

WOJEWÓDZKA Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. W: *IKS.* – 2014, nr 10, s. 83

Wzmianka o tomiku Adama Kaczanowskiego „Happy end” wydanym przez WBPICAK; sylwetka autora.

WOJEWÓDZKA Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. W: I K S . – 2014, nr 12, s. 93-94

Imprezy zorganizowane przez WBPICAK: wycieczka „Dam Ci gwiazdkę z nieba...” proponowana przez Pracownię Krajoznawczą; „Spotkanie z fotografią” i rozstrzygnięcie konkursu na Zdjęcie Roku; spotkanie z cyklu „Seryjni poeci” – z Piotrem Sommerem i Aleksandrą Kalużą; wernisaż wystawy „Gnieźnieńskie reminiscencje Mirosława Skrzypkowskiego”.

WOJEWÓDZKA Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. W: I K S . – 2014, nr 12, s. 84

Nowe książki wydane przez WBPICAK: „Studium przypadku” Jakuba Mansztajna i „Poeta i duch wolności. Szkice o twórczości Stanisława Barańca” pod red. Piotra Śliwińskiego.

WOJEWÓDZKA Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. W: I K S . – 2014, nr 10, s. 93

Imprezy organizowane przez WBPICAK w październiku 2014 roku: wycieczka „O czym szumią dęby? Żerkowsko-Czeszewski Park Krajobrazowy” proponowana przez Pracownię Krajoznawczą; II Wielkopolski Festiwal Fotografii im. Ireneusza Zjeżdżałki.

WOJEWÓDZKA Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. W: I K S . – 2014, nr 11, s. 92

Imprezy organizowane przez WBPICAK w listopadzie 2014.

WOJEWÓDZKA Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. W: I K S . – 2014, nr 11, s. 85

Nowość wydawnicza WBPICAK – tomik poezji Adama Kaczanowskiego „Happy end”.

WYSTAWA. W: A B C . – 2014, nr 78, s. 2

Wystawa „Oblicza” w MPB w Lesznie w ramach II Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii im. Ireneusza Zjeżdżałki zorganizowanego przez WBPICAK

WYSTAWY fotografii w całej Wielkopolsce / Kamil Babacz. W: G ł o s W i e l k o p . – 2014, nr 231, s. 16

Zapowiedź kilku z 80. imprez w ramach II Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii organizowanego przez WBPiCAK

ZANIM powstał pomnik. W: I K S . – 2014, nr 10, s. 78

Wystawa „Pomnik wspomnień” w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie w ramach II Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii im. Ireneusza Zjeżdżałki zorganizowanego przez WBPiCAK.

ŻYWOT człowieka kulturalnego / Marek Olszewski. W: Nowe Książki. – 2014, nr 10, s. 84

Recenzja tomu poezji Adama Poprawy „Kobyłka Apokalipsy” wydanego przez Wydawnictwo WBPiCAK.

V. KRONIKA

A. Polskie nagrody i wyróżnienia

- **Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”** w 2014 roku otrzymał *Ryszard Podlewski*, poznański literat, dziennikarz, felietonista radiowy, prasowy i telewizyjny.
- **Nagrode Fundacji im. Kościelskich** w 2014 roku otrzymał *Krzysztof Siwczyk* za poemat „Dokąd bądź”.
- **Nagrode im. Beaty Pawlak** w 2014 roku otrzymali *Mateusz Janiszewski* za książkę „Dom nad rzeką Loes” oraz *Adam Lach* za książkę „Stigma”.
- **Nagrode im. Jana Karckiego i Poli Nireńskiej** w 2014 roku otrzymał *Piotr Matywiecki*, poeta i eseista, za zasługi w upowszechnianiu historii i kultury Żydów polskich.
- **Nagrode im. Janusza Zajdla** za 2013 rok otrzymali: *Krzysztof Piskorski* za powieść „Cienioryt” i *Anna Kańtoch* za opowiadanie „Człowiek nieciągły”.
- **Nagrode im. Józefa Mackiewicza** w 2014 roku otrzymał *Ryszard Legutko* za monografię historyczną „Sokrates. Filozofia męża sprawiedliwego”.
- **Nagrode Nike** w 2014 roku otrzymał *Karol Modzelewski* za książkę „Zajeździemy kobyłę historii. Wspomnienia poobijanego jeźdźca”.

B. Międzynarodowe nagrody i wyróżnienia

- **Nagrode Found in Translation Award** za rok 2013 otrzymał *Philip Boehm* za przekład książki Hanny Krall „Chasing the King of Hearts”.
- **Nagrode im. Goncourtów** w 2014 roku otrzymała *Lydie Salvayre* za powieść „Pas pleurer”.
- **Nagrode Nobla** w dziedzinie literatury w 2014 roku otrzymał *Patrick Modiano*, pisarz francuski.

C. Zmarli

- **Julian Kawalec** (30.09.1014), pisarz, skupiający się na tematyce wiejskiej
- **Igor Mitoraj** (6.10.2014), polski rzeźbiarz
- **Wanda Błęńska** (27.11.2014), polska lekarka, „matka trędowatych”, misionarka